Behovsdrevet forbedring af retlige geodata

En nytænkning af udstykningskontrollen i forhold til dataforbedring af lokalplaner og vejbyggelinjer

AALBORG UNIVERSITET

Institut for Planlægning, Aalborg Universitet
Speciale i Surveying, Planning and Land Management
Forår 2022

Det tekniske fakultet for IT og design
Institut for Planlægning
Rendsburggade 14
9000 Aalborg
https://www.tech.aau.dk/

AALBORG UNIVERSITET
STUDENTERRAPPORT

Titel:

Behovsdrevet forbedring af retlige geodata

Projekt:

Kandidatspeciale

Projektperiode:

February 2022 - June 2022

Projektgruppe:

Kevin Lundholm Lyng
Lærke Christina Hansen

Vejleder:

Bent Hulegaard Hansen

Sideantal: 100
Appendices: 2 (p. 87-100)
Afleveret: 03-06-2022

Synopsis:

Dette speciale er udarbejdet efter idé fra artikler i fagbladet *Landinspektøren* omhandlende behovsdrevet forbedring af retlige geodata. Projektet omhandler udarbejdelsen af forslag til hvordan udstykningskontrollen kan ændres, således den som værktøj i udarbejdelsen af matrikulære sager, kan anvendes til at opdatere og kvalitetssikre datagrundlaget i lov om planlægning og lov om offentlige veje. Ændringsforslagene vil blive udarbejdet efter en række fokusområder opstillet på baggrund af tankerne omkring en ændring af udstykningskontrollen og målet hermed, samt projektets forståelsesramme. I forståelsesrammen redegøres først for datainfrastrukturer, status heraf i dag samt visionerne bag. Derudover vil retlige geodata blive præsenteret som begreb sammen med Regeringens strategi for digitaliseringsklar lovgivning og stedfæstelse af geografi i lovgivningen. Til sidst vil reguleringen af landinspektørerhvervet i landinspektørloven blive præsenteret samt arbejdet med udstykningskontrollen. Der vil i ændringsforslagene være fokus på landinspektørens rolle samt produktet, indebærende; datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange, og forslagene vil til sidst blive evalueret i forhold til de opsatte fokusområder.

Rapportens indhold er frit tilgængeligt, men offentliggørelse (med kildeangivelse) må kun ske efter aftale med forfatterne.

Abstract

This Master's thesis is written during the 4th semester of the Master's degree *Surveying, Planning and Land Management* and is inspired by articles published in the journal *Landinspektøren*, regarding demand driven improvement of spatio-legal geodata.

Because of the increased digitalization, government data is often used for purposes which it was not originally intended, challenging the data quality. Generally no procedures exist to ensure that the data within registers are updated and quality assured. However, the increased digitalization also provides opportunities where trusted actors who work under regulations could be involved in a role of data maintainer, to maintain and improve the quality of this data. In Denmark, Chartered Surveyors work in close relation to spatio-legal geodata during cadastral changes, meaning they could potentially take the responsibility of this role in regards to updating and improving spatio-legal geodata in such a way that it could be used as authoritative data. This thesis aims to give proposals on how the Chartered Surveyor can fill this role, utilizing *udstykningskontrollen*, as part of the process with cadastrel change, to maintain and improve the data-foundations within.

In order to make qualified proposals, a preliminary research is conducted in the first part of the project to build a foundation of knowledge within the field. The preliminary research includes data infrastructure, spatio-legal geodata, geography in the legislation, and the laws which regulate the Chartered Surveyor. This gives insight into important aspects and assists in developing a requirement specification, clarifying which focus points are of importance, in order to utilize *udstykningskontrollen* as a tool to update and improve the data within.

The project focuses on the data-foundation of two legislations within *udstykningskontrollen*, Law of Planning focusing on local plans, and Law of Public Roads focusing on road construction lines in relation to municipal roads. Therefore two proposals are made, with each of them attempting to meet the focus points set up in the requirement specification.

The proposal for local plans in regards to Law of Planning, focuses on maintaining and updating the local plans in the register Plandata.dk. Well-established processes for registration of local plans already exist, however no processes ensure that they are updated if the cadastral boundaries change. This proposal suggests that the Chartered Surveyor can update spatio-legal data through cadastrel cases. To ensure data-quality, it is necessary to add more attributes to the data of local plans, such as information on which references the geodata layer is created on the basis of, journal number of the cadastrel case as well as quality of the cadastral boundaries utilized. Furthermore

it is important in the future, when the municipality creates new local plans, that they ensure that the map reference they use for the local plan, is in alignment with the actual conditions.

The proposal for road construction lines in relation to municipal roads, focuses on creating a new geodata layer, since the road construction lines for municipal roads are only registered in The Landbook. This proposal suggests drawing inspiration from the geodata layer regarding governmental road construction lines, as this exists in Plandata.dk, to ensure uniformity. Furthermore it is necessary to add other attributes to the data e.g. again information on which references the geodata layer is created on the basis of, to ensure that the quality of the data is high. As part of the cadastral case, the Chartered Surveyor finds the road construction lines in The Landbook, and digitizes these through *udstykningskontrollen* in Plandata.dk. Furthermore, it is important that municipalities register any new road construction lines in Plandata.dk in the future, to ensure completeness of the geodata layer. Since road construction lines have a variable associated with them, it is not possible to accurately reflect the true legal boundary of road construction lines, as it require a calculation based on the circumstances in the field.

Both proposals achieved to propose changes in relation to the focus points from the requirement specification, however to implement the changes it is necessary to rethink and change current legislations and create an economic incentive.

Forord

Det nærværende projekt er et specialeprojekt udarbejdet af Kevin Lundholm Lyng og Lærke Christina Hansen i forbindelse med 4. semester på kandidaten *Surveying, Planning and Land Management*. Projektet er udarbejdet med udgangspunkt i tre artikler omhandlende forbedring af retlige geodata, udgivet i fagbladet *Landinspektøren* af Bent Hulegaard Jensen, Lennart Hansen og Thorben Hansen.

Der skal fra projektgruppen lyde en stor tak til vejleder Bent Hulegaard Jensen for hjælp undervejs i projektet. Derudover skal lyde en stor tak til Lennart Hansen (LIFA) og Thorben Hansen (geoadvice), der både før og undervejs i projektet har givet sig tid til at inspirere og rådgive projektgruppen. Til sidst et tak til Henrik Ørum Svendsen fra SDFE, der har givet projektgruppen en indsigt i problematikkerne omkring digitalisering i et uformelt interview i opstartsfasen af projektet.

Læseguide

Der er i dette projekt anvendt Harvard som reference metode, hvorfor kilder vil være anført som [Efternavn/Organisering, årstal]. Fremgår der ingen årstal men i stedet U.D, har kilden intet årstal angivet. Ved henvisning til lovbekendtgørelser, bekendtgørelser og love vil der blive anvendt de forkortelser der fremgår af tabel 1. Af tabellen fremgår også hvilket lovgrundlag der er anvendt i det nærværende projekt.

For figurer og tabeller anvendt i projektet vil der ligeledes være kildehenvisninger til figur eller tabels oprindelse eller til den kilde projektet ved udarbejdelse har taget inspiration fra. Hvis ikke der fremgår kilder på figurer og tabeller er de udarbejdet af projektgruppen selv. Af tabel 2 fremgår de forkortelser der er anvendt i projektet og betydningen heraf.

Ved henvisning til indhold fra interview med Henrik Ørum Svendsen, vil der blive henvist til [appendiks A], hvor der findes en transskription af interviewet, gennemlæst og godkendt af Henrik Ørum Svendsen.

Henvisning anvendt i projektet	Lovnavn	Reference (nr og dato)
BDP	Bekendtgørelse om det digitale planregister Plandata.dk	BEK nr 1191 af 24/09/2018
BMA	Bekendtgørelse om matrikulære arbejder	BEK nr 1892 af 09/12/2020
BUK	Bekendtgørelse om udstykningskontrollen	BEK nr 1447 af 29/11/2018
INSPIRE-bekendtgørelsen	Bekendtgørelse om infrastruktur for geografisk information i Den Europæiske Union	BEK nr 151 af 25/02/2020
INSPIRE-loven	Bekendtgørelse om lov om infrastruktur for geografisk information i Den Europæiske Union	LBK nr 746 af 15/06/2017
LL	Bekendtgørelse af lov om landinspektørvirksomhed	LBK nr 680 af 17/06/2013
LOV	Lov om offentlige veje	LOV nr 1520 af 27/12/2014
PL	Bekendtgørelse om lov om planlægning (Planloven)	LBK nr 1157 af 01/07/2020
UL	Bekendtgørelse om lov om udstykning og anden registrering i matriklen (Udstykningsloven)	LBK nr 769 af 07/06/2018
VMKA	Vejledning om matrikelkortet og dets ajourføring	VEJ nr 9892 af 26/08/2008

Tabel 1: *Henvisninger til lovbekendtgørelser, bekendtgørelser, vejledninger og love anvendt i projektet*

Forkortelse	Betydning
DIGST	Digitaliseringsstyrelsen
ERPO	Ejendomsregistreringsportalen
GST	Geodatastyrelsen
INSPIRE	Infrastructure for Spatial Information in Europe
KL	Kommunernes Landsforening
MIA	Matrikulært Informations- og Ajourføringssystem
SDFE	Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
SDI	Spatial Data Infrastructure
SER	Sagsbehandlingssytem for EjendomsRegistrering
UKS	Udstykningskontrolskemaet
VGI	Volunteered Geographic Information

Tabel 2: *Forkortelser anvendt i projektet*

Indhold

Side

Abstract **i**

Forord **iii**

Læseguide iii

Kapitel 1 Indledning **1**

1.1 Projektets udgangspunkt 3

Kapitel 2 Metode **7**

2.1 Videnskabsteoretisk tilgang 7

2.2 Indsamling af empiri 9

2.3 Projektstruktur 10

I Forståelsesramme

Kapitel 3 Datainfrastruktur **15**

3.1 Basisdata 16

3.2 Grunddataprogrammet 17

3.3 INSPIRE 19

3.4 Spatial Data Infrastructure 20

Kapitel 4 Geografi i lovgivningen **23**

4.1 Retlige geodata 23

4.2 Digitaliseringsklar lovgivning 26

Kapitel 5 Landinspektøren **31**

5.1 Regulering af landinspektørerhvervet 31

5.2 Udstykningskontrollen 32

Kapitel 6 Opsamling **35**

Kapitel 7 Problemformulering **37**

II Problembehandling **39**

Kapitel 8 Kravsspecifikation **41**

8.1 En nytænkning af udstykningskontrollen 41

8.2 Fokusområder 42
8.3 Projektets ændringsforslag 44

Kapitel 9 Lov om planlægning **47**
9.1 Datamodeller 49
9.2 Lokalplanlægning 50

Kapitel 10 Ændringsforslag 1 **57**
10.1 Datakvalitet 57
10.2 Form 58
10.3 Formaliserede arbejdsgange 59

Kapitel 11 Lov om offentlige veje **63**
11.1 Vejbyggelinjer 64

Kapitel 12 Ændringsforslag 2 **67**
12.1 Datakvalitet 67
12.2 Form 69
12.3 Formaliserede arbejdsgange 69

Kapitel 13 Evaluering **73**

Kapitel 14 Diskussion **75**

Kapitel 15 Konklusion **79**

Kapitel 16 Perspektivering **81**

Litteratur **83**

Appendices

Appendix A Transskription **87**

Appendix B Datamodel for lokalplan **97**

Indledning 1

I forbindelse med en øget digitalisering i Danmark omkring år 2000 steg også behovet for indførelsen af en digital forvaltning, der skulle sikre mere effektive og åbne løsninger af forvaltningsopgaver og dermed tilhjælpe udviklingen i Danmark. For at opnå dette var der fokus på tilstedeværelsen og adgangen til aktuel og troværdig data, herunder geografiske data og dermed kom etableringen af en fælles IT-infrastruktur der skulle muliggøre let og enkel anvendelse af data på tværs af forskellige myndigheder, både horisontalt og vertikalt. Derudover skulle der skabes sammenhæng mellem forskellige stedbestemte datasamlinger ved at knytte disse til veldokumenterede grundkort og andre georeferencer - de såkaldte basisdata [Jensen, 2004].

I årene efter 2000 fortsatte det stigende fokus på digitaliseringen, da den offentlige sektor var præget af samarbejde mellem stat, kommuner og regioner. Derfor var det væsentligt at skabe tværgående løsninger, som kunne implementeres igennem offentlige digitaliseringsstrategier. Fx. blev der i 2001 etableret digital signatur og digital kommunikation imellem myndigheder. I 2004 blev nemkonto, eFakturering og sundhed.dk etableret og i 2007 NemID, digital post samt et krav om at myndigheder skulle benytte den fælles IT-struktur [Digitaliseringsstyrelsen, U.D.].

I 2012 indgik Regeringen, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner aftalen *Gode grunddata til alle - en kilde til vækst og effektivisering* der skulle sætte fokus på sammenhængen mellem data og genbrugen heraf i den offentlige forvaltning i Danmark. Med grunddataprogrammet opstod en officiel og autoritativ infrastrukturmodel der skulle sikre effektiv og billigere distribution af data [Horst et al., 2014]. Grunddataprogrammet skulle også mere end bare sikre at kommunerne gennem genbrug af grunddata varetager deres opgaver korrekt og effektivt. For virksomheder skulle grunddataprogrammet mindske administration i forhold til udgifter til data, samt øge mulighederne for vækst, samarbejde og innovation. For borgerne vil det betyde bedre service med en hurtigere og mere gennemsigtig sagsbehandling [Regeringen og KL, 2012].

Forståelsen af basisdata udspringer af arbejdet på europæisk niveau med direktivet Infrastructure for Spatial Information in Europe (INSPIRE) og arbejdet med grunddataprogrammet i Danmark har løbet parallelt med dette. INSPIRE-direktivet har til formål at sikre at geografisk information stilles til rådighed på tværs af medlemsstaterne gennem en ensartet og kompatibel infrastruktur der skal understøtte adgangen og brugen af geografiske informationer på tværs af offentlige instanser og sektorer[1]. I Danmark

[1]Direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007 om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i

gennemføres en del af INSPIRE-direktivet gennem INSPIRE-bekendtgørelsen og hjemlen til reglerne i bekendtgørelsen er givet i INSPIRE-loven.

Grunddataprogammet og INSPIRE direktivet er eksempler på tiltag der er gennemført for at understøtte kvalitet, åbenhed og tværfaglighed i den offentlige forvaltning. Udviklingen har dog vist at datakvaliteten bliver udfordret i mange registre, fordi data bliver brugt til formål som de ikke oprindeligt var tiltænkt. Endvidere ligger geografiske data ofte i statiske formater som tekst eller tegninger i pdf, og ikke digitale objekter. Fremadrettet skal der derfor bruges betydelige ressourcer og sættes fokus på at vedligeholde og kvalitetssikre data således at de understøtter den digitale anvendelse. Det er dog en udfordring at værdiskabelsen af data ofte ligger eksternt i forhold til de myndigheder som er ansvarlige for kvalitetsforbedring- og vedligeholdelsesaktiviteter, hvilket sker på baggrund af finanslovsbevillinger hvor der ikke tages højde for den eksterne værdiskabelse [Jensen et al., 2020].

Eksterne brugere af data skaber ofte dataforbedringer i forbindelse med konkrete projektsammenhænge, men disse forbedringer når ikke de offentlige registre, og bliver derfor ikke udnyttet effektivt. Dette ses f.eks. ved praktiserende landinspektører som arbejder under lovgivning og regler, hvor der i matrikulære sager f.eks. bliver udarbejdet IBS-attester hvor dataene ikke bliver brugt til at opdatere grundkort, eller ved servituterklæringer hvor åbenlyse fejl eller forældede servitutter ikke nødvendigvis medfører opdatering i tingbogen [Jensen et al., 2021].

Landinspektører er en af de faggrupper der traditionelt arbejder med geografiske data herunder ejendomsdata. Landinspektøren bevæger sig i høj grad inden for det matrikulære område da matrikulært arbejde kun må udføres af landinspektører med beskikkelse jf. landinspektørloven § 4 og også her spiller geografiske data en rolle. Der må jf. UL § 20, stk. 1 ikke ske matrikulære ændringer som er i strid med anden lovgivning og dette sikres gennem udstykningskontrollen hvor landinspektøren foretager en høring ved den pågældende kommunalbestyrelse. Her spiller kvaliteten af geografiske data en rolle i forhold til om der i matrikulære sager kan træffes de korrekte beslutninger der ikke strider mod lovgivningen.

Med de muligheder som digitaliseringen tilbyder, kan udfordringerne omkring datakvalitet potentielt imødekommes ved at landinspektøren agerer som data-vedligeholder og udnytter de data der skabes i en matrikulær sag til at opdatere og kvalitetsforbedre relevante registre [Hansen et al., 2021].

Det Europæiske Fællesskab (Inspire)

1.1 Projektets udgangspunkt

Den initierende problemstilling er skabt på baggrund af artikler i *Landinspektøren*, skrevet af Lennart Hansen, Bent Hulegaard Jensen og Thorben Hansen. I disse artikler omtaler forfatterne retlige geodata, og hvordan retlige geodata af høj kvalitet går tabt i forskellige processer, fordi der ikke eksisterer regler om anvendelse af disse data til opdatering af registre. Ydermere fremlægges en model hvor landinspektøren kan virke som central aktør til at kvalitetsforbedre registrene med allerede udarbejdede data. Artiklerne vil danne baggrunden for det nærværende projekt.

Projektet vil beskæftige sig med udarbejdelsen af forslag til hvordan landinspektøren kan spille en rolle i behovsdrevet forbedring af retlige geodata igennem de opgaver og arbejdsgange der allerede eksisterer i forbindelse med arbejdet med matrikulære forandringer. Figur 1.1 illustrerer det overordnede formål med projektet. Modellen er opdelt i fire elementer, illustreret ved de fire blå kasser. Kasserne er nummereret efter hvordan problemstillingen skal gribes an. Først er det vigtigt at forholde sig til nuværende situation og hvilke problematikker der skal forbedres og forsøges løses. Herefter skal det overordnede mål fastlægges, for at kunne udarbejde et middel, der kan hjælpe til at dette mål opnås. Dette middel vil i dette projekt udarbejdes inden for en afgræsning af problemområdet.

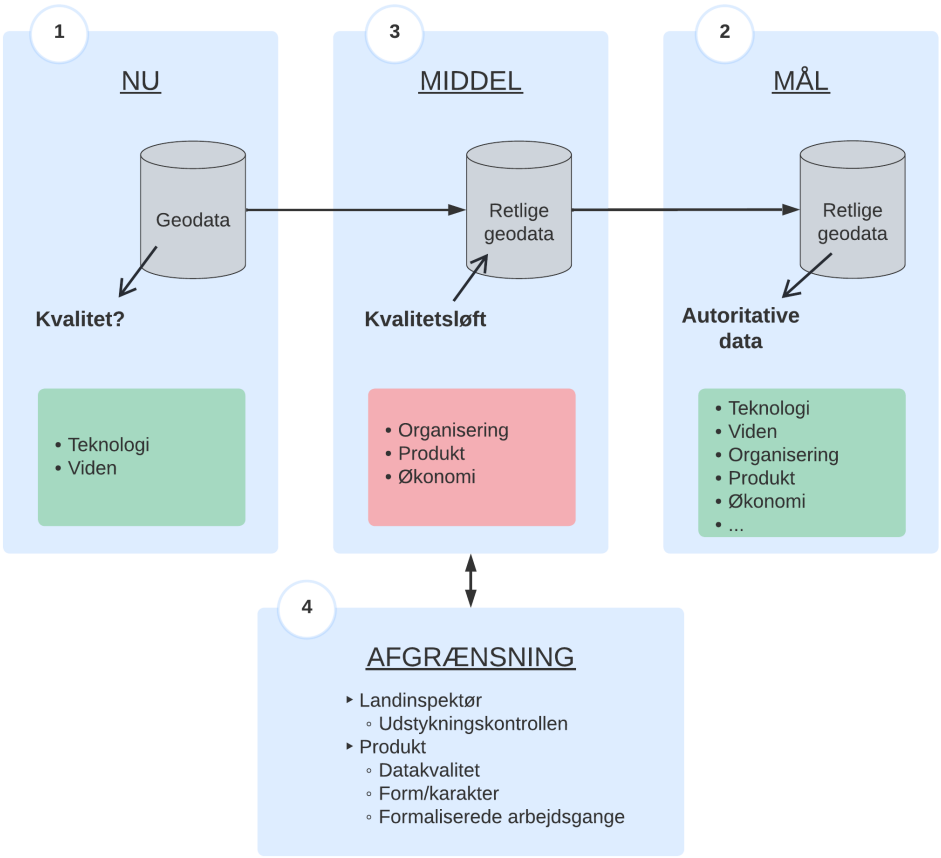

Figur 1.1: *Model for formålet med projektet*

I projektet vil der først, i forbindelse med kasse 1, blive beskrevet situationen i forhold til geografiske data i dag, og der vil blive peget på problematiske områder. Det vurderes at der findes flere parametre der kan spille ind i forbedringen af retlige geodata; teknologi, viden, organisering, produkt og økonomi. Den grønne kasse skal afspejle at der i dag allerede eksisterer den teknologi og viden der skal til for at opnå målet. Dette vil også blive afspejlet af projektets arbejde i kasse 1, der bl.a. vil omhandle arbejdet med datainfrastrukturer som grunddataprogrammet og INSPIRE-direktivet og den danske digitaliseringsstrategi der sætter nye forventninger til anvendelse af geografi i lovgivningen. Arbejdet med kasse 1 skal sætte forståelsesrammen for projektet og vil udgøre del I i projektet.

Kasse nummer 2 skal illustrere det, som i projektet, sættes som det overordnede mål med forbedringen af retlige geodata. Det vil ikke være målet med selve projektet, men i stedet det mål som de forslag til landinspektørens rolle, projektet vil arbejde med, skal tilhjælpe til at opnå, nemlig at skabe geografiske data af tilstrækkelig høj kvalitet til at de kan anvendes som autoritative data. For målet ses alle parametrene der kan spille ind i forbedringen af retlige geodata i en grøn kasse, for at illustrere at de netop alle skal være opfyldt for at opnå målet. Dertil kan komme andre parametre der kan være væsentlige for målet, men som ikke er nævnt i dette projekt.

Kasse nummer 3 illustrerer det middel som skal skabes for at kunne opnå målet, nemlig et kvalitetsløft af geografiske data. Projektet vil ikke udarbejde et forslag til det fulde middel, men afgrænse sig, bl.a. grundet projektets omfang der er begrænset til fire måneders arbejde. Som nævnt findes der en række parametre, der kan spille ind i forbedringen af geografiske data, hvoraf de to allerede eksisterer i en sådan grad, at målet kan nås. Det efterlader de sidste tre, som beskrives yderligere herunder og som fremgår af kasse 3 på figur 1.1 i den røde kasse:

- Organisering - Etablering af processer og regelsæt som skal sikre vedligeholdelse af data.
- Produkt - Datakvalitet, bestemmelser omkring form af portaler, værktøjer og geodatabaser samt formaliserede arbejdsgange.
- Økonomi - En forretningsmodel der kan skabe incitament for at opløfte datakvalitet.

Afgræsningen af projektet, kasse 4, vil bl.a. indebære kun at fokusere på ét af parametrene i forhold til et forslag til et middel. I dette projekt vil der være fokus på at udarbejde et forslag til hvordan produktet, dvs. datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange, kan udformes således de understøtter forbedring af geografiske data og kan tilhjælpe at opnå målet. Et fokus på arbejdsgange i forbindelse med løsningsforslaget vil dog kunne komme til at gå ind under organisering, men det er ikke dette parameter der vil være fokus på. Derudover vil der, som tidligere beskrevet, blive lavet en afgrænsning i forhold til at fokusere på hvilken rolle landinspektøren kan spille i et middel, mere specifikt hvor-

dan landinspektøren gennem matrikulært arbejde og herunder udstykningskontrollen kan tilhjælpe en forbedring af retlige geodata. Dette kræver en nytænkning af den eksisterende udstykningskontrol, hvor datagrundlagene som indgår heri udnyttes mere optimalt.

Metode 2

Dette kapitel vil klarlægge metodologi og metoder anvendt i projektet og strukturen som projektrapporten vil være opbygget efter. Det vil blive præsenteret hvilke videnskabsteorier der er anvendt samt hvor i projektet de indgår og hvilke metodiske overvejelser der ligger bag valg og anvendelse. Ved anvendelse af videnskabsteoretiske tilgange i projektet vil der blive skelnet mellem projektrapporten og projektarbejdet. Projektrapporten afspejler selve det skrevne produkt, hvor de forskellige dele er skabt med lineær sammenhæng og med en overordnet plan. Projektarbejdet er derimod et udtryk for den læringsproces der har ligget bag udformningen af projektrapporten. Denne proces har ikke nødvendigvis været lineær og fulgt samme format som rapporten, hvorfor den ikke vil være læsbar heri. Sidst præsenteres projektstrukturen afbildet med et strukturdiagram og tilhørende forklaringer til indholdet og placeringen af de forskellige faser i projektet.

2.1 Videnskabsteoretisk tilgang

Overvejelser omkring videnskabsteori er grundlaget for at man kan være kritisk overfor problemfeltet som der arbejdes med, og er forudsætningen for at man ikke kun er vidende, men vidensarbejder. For at den viden som tilegnes kan anses som at være videnskabelig, og derved valid, er det nødvendigt at strukturere og systematisere processen i projektarbejdet [Holm, 2016].

Hermeneutikken

Den overordnede tilgang i dette projekt er den hermeneutiske tilgang, der handler om forståelse og fortolkning af viden. Hermeneutikken vil ikke fremstå tydeligt i projektrapporten, men har været styrende for processen i projektarbejdet. Dog vil projektrapportens opdeling i forståelsesramme og problembehandling til en hvis grad afspejle hermeneutikken, da forståelsesrammen vil afspejle rapportens forståelse og fortolkning af problemstillingen og derfor den forståelse og viden der vil lægge til grund for rapportens problembehandling.

Projektrapporten afspejler dog kun den endelige fortolkning og forståelse og ikke den cirkulære proces der har fundet sted undervejs i projektarbejdet og i udarbejdelsen af rapporten. I den cirkulære proces er der som udgangspunkt en forforståelse for emnet som undervejs i læringsprocessen ændres og derved skabes en ny forforståelse der arbejdes videre med. Dette sikrer at tidligere fortolkninger og dermed afsnit i rapporten modificeres efter de nye forståelse der skabes løbende. I dette projekt vil den nye

forståelse der skabes på baggrund af belysningen af de problematikker som relaterer sig til geografi i lovgivning, tilhjælpe til at udarbejde ændringsforslag senere i projektet. Ved at undersøge problematikkerne før selve ændringsforslagene udarbejdes, dannes der et fundament for at fokusere på elementer som har væsentlig karakter.

Vandfaldsmodellen

For at sikre systematik og struktur i projektrapporten anvendes vandfaldsmodellen som projektstyringsværktøj. Vandfaldsmodellen deler projektet op i logiske faser, som sekventielt følger hinanden [Søndergard and Andersen, 2012]. Hvor den hermeneutiske tilgang er den styrende ramme for selve projektarbejdet og processen, udgør vandfaldsmodellen den styrende model til at strukturere selve projektrapporten.

Modellen giver overblik over projektet og sikrer at faser ikke overlapper hinanden eller at der springes imellem de forskellige faser. Grundlæggende kan modellen betragtes ud fra det synspunkt at der er fire faser i generel projektstyring; Definitionsfasen, planlægningsfasen, gennemførelsesfasen og leverance fasen [Søndergard and Andersen, 2012]. Projektet læner sig ikke direkte op af de fire faser, men overordnet kan de fire faser relateres til projektets struktur. I figur 2.1 ses de fire faser som de er repræsenteret i projektet. Modellen sigter efter af reducere usikkerhed og kompleksitet, hvilket er fordelagtigt i rapporten, for at give læseren en struktureret og lineær oplevelse.

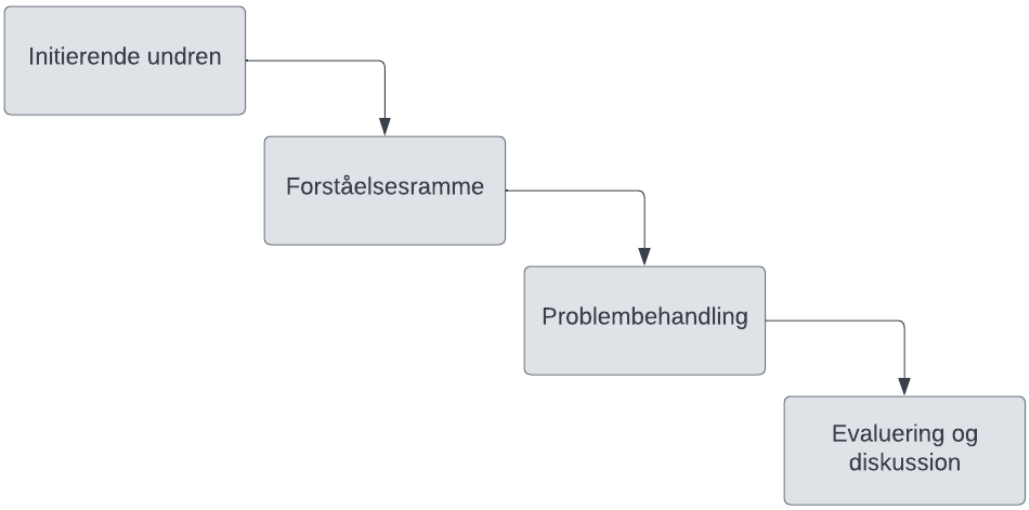

Figur 2.1: *Vandfaldsmodellen for projektet*

2.2 Indsamling af empiri

I projektet indsamles der empiri som fundament for besvarelse af problemstillingen. Empirien kan indsamles med forskellige metoder, som deles op i kvalitative og kvantitative data. Ved kvalitative data forstås at det er data som er ikke kvantificerbare, beskrivelser eller fortællinger omkring et emne. Metoder til at indsamle kvalitative data er typisk interview eller observationer. Kvantitative data er derimod kvantificerbare data der typisk udtrykt ved tal. Det kan dog også være kategorier opstillet ved efterbehandling. Kvantitative data er typisk indsamlet ved hjælp af metoder som spørgeskemaundersøgelser eller bearbejdning af statistiske data.

I dette projekt er det primært kvalitative empiriske undersøgelser som ligger til grund for projektbesvarelsen. Interviews med forskellige nøglepersoner danner et empirisk grundlag som er essentiel for undersøgelsen og besvarelsen af problemet. Derudover er der foretaget litteraturstudier som har affødt en større forståelse for projektets undersøgelsesområde.

Interview

Den kvalitative metode interview kan anvendes til at give en detaljeret forståelse for personers holdninger, perspektiver og motivationer. Interviewet kan give et indblik i emnefelter, som ikke nødvendigvis er udtrykt i litteraturen på området og ultimativt er formålet med et interview at skabe viden. Grundstrukturen for et interview er som regel en samtale mellem interviewer og én eller flere respondenter [Aarhus Universitet, U.D].

Et interview kan tage flere former, men uanset hvilken interviewform der arbejdes med, er det vigtigt at informationerne som indsamles er sandfærdige og at der ikke skabes et resultat som er et produkt at projektet. Der skal derfor være fokus på at undgå ledende spørgsmål og der skal sikres høj validitet og pålidelighed igennem transskribering [Brinkmann, 2013]. I det nærværende projekt er der udført ét interview med Henrik Ørum Svendsen fra SDFE. Dette interview er udført som semi-struktureret interview, lænende til det ustrukturerede interview. Semi- og ustruktureret interview er valgt for at få en bredere indsigt i emnefeltet, og få belyst problemstillinger som ikke nødvendigvis var kendt på forhånd. Derudover har der i løbet af projektets udarbejdelse været afholdt en række møder med forfatterne af artikler fra *Landinspektøren*, som gennem deres faglighed har inspireret, vidensdelt og rådgivet projektgruppen. Disse møder betragtes som løse interviews, da disse har hjulpet til projektgruppens forståelse af emnefeltet. De er dog ikke transskriberet, hvorfor der ikke er direkte citeringer til disse.

Litteratursøgning

I dette projekt har afgrænsningen igennem indledningen, gjort det muligt at fokusere på et relativt specifikt emnefelt. Derved kan den systematiske litteratursøgning i projektet give et højt udbytte, uden at der fremfindes mange irrelevante referencer. Det vil blive

forsøgt at tage højde for at belyse emnefeltet fra forskellige perspektiver, for at få en mere nuanceret indsigt i problemet, samt eventuelle problemstillinger som kan fremkomme når der arbejdes med problemet. Kilderne som bruges i projektet er hovedsageligt videnskabelige publikationer, artikler fra fagblade samt lovtekster og vejledninger. Emnefeltet i dette projekt omhandler det digitale område af samfundsudviklingen hvilket betyder at empiri bliver dannet på baggrund af juridiske, politiske og tekniske kilder. Dette betyder kilder fra forskellige baggrunde og af forskellige udformninger anvendes, og der tages højde for at de forskellige kilder skal håndteres forskelligt.

Kildekritik

Når der fortolkes og dannes ny forståelse gennem bl.a. interviews og litteraturstudier er det nødvendigt at forholde sig kritisk til den information der indhentes og samles [Klausen, 2005].

Der har i dette projekt været fokus på at anvende kilder som er vurderet troværdige, præcise samt relevante. I forbindelse med interview og møder med fagpersoner, er det samtidig vigtigt at forholde sig kritisk til den information som opnås herigennem. Interview respondenten og fagpersoner er udvalgt pga. deres viden indenfor området, men der skal tages højde for den forudindtagede holdning, som de besidder i forbindelse med emnefeltet. Her kan det være væsentligt at foretage interviews og møder med personer som repræsenterer forskellige holdninger, for at få et nuanceret indblik i emnefeltet. I det nærværende projekt er det primært de samme to fagfolk som der er foretaget møder med, hvorfor at der kan argumenteres for, at ændringsforslagene bærer præg af dette.

2.3 Projektstruktur

Projektrapporten vil være opdelt i to dele; forståelsesramme og problembehandling. Dette afsnit vil beskrive strukturen, anvendelsen af teori og empiri og formålet med de kapitler hver del vil indeholde.

Strukturen for projektet bygger til dels på formålet med projektet som beskrevet i afsnit 1.1 og fremgår af figur 2.2. Efter projektets problemstilling og udgangspunkt er blevet præsenteret vil første del af projektet være en forståelsesramme der, gennem tre kapitler, vil redegøre for situationen i forhold til geografiske data i dag og udpege eventuelle problemområder, der kan have betydning for projektets arbejde med et forslag til hvordan landinspektøren kan spille en rolle i behovsdrevet forbedring af retlige geodata. De tre kapitler skal tilsammen give et overblik over datainfrastrukturer i dag, hvordan geodata indarbejdes heri og hvordan landinspektørens rolle i matrikulære sager kan udnyttes til en forbedring af retlige geodata.

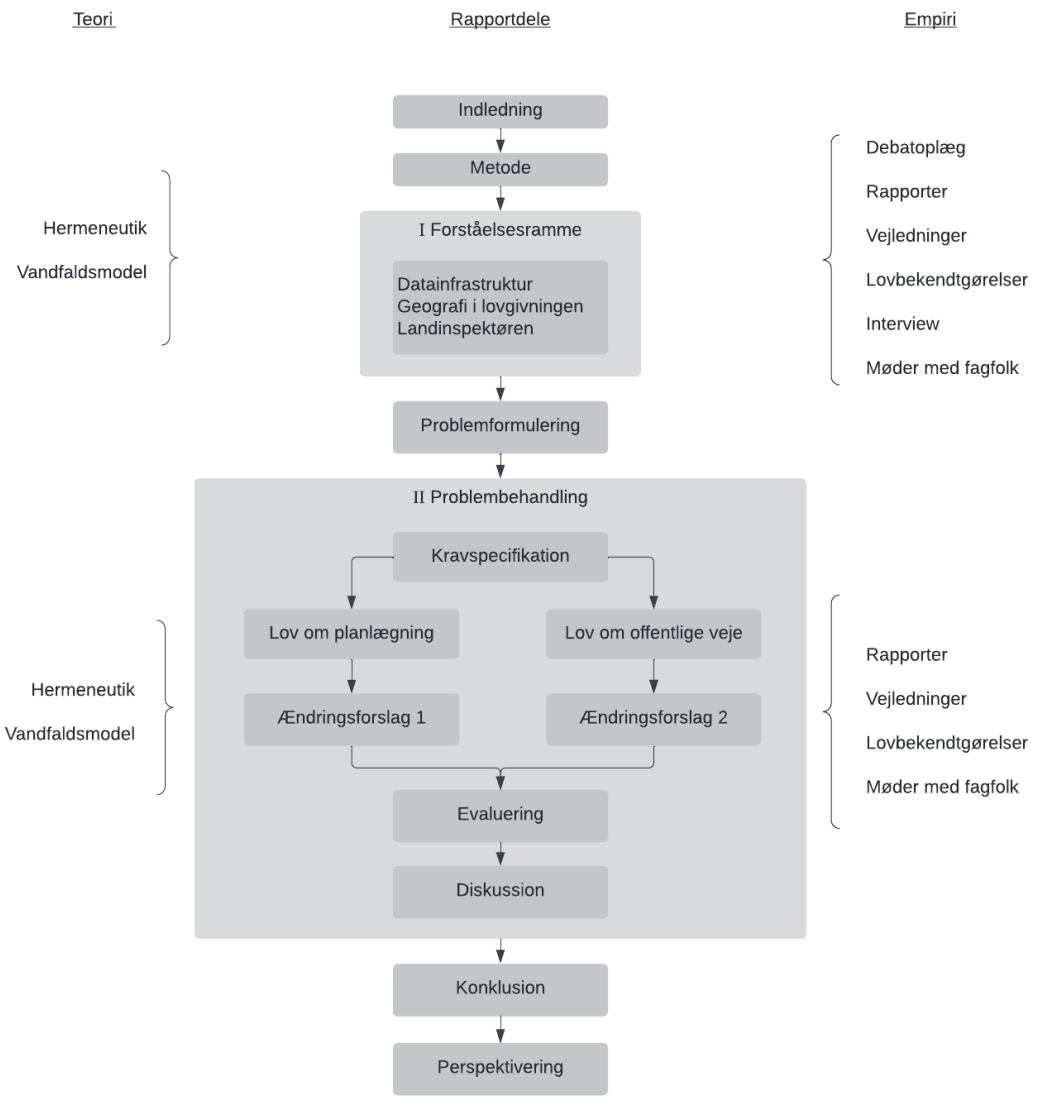

Figur 2.2: *Strukturdiagram for projektet*

Først vil der blive redegjort for de datainfrastrukturer der findes i dag og de visioner der har drevet udviklingen. Derudover vil der blive lagt fokus på en VGI-drevet SDI, der indarbejder dataforbedring som en del af datainfrastruktur, noget der ellers mangler i de eksisterende infrastrukturer. Disse elementer undersøges for at skabe en forståelse for datainfrastrukturen i Danmark. Derefter vil der blive redegjort for retlige geodata og hvilken sammenhæng de kan have med arealreguleringen, herunder med et fokus på datakvaliteten, der netop skal sikre denne sammenhæng. Den danske digitaliseringsstrategi fra 2018 vil blive præsenteret, sammen med vejledning om stedfæstelse af geografi i lovgivningen, udarbejdet på baggrund af strategien. Belysning af disse områder skaber et fundament for forståelsen af datakvalitet i sammenhæng med geodata, som kan udnyttes når der i projektets problembehandling fokuseres på retlige geodata.

Til sidst vil der være en redegørelse af reguleringen af landinspektørerhvervet gennem landinspektørloven, samt en beskrivelse af landinspektørens rolle i udstykningskontrollen. Udstykningskontrollen vil blive præsenteret, da det er landinspektørens arbejde her, der vil være fokus i projektets problembehandling. Ved at forstå landinspektørens rolle i forbindelse med udstykningskontrollen, er der mulighed for at klargøre hvor i processen der kan ske ændringer således at målet beskrevet i afsnit 1.1 opnås.

Det videre arbejde i projektets del II med problembehandling vil, som beskrevet i afsnit 1.1, omhandle udarbejdelsen af et forslag til hvordan der kan skabes et kvalitetsløft af geodata. Problemformuleringen opstilles på baggrund af afsnit 1.1 og de afgræsninger der beskrives heri. Ud fra problemformuleringen vil der blive udarbejdet en kravsspecifikation der skal klarlægge hvad projektets ændringsforslag skal indeholde, baseret på den viden der er indhentet gennem projektets første del, forståelsesrammen. Herefter vil der blive arbejdet med to lovområder fra udstykningskontrollen, lov om planlægning (PL) og lov om offentlige veje (LOV). Udvælgelsen af disse lovområder vil blive beskrevet i forlængelse af problemformuleringen i kapitel 7. Der vil blive redegjort for de to lovområder og deres betydning i udstykningskontrollen, hvilket følges umiddelbart af et ændringsforslag for den givne lovgivning, om hvordan udstykningskontrollen kan ændres således at data kan opdateres og kvalitetssikres herigennem. Ændringsforslagene vil herefter blive evalueret i forhold til projektets kravsspecifikation, og sidst vil der være en diskussion og perspektivering.

PART I

FORSTÅELSESRAMME

Datainfrastruktur 3

I Danmark blev det første tiltag til en digital forvaltning taget i 1997 og herefter kom der for alvor fokus på digitaliseringen og IT-strategier og hvordan tilstedeværelsen og adgangen til aktuel og troværdig data, herunder geografiske data, kunne have betydning for udviklingen i Danmark. Digital forvaltning skulle sikre en forbedret og mere effektiv forvaltning og skulle baseres på en fælles IT-infrastruktur, således geografiske data let og enkelt kunne anvendes på tværs, både vertikalt og horisontalt, mellem og i kommuner og andre myndigheder [Jensen and Brande-Lavridsen, 2006].

Infrastruktur indeholder, udover data som det vigtigste, også de personer, regler, ressourcer og metoder det kræver at sikre en effektiv og sikker udvikling, formidling og anvendelse af data. Personerne der indgår i infrastrukturen er beslutningstagere og ansvarlige på de forskellige niveauer, men også myndigheder, borgere og virksomheder der anvender data og dermed sætter behovet. Koordinering og fastlagte metoder og procedurer skal sikre at der etableres en effektiv kommunikation med data og at produktion og udveksling af data, samt beskrivelse af metadata sker efter ensartede principper. Derudover skal det sikres at data er stabil og kun ændres efter fastlagte procedurer og regelsæt, for at opretholde aktuel og troværdig data [Jensen and Brande-Lavridsen, 2006].

Det var dog først med grunddataprogrammet i 2012 at Danmark fik sin første officielle fælles infrastrukturmodel, således data kunne deles på tværs og genbruges i den offentlige digitale forvaltning. Før grunddatamodellen blev der dog også arbejdet med de såkaldte basisdata, hvor idéen omkring genbrug og formidling af data mellem myndigheder var den samme. Tankerne omkring basisdata stemmer overens med de tanker der på samme tid blev arbejdet med på europæisk plan i forbindelse med INSPIRE-direktivet. De tre forskellige initiativer vil blive beskrevet i dette kapitel for at klarlægge situationen i forhold til de data infrastrukturer der findes i dag jf. projektets udgangspunkt (afsnit 1.1) samt de visioner og tanker har ligget bag udviklingen.

Derudover vil *Spatial Data Infrastructure* og *Volunteered Geographic Information* blive introduceret. Med en VGI-drevet model for infrastruktur for geografiske data introduceres en ny aktør i forhold til vedligeholdelse af data. Denne aktør skal fungere på det niveau hvor der skabes værdi af data og hjælpe til en behovsdrevet forbedring af geografiske data. Denne model vil blive præsenteret og det vil blive undersøgt hvilke krav der vil skulle være for en sådan aktør, for samtidig at opretholde troværdigheden af geografiske data.

3.1 Basisdata

For at sikre en digital forvaltning uden tvivl og usikkerhed omkring datas nøjagtighed og grundlag skulle det sikres at geografiske data blev stedfæstet på grundlag af autoriserede og veldokumenterede grundkort og andre georeferencer (eks. adresse- og bygningskoordinater). Disse referencedata er en del af det der blev kaldt basisdata og de skulle være let tilgængelige. Udvalget til nytænkning vedr. basisdata definerede basisdata som bestående af metadata, multisektordata og herunder geografiske referencer, se figur 3.1. Definitionen fra udvalget udspringer af arbejdet med INSPIRE-direktivet i EU. Direktivet vil blive yderligere beskrevet i afsnit 3.3. Som det fremgår af figur 3.1 vil grænserne mellem multisektordata, referencedata og sektorspecifikke data være flydende og vil ændre sig i takt med samfundsstrukturen og en ændring i behovet for basisdata. Det er derfor væsentligt at der udarbejdes politikker for udpegningen af basisdata, således at basisdata der indgår i infrastrukturen er opdateret og tilpasset behovet i samfundet [Jensen, 2004].

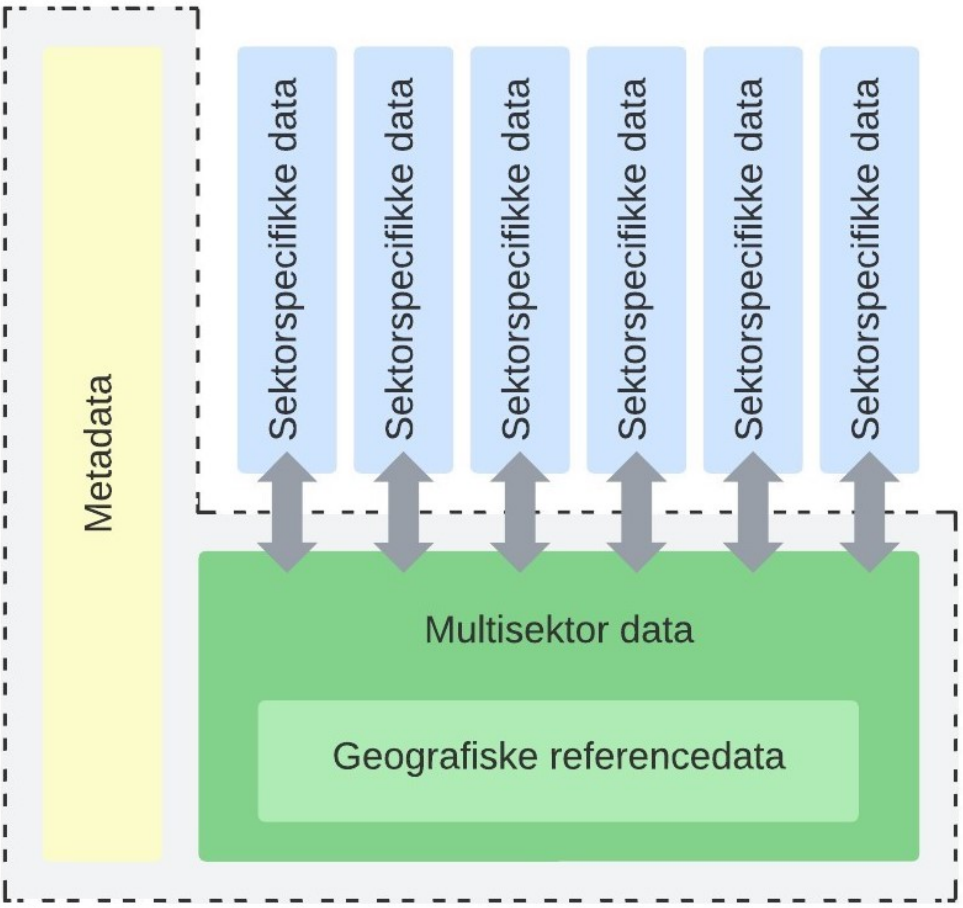

Figur 3.1: *Forståelsesramme for basisdata. Basisdata er data i den stiplede kasse. Figuren er udarbejdet efter [Jensen, 2004, s. 13]*

Multisektordata er georelaterede data der tilvejebringes indenfor en sektor, men som samtidig er væsentlige for udførelsen af aktiviteter og processer i andre sektorer. Sektorspecifikke data, altså data som tilvejebringes og anvendes inden for én sektor er ikke en del af basisdata, som det fremgår af figur 3.1. Grænsen mellem multisektordata og sektorspecifikke data vil dog være dynamisk og ændres brugen af data, således det anvendes i andre sektorer end det tilvejebringes, vil den data betegnes multisektordata og dermed indgå under basisdata begrebet.

Referencedata er geografiske data der er direkte stedfæstet og som skaber et grundlag andre data kan refereres til. Referencedata skal sikre at der skabes en entydighed i stedfæstelsen af basisdata og andre georelaterede data, således der skabes en sammenhæng mellem forskellige data der gør en bredere anvendelse på tværs mulig.

Metadata er kort sagt data om data og defineres i dag i INSPIRE-loven § 2, stk. 1, nr. 5 som "Informationer, der beskriver geodatasæt og geodatatjenester, og som gør det muligt at finde, registrere og bruge dem". Metadata skal eks. beskrive datas nøjagtighed, oprindelse, gyldighed og aktualitet. Fyldige metadata er vigtige i forhold til gennemsigtighed, anvendelighed og troværdighed af geografiske data, når der skal dannes beslutningsgrundlag for myndigheder og i forhold til retssikkerhed [Baaner, 2010], [Jensen, 2004].

3.2 Grunddataprogrammet

De offentlige registre varetager informationer omkring borgere, virksomheder, fast ejendom, bygninger, adresser mv., og oplysningerne heri betegnes som grunddata. Grunddata spiller en vigtig rolle for at myndigheder kan varetage deres opgaver på tværs af sektorer, forvaltninger og enheder [Regeringen og KL, 2012].

Grunddata giver et bidrag til moderniseringen af den offentlige sektor, og der opnås en mere effektiv service for borgere og virksomheder, når data kan udnyttes på tværs af registre og indgå direkte i sagsbehandlingen. Sikring af ensartethed i videreanvendelsen af grunddata har stor værdi for den private sektor, da virksomheder kan bruge data til interne processer, samt at data fra offentlige registre kan udnyttes til nye digitale produkter. At skabe frit tilgængelige grunddata, giver altså stort potentiale til den private sektor indenfor innovation og vækst [SDFE, 2020].

Grunddataprogrammet blev etableret og beskrevet i Regeringens, Kommunernes Landsforenings (KL) og Danske Regioners aftale om den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015 - *Gode grunddata til alle - en kilde til vækst og effektivisering*, indgået i 2012. Dermed blev den første officielle infrastrukturmodel omkring sammenhæng og genbrug af grunddata i den offentlige digitale forvaltning i Danmark skabt [Horst et al., 2014].

Grunddataprogrammet har kørt parallelt med INSPIRE-direktivet, hvor der har været god synergi imellem de to tiltag, og undervejs i udarbejdelsen af grunddataprogrammet

udgav Udvalget for nytænkning vedrørende basisdata som nævnt en rapport, som nævner at anbefalingerne udelukkende bygger på en opfattelse der harmonerer med INSPIRE-direktivet [Horst et al., 2014].

I digitaliseringsstrategien er der fokus på grunddata indenfor fem områder, se figur 3.2, mens der er opstillet de fire vigtigste mål for grunddataprogrammet [Regeringen og KL, 2012]:

- *Grunddata skal være så korrekte, fyldestgørende og opdaterede som det er praktisk muligt*
- *Alle myndigheder skal anvende de offentlige grunddata*
- *Grunddata skal så vidt muligt stilles frit til rådighed for virksomheder og borgere - Dette gælder selvsagt ikke personfølsomme oplysninger*
- *Grunddata skal distribueres på en effektiv måde, som opfylder brugernes behov*

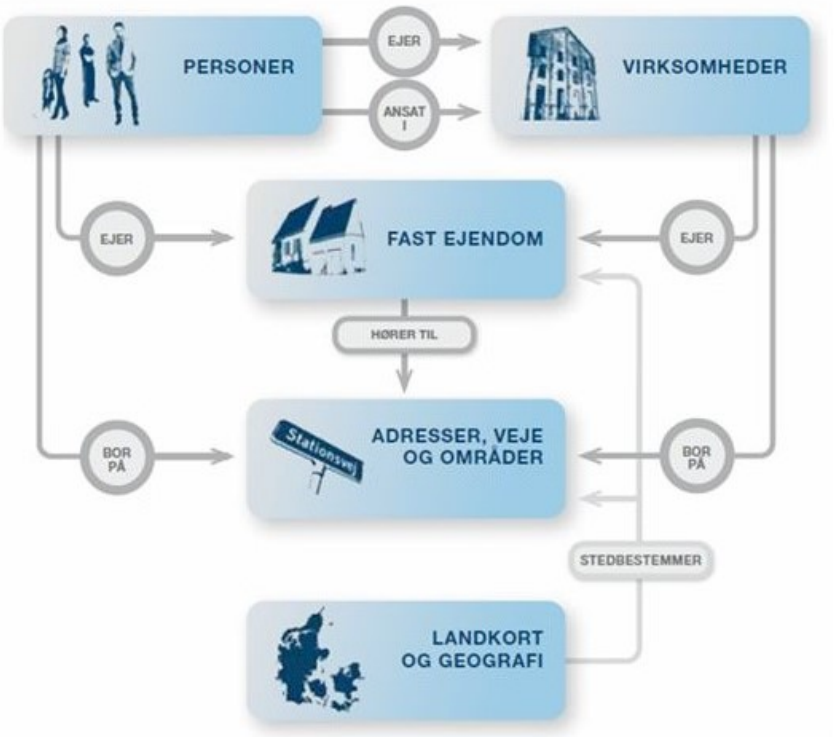

Figur 3.2: *Grunddata i grunddataprogrammet [SDFE, 2020]*

På grund af stigende pres på de forskellige registre i Danmark, samt øget efterspørgsel på data, blev der etableret en ny fælles distributionsløsning igennem programmet, *datafordeleren*. Distributionsløsningen skulle hurtigt, nemt og pålideligt kunne distribuere grunddata til alle [SDFE, 2020]. I 2019 afsluttede grunddataprogrammet idriftsættelsen, og datafordeleren gik officielt i drift [Digitaliseringsstyrelsen, 2019]. Med frisættelsen af mange offentlige geodata, var der en forventning om en positiv effekt på samfund-

søkonomien i form at øget vækst. En analyse udarbejdet i 2017 vurderede at der var en samfundsmæssig værdi i frie grunddata, herunder bl.a. at private fimaer og offentlige instanser kan skabe omsætning, samtidig med at arbejdstimerne mindskes. Dog peger analysen også på barrierer der skal nedbrydes i fremtiden, bl.a. rækkevidden og kvaliteten af de frie grunddata [SDFE, 2017].

3.3 INSPIRE

Europa-Parlamentet og Rådet for den Europæiske Union udstedte i 2007 direktivet Infrastructure for Spatial Information in the European Community eller INSPIRE-direktivet [1]. Direktivet skal sikre en etablering af en fælles digital infrastruktur for geodata for medlemsstaterne. Udviklingen skal bygge på eksisterende infrastruktur i medlemsstaterne, men skal udvikles i samme retning under fælles gennemførelsesregler, således de forskellige staters infrastrukturer bliver kompatible og kan anvendes på tværs af grænserne i fællesskabssammenhæng.

Der er fokus på at geografisk information skal stilles til rådighed og vedligeholdes mest hensigtsmæssigt, samtidig med at information fra forskellige kilder fra forskellige medlemsstater meningsfuldt kan sammenstilles og anvendes på tværs.

Baggrunden for direktivet er bl.a. Fællesskabets miljøpolitik og miljøhandlingsplanerne herunder hvis integration kræver samordning mellem viden fra forskellige sektorer og leverandører. Skal miljøhandlingsplanerne nås, ses et problem i forhold til kvalitet, organisering og tilgængelighed af geografiske informationer, samt graden af rådighedsstillelse af disse informationer mellem medlemsstaterne. INSPIRE-direktivet skal forsøge at opbygge en fælles infrastruktur der kan sikre adgangen til og brugen af geografiske informationer mellem offentlige instanser og mellem forskellige sektorer samt hjælpe til at lette arbejdet med udformningen af nye politikker.

Direktivet indeholder også retningslinjer for fremstilling og ajourføring af metadata, som medlemsstaterne har ansvaret for. Metadata skal give brugeren mulighed for at vurdere kvaliteten og anvendelsesmulighederne af data ved bl.a. at indeholde oplysninger om betingelser for anvendelse og adgang, kvaliteten og gyldighed samt information om hvem der har ansvar for fremstilling og vedligehold af data.

INSPIRE er til dels gennemført i dansk lov i Bekendtgørelsen om infrastruktur for geografisk information (INSPIRE-bekendtgørelsen). Heri sættes bilag I, II og III i kraft og der fastsættes bestemmelser for fremstilling af metadata. Lov om infrastruktur for geografisk information giver hjemlen til at fastsætte reglerne i bekendtgørelsen. Som udgangspunkt omfatter principperne i INSPIRE stedsbestemt data som foreligger i elektronisk form og varetages af myndighederne. De stedsbestemte data vedrører de

[1] Direktiv 2007/2/EF af 14. marts 2007 om opbygning af en infrastruktur for geografisk information i Det Europæiske Fællesskab (Inspire)

temaer som er defineret i bilag I, II og III, hvor bilag I og II omfatter referencedata, hvilket udnyttes til stedfæstelsen af de data der er omfattet af bilag III, som omfatter administrative og planlægningsmæssige data.

3.4 Spatial Data Infrastructure

Spatial Data Infrastructure (SDI) begrebet dækker over en digital infrastruktur platform for geografiske data og defineres som "*teknologien, politikker, standarder og menneskelige ressourcer, der er nødvendige for at erhverve, behandle, opbevare, distribuere og forbedre udnyttelsen af geospatiale data*" [Hansen et al., 2021]. På samme måde som med anden datainfrastruktur, beskrevet i starten af dette kapitel, indeholder en SDI data, men også personer, ressourcer, osv. SDI skal hjælpe til at lette anvendelsen af og adgangen til den stigende mængde geografiske data. Derudover findes der mange kopier af det samme data og der spildes mange ressourcer på at oprette og eventuel opdatere disse, fremfor at genbruge oprindelige data og dele disse på tværs. Data skal indsamles én gang og derefter kunne genbruges utallige gange i forskellige sammenhænge. På samme måde som for grunddataprogrammet skal dette tilhjælpe en mere gennemsigtig forvaltning. Men også en forvaltning med mere mulighed for inddragelse af viden fra andre, som for INSPIRE, der er et eksempel på en SDI, hvor data fra forskellige sektorer skal hjælpe med eks. udarbejdelsen af nye politikker [Hu, 2017].

Ifølge Hu [2017] består en SDI overordnet af elementerne; geoportaler, metadata og søgemuligheder. Geoportaler skal sikre tilgængeligheden af geografiske data ved at tilbyde one-stop adgang til data. Data og metadata skal her offentliggøres af dataansvarlige og kan derefter søges frem af brugere af data, se figur 3.3. Geoportalerne vil derfor være den mest synlige del af SDI, da det er her brugere kan fremsøge, se og læse om data. Portalen vil altså være den platform der formidler data fra dataansvarlig til databruger og dermed skabes der værdi af data gennem portalen [Hu, 2017].

Metadata vil i forbindelse med SDI have samme funktion som beskrevet under basisdata afsnit 3.1. Metadata er fundamentalt vigtigt for SDI, som for anden datainfrastruktur, da data her forlader den oprindelige kontekst og i stedet integreres i en SDI. Metadata skal give den information, der er nødvendigt for at forstå og anvende data fra en SDI. Som for andet data kan ingen eller mangelfuld metadata gøre det umuligt at anvende og især genbruge geografiske data [Hu, 2017].

Søgefunktionen er også et væsentligt element og skal sikre at brugere let kan finde de ønskede data. Søgefunktionen kan deles i to funktioner, den første skal gøre det muligt at søge på tekst, så det muligt at fremfinde data baseret på en række nøgleord. Den anden funktion skal gøre det muligt at interagere med kortet og fremsøge de geografiske data der gør sig gældende på et bestemt geografisk område. Begge disse funktioner bør være til stede for at imødekomme flere slags brugere [Hu, 2017].

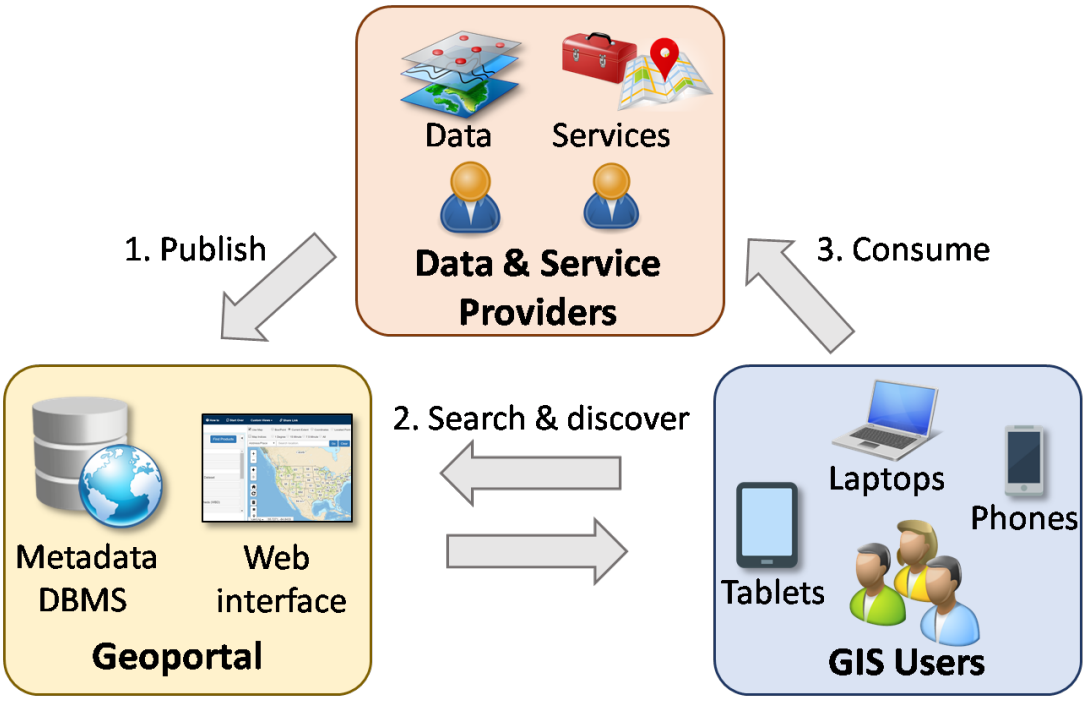

Figur 3.3: *Funktionen af SDI geoportaler [Hu, 2017]*

Traditionelt har autoritative myndigheder, der opretter og udstiller data, haft et direkte forhold til slutbrugeren og har udarbejdet data til disse. Med den stigende digitalisering er der opstået muligheden for udviklingen af geoportaler, hvor mere data kan deles bredt. Denne udvikling har givet behovet for en ny aktør i infrastrukturen, programleverandøren, der nu kommer ind mellem datamyndighederne og slutbrugeren [Hansen et al., 2021]. Når det kommer til vedligeholdelse af data ligger opgaven for de forskellige registre dog stadig ved hver enkelt datamyndighed og afhænger af deres budget. Derudover er der ingen sammenhæng med den eksterne værdiskabelse, og de kvalitetsforbedringer der sker af data, kommer ikke tilbage til de autoritative myndigheder. Resultatet er, at mange af de registre som indeholder geografiske data er udfordret på kvalitet, tilgængelighed og kompatibilitet [Hansen et al., 2021].

For at løse dette problem beskriver Hansen et al. [2021] en VGI-drevet SDI. VGI er *Volunteered Geographic Information* og udnytter den mulighed internettet har givet brugere for hurtigt at indsamle og dele data og dermed også for at kunne fungere som dataudbyder. Opdager brugere mangler eller fejl i data, betyder VGI derfor, at det er muligt for dem at opdatere data og uploade disse til registre. Da slutbrugere ikke nødvendigvis har tiden, ressourcerne eller kompetencerne til at gøre dette, samt at der vil være en vis utroværdighed forbundet hermed, indføres i stedet en ny aktør, datavedligeholder. Datavedligeholderen skal hjælpe til vedligeholdelse af data på det niveau hvor der skabes værdi, baseret på behovet fra slutbrugeren.

Ifølge Hansen [2019] vil denne forretningsmodel for den digitale platform, der inddrager behovsdrevet forbedring af data vha. inddragelse af en datavedligeholder, en såkaldt VGI-drevet SDI, i stigende grad blive implementeret. Ved brug af en digital platform, skabes der et åbent miljø med mulighed for deltagelse af forskellige aktører hvor der samtidig er etableret styrende betingelser for dem. I en forretningsmodel som denne, hvor der udnyttes autoritative geografiske data, er det væsentligt at den ansvarlige datamyndighed agerer som fører af systemet, og er derved ansvarlig for reglerne og teknologien som muliggør modellen. Disse regler skal bl.a. indebærer at datavedligeholderen skal være en pålidelig aktør som arbejder under lovgivning og ansvar samt under regler som er opstillet af den myndighed som er ansvarlig for at vedligeholde data. En sådan forretningsmodel, se figur 3.4, for digitale platforme vil give gode muligheder for et samarbejde mellem fire forskellige aktører som er gavnligt for alle [Hansen, 2019]. Finansieringen af det arbejde en datavedligeholder skal udføre, vil som udgangspunkt skulle findes ved slutbrugeren, da det er her behovet for forbedring opstår og dermed her hovedinteressen for datavedligeholdelse er [Hansen et al., 2021].

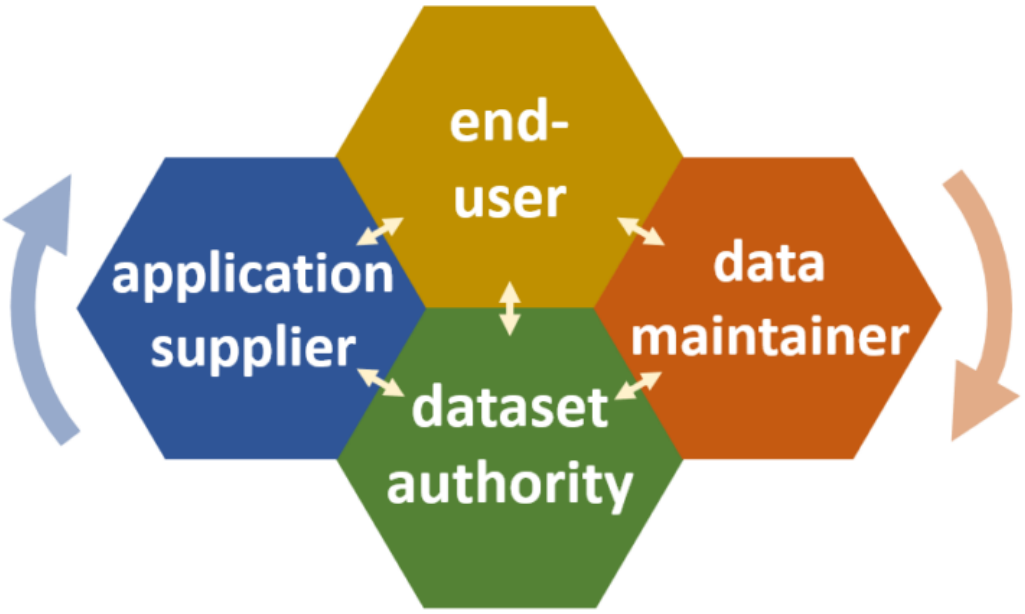

Figur 3.4: *Interaktion mellem de forskellige aktører i en VGI-drevet SDI [Hansen, 2019]*

Geografi i lovgivningen 4

En stor andel af den danske lovgivning indeholder geografiske referencer, hvilket betyder at deres jurisdiktion er knyttet til et geografisk område. Især i areallovgivningen, herunder bl.a. planlovgivningen, miljølovgivningen og naturbeskyttelseslovgivningen, findes der regler der styrer og regulerer hvad man må og ikke må for forskellige geografiske områder, det kan være arealrestriktioner, offentligretlige rådighedsindskrænkninger, bygge- og beskyttelseslinjer samt noteringer i matriklen [Baaner et al., 2019], [Baaner et al., 2017].

Når lovgivningens regler knyttes til at bestemt geografisk område stedfæstes retsreglerne til det område med det formål at definere det sted eller geografiske område hvor reglerne gør sig gældende [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020]. Den sammenhæng der her skabes mellem retsreglens indhold og det geografiske område kan ifølge Baaner et al. [2019] etableres på forskellige måder; stedfæstelse ved sproglig henvisning til fysiske objekter, via kortbilag, via positioner eller koordinater eller stedfæstelse via henvisning til et geografisk register.

Dette kapitel vil definere hvad der menes med retlige geodata og hvilken sammenhæng der findes mellem dimensionerne i geodata og arealreguleringen. Samtidig vil det blive præsenteret hvad datakvalitet indebærer, da det, jf. afsnit 1.1, vil være et af fokuspunkterne i projektets udarbejdelse af ændringsforslag. Projektet vil her gøre brug af den definition der er fastlagt i vejledningen *Fælles sprog for datakvalitet*, da den netop er udarbejdet for at ensarte anvendelsen af begreber inden for datakvalitet.

Derudover vil aftalen om digitaliseringsklar lovgivning fra 2018 blive præsenteret med fokus på de retningslinjer der findes for stedfæstelse i lovgivningen i vejledningen til strategien, der bygger på Baaner et al. [2019]'s redegørelse af etablering af stedfæstelse i lovgivningen. Dette skal give et billede af praksis i dag, samt hvilke muligheder og begrænsninger der ligger heri.

4.1 Retlige geodata

Alle data som rummer direkte eller indirekte henvisning til et bestemt sted eller geografisk område, altså data der kan stedfæstes geografisk kan jf. INSPIRE-loven § 2, stk. 1, nr. 2 kaldes geodata. Når disse data derudover indeholder en retlig attribut og bliver brugt eller skabt med hjemmel i lovgivningen kaldes de retlige geodata [Jensen et al., 2020]. Det er denne definition på retlige geodata som vil blive anvendt i det nærværende projekt. Der er en tæt sammenhæng mellem retsregler og geodata, og geodata kan opfattes som

data med tre dimensioner; sted, attribut og tid og i arealreguleringen handler det om *hvad* der gælder, *hvor* det gælder og *hvornår* og *hvor længe* det gælder, se figur 4.1. Disse oplysninger skal findes i geodatas metadata som beskrevet i afsnit 3.1.

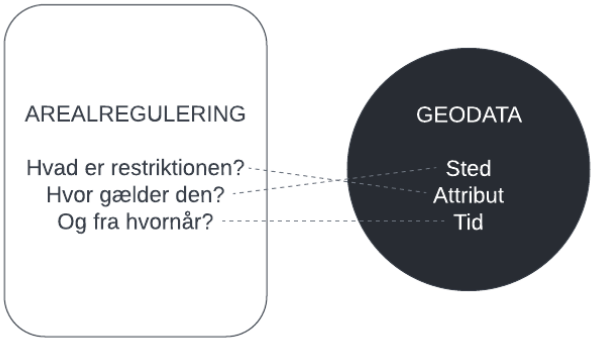

Figur 4.1: *Sammenhængen mellem dimensionerne i geodata og arealbundne retsregler [Baaner et al., 2019]*

De retlige geodata anvendes oftere og oftere digitalt og indgår som informations- og beslutningsgrundlag i en lang række sammenhænge, herunder myndighedsafgørelser der kan have betydning for både det offentlige og private. Fordi retlige geodata anvendes og skabes med hjemmel i lovgivningen skaber det en vis forventning til kvaliteten af data, en kvalitet der er udfordret af de mange formål data fra offentlige registre har og har fået med en øget digitalisering [Jensen et al., 2020]. For at udnytte det potentiale retlige geodata har, er der derfor behov for mere transparens i kvalitet af retlige geodata og behov for forbedring af kvaliteten, således retlige geodata kan anvendes som autoritativt materiale og kvaliteten stemmer overens med denne anvendelse [Jensen et al., 2021].

Når der i det nærværende projekt arbejdes med et løsningsforslag til hvordan retlige geodata kan forbedres, herunder forbedring af kvaliteten, vil datakvalitet indebære *komplethed*, *korrekthed*, *aktualitet* og *genbrugelighed*. Disse fire dimensioner til datakvalitet stammer fra vejledningen om Fælles sprog for datakvalitet der er udarbejdet i sammenhæng med Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020. Vejledningen skal hjælpe til at begreber om datakvalitet i forbindelse med digitaliseringen anvendes mere ensartet mellem forskellige myndigheder og sektorer. De fire dimensioner til datakvalitet er defineret med inspiration fra internationale standarder for dimensioner i forhold til datakvalitet [1], antallet af dimensioner udpeget i vejledningen er dog begrænset for at minimere den byrde der kan ligge i at deklarere et datasæts kvalitet. Det kan dog være relevant at tilføje informationer om data i forhold til andre dimensioner end de fire udpegede i vejledningen. I så fald kan denne information inddrages i deklarationen [Digitaliseringsstyrelsen og Styregruppen for data og arkitektur, 2022]. Definitioner på de fire datakvalitetsdimensioner som de er beskrevet i vejledningen fremgår af tabel 4.1.

[1] ISO 25012 og Linked Data Quality Dimension

Datakvalitetsdimension	Definition
Komplethed	datakvalitetsdimension der indikerer i hvor høj grad datasættet indeholder de dataelementer der er forventede i forhold til datasættets specifikation
Korrekthed	datakvalitetsdimension der indikerer i hvor høj grad dataværdier er i overensstemmelse med faktiske værdier
Aktualitet	datakvalitetsdimension der indikerer i hvor høj grad data er tidsmæssigt aktuelle i forhold til den virkelighed de repræsenterer
Genbrugelighed	datakvalitetsdimension der indikerer i hvor høj grad data er forståelige og uden vanskeligheder kan anvendes af andre

Tabel 4.1: *Definition af de fire datakvalitetsdimensioner som beskrevet af Digitaliseringsstyrelsen og Styregruppen for data og arkitektur [2022]*

Ved deklaration af datakvalitet er det, jf. vejledningen om Fælles sprog for datakvalitet, udover at bedømme i hvilken grad datakvaliteten opfylder de fire dimensioner, vigtigt at oplyse det formål data oprindeligt er indsamlet til, hvem der er ansvarlig for bedømmelsen samt dato herfor. Derudover skal den/de væsentlige forventede anvendelser af datasættet, som de er bedømt i forhold til, oplyses. Disse informationer vil være en del af datasættets metadata, der gør det muligt at formidle bl.a. datas kvalitet til brugere af data. Tilgængeligheden og fyldigheden af metadata er vigtig for anvendelsen, da selvom data har en høj kvalitet og opfylder eventuelle krav til anvendelse, skal metadata afspejle og formidle dette, således det er tydeligt for brugere, hvilken kvalitet data har og om der kan træffes kvalificerede beslutninger på baggrund heraf.

Dette projekt vil arbejde videre med de fire dimensioner nævnt i vejledningen om Fælles sprog for datakvalitet, derudover vil der blive arbejdet med datakvalitetsdimensionen *sporbarhed*, se tabel 4.2, fra den internationale standard ISO 25012. Denne dimension anses som vigtig i dette projekt, da historikken af retlige geodata er vigtigt. Det er som nævnt væsentligt i forhold til arealreguleringen hvad, hvor, hvornår og hvor længe geodata er gældende, men det er også væsentligt at kunne gå tilbage i tiden og se hvad der har været gældende på tidligere tidspunkter [Skop, 2020].

Datakvalitetsdimension	Definition
Sporbarhed	datakvalitetsdimension der indikerer i hvor høj grad data har attributter der viser hvilke ændringer der er lavet og hvornår de er lavet

Tabel 4.2: *Definition af datakvalitetsdimensionen* sporbarhed *[Digitaliseringsstyrelsen og Styregruppen for data og arkitektur, 2022]*

4.2 Digitaliseringsklar lovgivning

Regeringen og Folketinget indgik i 2018 en aftale om at gøre ny lovgivning digitaliseringsklar og på sigt at revidere eksisterende lovgivning til også at være digitaliseringsklar [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020]. Formålet med digitaliseringklar lovgivning er at skabe en mere tidssvarende og sammenhængende offentlig forvaltning ved at sikre et lovgrundlag hvor digitale muligheder og løsninger er tænkt ind. Det er dog ikke de digitale løsninger i sig selv der er målet, men at skabe et mere moderne, brugervenligt, effektivt og gennemsigtigt service- og forvaltningssystem for borgere, virksomheder og myndighederne selv.

I forbindelse med indsatsen for at gøre lovgivningen digitaliseringsklar er der opstillet syv principper, hvilke fremgår af tabel 4.3, som lovgivningen så hvidt muligt skal udformes i overensstemmelse med. De syv principper skal indgå i vurderingen af et lovforslags offentlige implementeringskonsekvenser, som med aftalen om digitaliseringsklar lovgivning er blevet obligatorisk [Digitaliseringsstyrelsen, 2018].

Syv principper for digitaliseringsklar lovgivning
Princip 1: Enkle og klare regler
Princip 2: Digital kommunikation
Princip 3: Muliggør automatisk sagsbehandling
Princip 4: Sammenhæng på tværs - ensartede begreber og genbrug af data
Princip 5: Tryg og sikker datahåndtering
Princip 6: Anvendelse af offentlig infrastruktur
Princip 7: Forebygger snyd og fejl

Tabel 4.3: *De syv principper for digitaliseringsklar lovgivning der bør vurderes ved nye lovforslag med henblik på at sikre, at ny lovgivning nemmere og mere enkelt kan digitaliseres [Digitaliseringsstyrelsen, 2018]*

En af indsatserne i forbindelse med digitaliseringsklar lovgivning er implementeringen af fælles standarder og infrastrukturer i forhold til stedbestemmelse af geografi i lovgivningen. Dette skal understøtte digitaliseringen ved at sikre en mere systematisk og ensartet anvendelse af geodata i lovgivningen. Et skridt mod dette er *Vejledning om geografi i lovgivningen* fra 2020 udarbejdet gennem et samarbejde mellem Digitaliseringsstyrelsen (DIGST) og Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering (SDFE), vejledningen bygger på bedste praksis i den analoge verden og har til formål at sikre en mere entydig stedbestemmelse i lovgivningen, således digital sagsbehandling kan gøres mere effektiv og enkel og at geografi i nye love og bekendtgørelser kan anvendes tværoffentligt [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020].

Som nævnt ovenfor kan geografiske referencer i lovgivningen stedfæstes på forskellige måder og overordnet arbejdes der med de fire metoder; sprogligt, via kort, via koordinater

eller via henvisning til et geografisk register. De fire metoder indarbejdes forskelligt i lovgivningen og vejledningen indeholder anbefalinger til hvornår og hvordan de hver især er velegnede at anvende.

Stedfæstelse i lovgivningen

Sprogligt

Når geografien stedfæstes sprogligt skabes der sammenhæng mellem retsreglen og geografien ved at henvise til stednavne eller et fysisk objekt der kan placeres geografisk, fx. en kommune, en sø eller en skov. Det er sjældent at sproglig stedfæstelse anvendes alene og ikke i forbindelse med en af de andre metoder til stedfæstelse. Det kan dog i visse tilfælde være hensigtsmæssigt alene at stedfæste sprogligt, eksempelvis hvis reguleringen forholder sig til noget dynamisk, som ikke kan visualiseres på et statisk kort eller hvis reguleringen forholder sig til et relativt lille antal sager [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020].

Via kort

Stedfæstes der via kort indsættes der som oftest et billede af kortet, oftest i bilag til loven eller bekendtgørelsen. Dette billede vil ved kundgørelse i Lovtidende gengives i pdf eller html format og det er derfor ikke i alle tilfælde at det er optimalt at anvende kort til stedfæstelse af geografien. Ifølge *Vejledning om geografi i lovgivningen* fra Digitaliseringsstyrelsen og SDFE [2020] bør denne metode primært anvendes når kortet afspejler mindre områder, når stedfæstelsen følger fysiske/synlige grænser i landskabet og når stedfæstelsen meningsfyldt vil kunne aflæses på kundgørelsesformatet. Et eksempel på et kortbilag der ikke opfylder disse punkter, men som oftest anvendes i kommunernes administration er afgrænsningen af kystnærhedszonen, der findes som kortbilag til planloven. Kortbilaget ses her på figur 4.2 og stedfæster kystnærhedszonen der strækker sig ca. 3 km fra strandkanten og ind i landet. Denne zone reguleres i planloven og skal i områder der ikke er udlagt til byzone holdes fri for bebyggelse og anlæg der ikke er afhængig af kystnær placering jf. PL § 5 a. I loven henvises der til kortbilaget i § 5 a, stk. 3.

Eksemplet med kortbilaget over kystnærhedszonen er velbrugt, da dette kortbilag viser begrænsningerne ved anvendelsen af statiske kort. Dette kortbilag vil have en unøjagtighed der er større end den 3 km brede zone kortet skal formidle og zoomes der ind på stregen, der viser hvortil kystnærhedszonen går, vil denne i sig selv for nogle områder kunne dække op til 150 parcelhusgrunde, hvilket efterlader spørgsmålet om, hvad der gør sig gældende under stregen og hvilke af disse grunde der egentlig hører under kystnærhedszonen. Disse problemstillinger giver begrænsede muligheder for en detaljeret formidling og efterlader en retssikkerhedsmæssig udfordring [appendiks A].

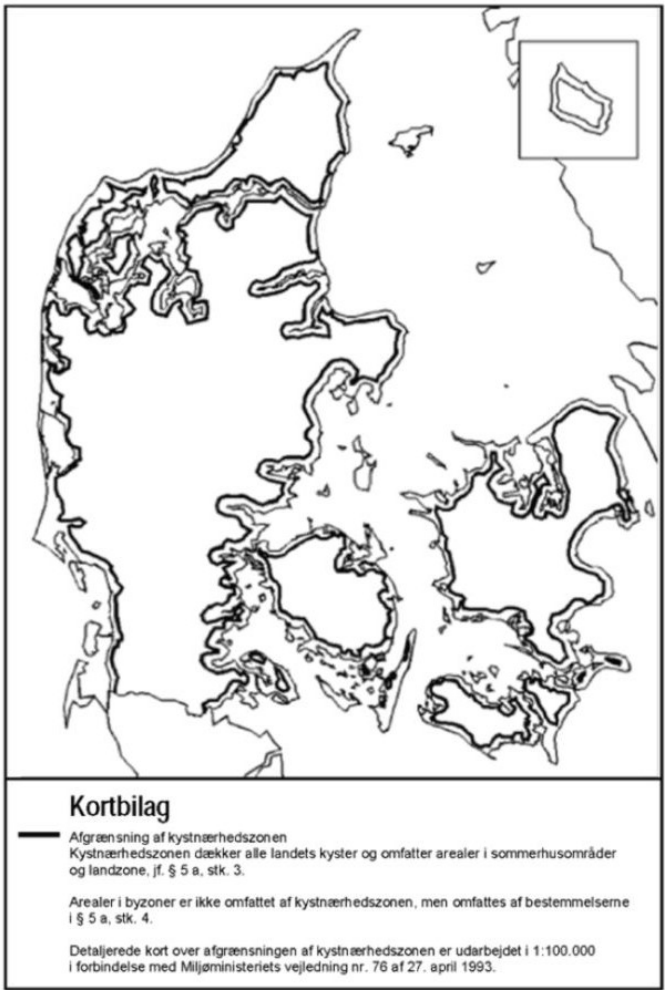

Figur 4.2: *Kortbilaget fra planloven viser afgrænsningen af kystnærhedszonen, der reguleres i PL kapitel 2a.*

Det sker at retlige kort overføres fra pdf-formatet til en digital udgave der bedre kan anvendes til forvaltning. Men da det er pdf-formatet der er kundgjort er dette retsgrundlaget og ikke den eventuelt forbedrede digitale udgave [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020].

Via koordinater

Den tredje metode til stedfæstelse er fastlæggelse eller afgrænsningen af linjer og områder via koordinater. Metoden anvendes især når stedfæstelsen kræver stor nøjagtighed og ikke følger naturlige linjer i landskabet og/eller regulerer bl.a. anvendelse i området. Ved denne metode er det muligt at overføre koordinaterne, som udgør retsgrundlaget, til digitale kort der kan anvendes i forvaltningen. Det er dog ikke en selvfølge at borgere og virksomheder, der kan have behov for at forstå retsgrundlaget, kan aflæse og anvende koordinater og dette kan derfor ses i strid med grundloven § 22, der medfører at enhver borger skal være i stand til at sætte sig ind i regler der regulere borgeres adfærd [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020]. Et eksempel på anvendelsen af koordinater er Landbrugsstyrelsens afgrænsning af ID15-områder, hvor kundgørelse af bekendtgørelsen

resulterede i en koordinatliste på 874 sider, som tvivlsomt vil være gennemskueligt for mange borgere [Friderichsen, 2020]. Stedfæstelse med koordinater bør derfor anvendes i begrænset omfang eller suppleres med et oversigtskort, således alle kan se afgrænsningen og der sikres gennemsigtighed i forvaltningen.

Registre

Den sidste metode der nævnes her er stedfæstelse via henvisning til et objekt der er defineret og stedbestemt i et register. Et eksempel er landbrugsloven § 2, der fremgår herunder. Her defineres en landbrugsejendom via en henvisning til Matrikelregistret:

» *§ 2. Ved en landbrugsejendom forstås i denne lov en ejendom, der er noteret som en landbrugsejendom i Geodatastyrelsens matrikelregister.* «

Anvendes denne metode sætter det nogle krav til det register der anvendes, det kan eks. være i forbindelse med etablering, vedligeholdelse og distribution af data samt tilstrækkeligheden af kvalitet og forhold til fællesoffentlige standarder. Metoden er velegnet når der er tale om hyppig og digital forvaltning af en regel eller fast ajourføring [Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, 2020].

Landinspektøren 5

Der findes mange aktører i tilvejebringelsen og anvendelsen af retlige geodata, dette projekt vil dog, som beskrevet i projektets udgangspunkt afsnit 1.1, tage udgangspunkt i den rolle landinspektøren har som aktør. Landinspektøren agerer som privat autoriseret aktør på det matrikulære område under professionelt ansvar [Jensen et al., 2020]. I forbindelse med den arealregulerende lovgivning der kan høre herunder kommer landinspektøren derfor også i høj grad i kontakt med retlige geodata. Dette kapitel vil beskrive hvordan landinspektørerhvervet og ansvaret heri reguleres i landinspektørloven, for at klarlægge hvordan landinspektøren kan opfylde kravene til at agere som data vedligeholder i en VGI-drevet SDI, en opgave der skal udføres af pålidelige aktører som arbejder under lovgivning og regler jf. afsnit 3.4.

I forbindelse med landinspektørens arbejde med matrikulær sagsudarbejdelse er det landinspektørens opgave at høre kommunalbestyrelsen gennem udstykningskontrollen og dermed sikre at der ikke foretages matrikulære ændringer i strid med anden lovgivning. I den forbindelse arbejder landinspektøren med en række arealregulerende lovgivning og ved derfor også hvis geodatas geografiske afgrænsning ændres i forbindelse med en matrikulær forandring, dog findes ingen processer for opdatering af geodata i den forbindelse.

5.1 Regulering af landinspektørerhvervet

Landinspektørloven (LL) § 4 fastsætter landinspektørens eneret til udførelse af matrikulære arbejder. Dette suppleres derudover med UL § 13, stk. 1 der også fastlægger at matrikulært arbejde kun må udføres af landinspektører. Denne bestemmelse skal sikre at ejendomsgrænser afsættes, registreres og ændres af aktører der har den fornødne kvalifikation hertil. Med landinspektøren menes her praktiserende landinspektører og deres assistenter med landinspektørbeskikkelse, en beskikkelse der kan opnås ved bestået af den danske landinspektøreksamen og derefter tre års arbejde med matrikulære arbejder jf. LL § 1, stk. 2, der skal give landinspektøren de fornødne kvalifikationer. Eneretten til udførelsen af matrikulært arbejde medfører et vist professionsansvar og det reguleres gennem landinspektørloven hvordan landinspektøren skal agere inden for erhvervet for at opretholde god kvalitet i arbejdet.

I LL § 7 fastsættes det at landinspektørens erhverv skal udføres med omhu og nøjagtighed og skal overholde *god landinspektørskik*. God landinspektørskik fastlægges gennem afgørelser i Landinspektørnævnet, der behandler sager hvor landinspektører har tilsidesat

deres forpligtelser jf. § 9a. God landinspektørskik har derfor ikke en stationær definition og kravene til opfyldelse af god landinspektørskik ændres med samfundets udvikling og der er derfor mulighed for denne kan ændres således at god landinspektørskik også indebærer opdatering og kvalitetsforbedring af retlige geodata. Yderligere er der jf. LL § 4c krav til at praktiserende landinspektører skal have ansvarsforsikring som dækker erstatninger, som kan opstå i følge af matrikulære arbejder eller anden landinspektørvirksomhed.

Udover reglerne i landinspektørloven reguleres matrikulært arbejde også gennem bl.a. BMA og UL. BMA fastsætter hvilke opgaver forskellige matrikulære forandringer indebærer samt hvilke dokumenter m.v. der skal foreligge Geodatastyrelsen som matrikelmyndighed, før en matrikulær forandring kan registreres. UL fastlægger definitioner og retningslinjer for udførelsen af matrikulært arbejde, herunder at matrikulært arbejde ikke må udføres i strid med anden lovgivning jf. UL § 20.

Som nævnt i afsnit 4.1, er kvaliteten af retlige geodata væsentlig, hvis de skal anvendes som autoritativt materiale. Jensen et al. [2020] og Jensen et al. [2021], peger på at kvaliteten af dataene i de offentlige registre er problematisk, og der er brug for omfattende tiltag som kan sikre kvalitetsforbedring samt løbende vedligeholdelse af data. Digitaliseringen i Danmark kan udnyttes til at kvalitetsforbedre data, uden at troværdigheden forringes og landinspektøren kan indgå i en forretningsmodel som privat aktør, der sikrer at registerdata kvalitetsforbedres og vedligeholdes [Jensen et al., 2021], hvilket samtidigt vil styrke landinspektørens rolle på ejendomsområdet [Jensen et al., 2020]. Som nævnt tidligere i afsnit 3.4, er det væsentligt at data-vedligeholdere er pålidelige aktører som arbejder under lovgivning og ansvar, hvilket det kan siges at landinspektøren er, da arbejdet hersom er reguleret i lovgivningen og bl.a. indeholder krav til forsikring, skulle der opstå erstatningskrav.

Den matrikulære sagsudarbejdelse skal, efter en ændring i BMA i 2005, indberettes til GST digitalt jf. BMA § 35, stk. 2. Landinspektøren udarbejder matrikulære forandringer i systemet MIA hvori der også kan udveksles data og indberetter herefter forandringerne der ønskes registreret til GST gennem portalen ERPO. GST anvender herefter systemet SER til ajourføring af matrikelkortet og -registeret. ERPO og SER understøtter den digitale sagsbehandling og ses af GST, sammen med MIA, som en del af effektiviseringen af den matrikulære sagsgang og et skridt mod digital forvaltning. ERPO og SER er derfor en del af den infrastruktur som skal etableres frem mod en fuld digital forvaltning [Geodatastyrelsen, 2022].

5.2 Udstykningskontrollen

Jf. UL § 20, stk. 1 må der "*ikke ske udstykning, matrikulering, araloverførsel eller sammenlægning såfremt den matrikulære forandring eller den tilsigtede arealanvendelse efter det oplyste vil medføre forhold i strid med anden lovgivning*". Lovens § 20 er generel og omfatter

enhver retsforskrift i anden lovgivning der er bindende for borgerne, når denne vedrører udstykning, matrikulering, arealoverførsel, sammenlægning, forhold om ejendommen, vejforhold mv. Det påhviler jf. lovens § 24 GST, som matrikelmyndighed, at kontrollere at udstykningsloven § 20 overholdes. Denne kontrol kaldes *udstykningskontrollen* [Geodatastyrelsen, 2021]. Fremskaffelse af den nødvendige dokumentation for, at lovens § 20 overholdes, benævnes jf. lovens § 13, stk. 1 "matrikulært arbejde" og det er derfor pålagt landinspektøren, da matrikulært arbejde som nævnt udelukkende må udføres af praktiserende landinspektører og deres assistenter med landinspektørbeskikkelse.

Udstykningskontrollen betyder at alle sager om udstykning, matrikulering, arealoverførsel eller sammenlægning skal høres ved den vedkommende kommunalbestyrelse jf. BUK § 1, stk. 1. Dette er jf. BUK § 1, stk. 2 landinspektørens opgave og det sker igennem udstykningskontrolskemaet (UKS) i ERPO jf. BUK § 1, stk. 3. Udover udstykningskontrolskemaet skal landinspektøren jf. BUK § 2, stk. 2 afgive en erklæring overfor GST om forholdet til naturbeskyttelsesloven, museumsloven og lov om skove. Erklæringen kaldes *hvid erklæring* og skal afgives i analog eller digitalt form som er godkendt af GST. En samlet oversigt over de lovområder udstykningskontrollen forholder sig til ses på figur 5.1. Hvis der er forhold i sagen der strider mod lovområderne nævnt i BUK § 2, stk. 1, jf. figur 5.1, og det er nødvendigt at indhente tilladelse eller dispensation fra anden myndighed end kommunalbestyrelsen eller GST, påhviler det landinspektøren at indhente disse fra de relevante myndigheder jf. BUK § 2, stk. 1.

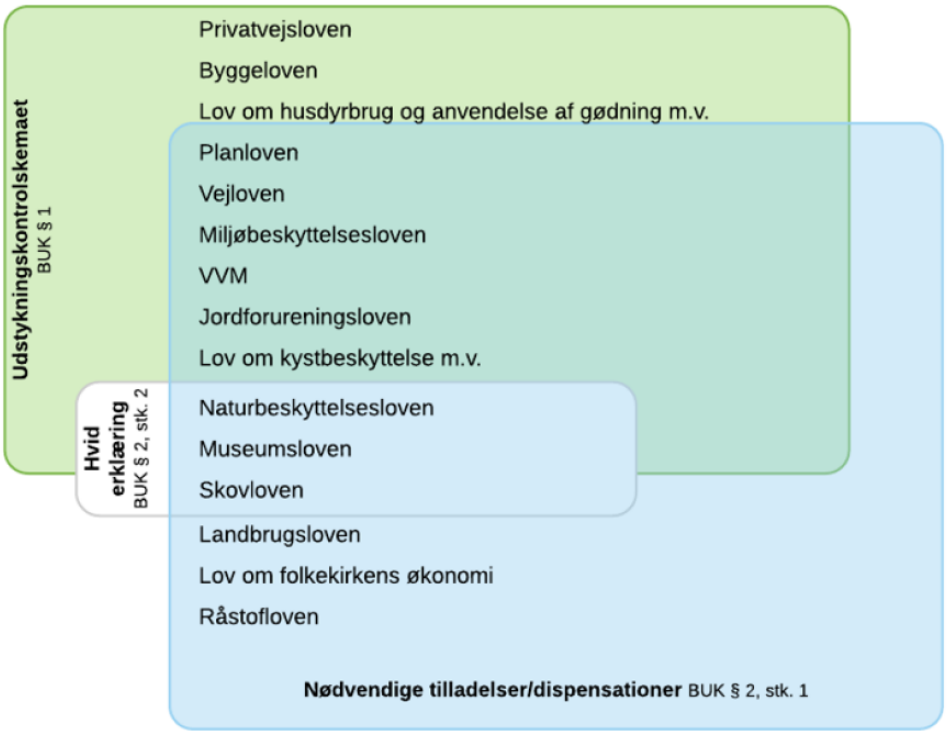

Figur 5.1: *Oversigt over de lovområder som undersøges i udstykningskontrolskemaet samt hvid erklæring. Derudover ses lovområder som kan have yderligere betydning jf. BUK [Hansen et al., 2020]*

Opsamling 6

Med grunddataprogrammet i 2012 fik Danmark sin første officielle fælles infrastrukturmodel, der skulle give muligheden for genbrug af data på tværs af den offentlige digitale forvaltning. Grunddata skulle være et skridt imod en mere moderne og digital offentlig forvaltning og skabe mere effektivitet og gennemsigtighed, samt muligheden for innovation og udvikling i virksomheder. Grunddataprogrammet indeholder dog ikke fastlagte processer for vedligeholdelse og kvalitetsforbedring af data, på trods af, at den nye mulighed for genbrug af data, har betydet, at data nu ofte bliver brugt til formål de ikke var tiltænkt og at dette har skabt udfordringer i forhold til datakvalitet. Derudover ligger ansvaret for vedligeholdelse af data og registre i dag hos den dataansvarlige myndighed, der ofte befinder sig eksternt i forhold til hvor der skabes værdi af data, som netop er gennem behovet hos slutbrugeren. Med en VGI-drevet SDI introduceres der derfor en ny aktør der skal hjælpe til at data forbedres efter behov og der hvor der skabes værdi.

Retlige geodata er geodata der bliver brugt eller skabt med hjemmel i lovgivningen. Når disse skal stedfæstes og kundgøres, kan det ske på forskellige måder, men ingen af disse måder stemmer overens med aftalen om Digitaliseringsklar lovgivning, der skal sikre en mere digital og sammenhængende offentlig forvaltning. Ingen af de fire måder for stedfæstelse af geografi i lovgivning, der i dag findes i bedste praksis, indebærer en digital kundgørelse af retlige geodata der kan anvendes som retsgrundlag. Her kan jf. Henrik Ørum Svendsen ved SDFE diskuteres et behov for udstillingen af en kortviser, hvori retlige geodata kan udstilles og fungere som retsgrundlag [appendiks A]. I den forbindelse er det vigtigt at holde fast i princippet med geografiske referencedata som også nævnes i forbindelse med basisdata. For at retlige geodata kan kundgøres, opdateres og genbruges digitalt og på tværs af myndigheder skal de være dannet på et fælles datagrundlag, der gør dem sammenlignelige. Til sidst gælder her, og generelt med et behov for muligheden for behovsdrevet forbedring af retlige geodata, vigtigheden af fokus på metadata, så det altid er muligt at vurdere geodatas kvalitet og især at historikken af ændringer til data er mulig at spore.

Landinspektørerhvervet er reguleret gennem landinspektørloven, der bl.a. fastsætter landinspektørens eneret til udførelse af matrikulært arbejde samt hvordan der opnås beskikkelse som landinspektør. Dette skal sikre at landinspektøren har de rette kvalifikationer til at opretholde god kvalitet i det matrikulære arbejde. Derudover arbejder landinspektøren efter god landinspektørskik, der skal sikre at landinspektøren ikke tilsidesætter sine pligter og der findes i loven krav om at landinspektøren har en ansvarsforsikring til dækning af eventuelle erstatningskrav.

Derudover reguleres landinspektørens arbejde med matrikulære forandringer, herunder at landinspektøren skal sikre at der ikke udføres matrikulære forandringer i strid med anden lovgivning jf. UL 20. Ved at landinspektøren gennem udstykningskontrollen oplyser kommunalbestyrelsen om forholdene i en matrikulær sag, kan kommunalbestyrelsen forholde sig til forholdene således den matrikulære ændring ikke registreres i matriklen hvis den strider mod anden lovgivning. I forbindelse med landinspektørens høring af kommunalbestyrelsen arbejdes der derfor i høj grad med en lang række retlige geodata i forbindelse med undersøgelse af bl.a. arealregulerende lovgivning. Dette giver landinspektøren et grundlag for kvalitetssikring af data, dog findes der ingen proces for forbedring og ajourføring af geodata i udstykningskontrollen. UKS skal jf. BUK § 1, stk. 3 udfyldes digitalt, men på trods heraf er udstykningskontrolskemaet altså alene egnet til oplysning af forhold i den matrikulære sag og der foregår ingen dataudveksling eller dataopdatering herigennem, på trods af at landinspektøren undervejs kan have opdaget fejl og mangler.

Der findes som nævnt lovkrav om at landinspektøren udfører den matrikulære sagsudarbejdelse digitalt gennem MIA og indberetter sagen med de dertilhørende udarbejdede dokumenter og data digitalt. Derudover ses ERPO og SER som et skridt mod fuld digital forvaltning. Det kan derfor undre at UKS ikke har andre formål end alene at oplyse, når der alligevel i forbindelse med udarbejdelsen af skemaet arbejdes med retlige geodata, hvis kvalitet undersøges og afgrænsning kan ændres grundet matrikulære forandringer. Kvaliteten af de geodata der formidler de reguleringer der skal tages hensyn til gennem udstykningskontrollen er bl.a. væsentlige for at UL § 20 i fremtidige sager kan overholdes, og derfor sættes der spørgsmålstegn ved den nuværende anvendelse af udstykningskontrolskemaet i forbindelse med landinspektørens udarbejdelse af matrikulære sager.

Problemformulering 7

De forrige afsnit i projektet udpegede en række problemområder i forhold til forbedring af retlige geodata og opnåelse af målet med denne forbedring; at skabe geografiske data af så høj kvalitet at de kan fungere som autoritativt datagrundlag. Landinspektøren blev allerede i projektets udgangspunkt udpeget som den aktør, hvis rolle, der ville være fokus på i dette projekt. En af landinspektørens opgaver er at høre kommunalbestyrelsen gennem udstykningskontrollen, for at sikre at UL § 20 overholdes ved matrikulære forandringer. Udstykningskontrollen menes dog ikke at udnytte den mulighed denne giver for opdatering af data, da kontrollen alene anvendes til oplysning, på trods af at landinspektøren i forbindelse med høring af kommunalbestyrelsen arbejder med retlige geodata og hermed kan udføre en kvalitetssikring der ikke findes i dag. I et forsøg på at udarbejde ændringsforslag til udstykningskontrollen, således den ikke alene handler om oplysning men også giver mulighed for kvalitetssikring af retlige geodata, opstilles følgende problemformulering:

> ***Hvordan kan udstykningskontrollen nytænkes, så den som værktøj i udarbejdelsen af matrikulære sager kan anvendes til at opdatere og kvalitetssikre datagrundlaget i lov om planlægning og lov om offentlige veje?***

I udarbejdelsen af ændringsforslag til udstykningskontrollen vil der, som problemformuleringen specificerer, blive taget udgangspunkt i to af udstykningskontrollens lovområder, nærmere lov om planlægning (PL) og lov om offentlige veje (LOV). Der er udvalgt to lovområder for at kunne gå i dybden med disse, fremfor at skulle dække alle lovområder der indgår i udstykningskontrollen. Derudover er disse to lovområder valgt, da det er to områder som gennem landinspektørstudiet er blevet dækket flere gange.

I afsnit 1.1 blev det overordnede mål med forbedring af retlige geodata beskrevet. Her blev det også beskrevet at det overordnede mål ikke er det mål som ønskes opnået i dette projekt. Projektet vil i stedet udarbejde forslag til hvordan udstykningskontrollen kan nytænkes i forhold til PL og LOV, som et middel mod forbedring af geodata. Fordi der kun arbejdes med to lovområder vil forslagene udarbejdet i projektet kun være en del af vejen mod en nytænkt udstykningskontrol, der igen kun er en del af målet om forbedring af geodata i en sådan grad at de kan anvendes som autoritative data.

Som udgangspunkt for udarbejdelsen af et forslag til en nytænkt udstykningskontrol vil der blive udarbejdet en kravsspecifikation, der vil klarlægge projektets tanker bag

en nytænkt udstykningskontrol samt fokusområder for midlet hertil. Her vil der blive lagt vægt på selve produktet, der, som nævnt i afsnit 1.1, vil være fokus i dette projekt. Produktet vil her indebære datakvalitet, form samt de formaliserede arbejdsgange der skal til, for at opnå en ændret udstykningskontrol.

Hver af de to lovområder vil blive præsenteret i forhold til udstykningskontrollen. Det vil blive undersøgt hvordan de to lovområder indgår i udstykningskontrollen, hvordan og af hvem de reguleres, samt hvordan datagrundlaget for lovområderne i dag udstilles og vedligeholdes. Dette skal give et indblik i hvor der kan ske ændringer og dermed ende ud i et forslag til hvordan udstykningskontrollen som værktøj kan nytænkes i forhold til disse to lovområder, således landinspektøren gennem matrikulære forandringer kan hjælpe til at forbedre data. Til sidst vil forslaget til ændring i forhold til de to lovområder blive evalueret i forhold til den opsatte kravspecifikation.

PART II

PROBLEMBEHANDLING

Kravsspecifikation 8

Dette kapitel vil præsentere de tanker som projektet har omkring en nytænkning af udstykningskontrollen og hvad en ændret udstykningskontrol skal kunne. På baggrund af dette vil der blive udformet fokusområder, som vil være væsentlige at holde fokus på, skal en nytænkt udstykningskontrol imødekommes.

Derudover vil det blive beskrevet hvordan projektet vil arbejde med udarbejdelsen af ændringsforslag til udstykningskontrollen i forhold til lov om planlægning og lov om offentlige veje. Det vil blive beskrevet hvordan ændringsforslagene vil forholde sig til de tre dele af produkt-parameteret (afsnit 1.1), og hvilke fokuspunkter der vil være herunder. Tankerne bag nytænkning af udstykningskontrollen, fokusområder og beskrivelsen af ændringsforslagenes indhold, vil senere i projektet ligge grund for en evaluering af de endelige ændringsforslag.

8.1 En nytænkning af udstykningskontrollen

En nytænkning af udstykningskontrollen skal have til formål at ændre udstykningskontrollen fra et værktøj, der i dag alene anvendes til høring af kommunen i matrikulære sager, til et værktøj der også kan sikre, at der sker en opdatering og kvalitetssikring af det datagrundlag der indgår. Det betyder at der skal ske en nytænkning af datagrundlagene som indgår i den eksisterende udstykningskontrol, hvor der skal lægges vægt på at udnytte de data som udarbejdes i forbindelse med matrikulære sager, til at skabe en bedre nytteværdi af udstykningskontrollen.

Med aftalen om digitaliseringsklar lovgivning skal ny lovgivning være digitaliseringsklar, men også eksisterende lovgivning skal revideres til at være digitaliseringsklar. Et lovgrundlag med digitale løsninger skal skabe et mere moderne, brugervenligt, effektivt og gennemsigtigt service- og forvaltningssystem. En ændring af udstykningskontrollen som værktøj vil være et forslag til hvordan dette kan lade sig gøre gennem allerede etablerede processer. Netop fordi udstykningskontrollen i dag har til formål at sikre at der ikke sker matrikulære forandringer i strid med anden lovgivning, kræver høring af kommunalbestyrelsen gennem kontrollen, at datagrundlaget på flere områder undersøges. Dermed skabes der gennem udstykningskontrollen i forvejen kontakt med retlige geodata og værktøjet ses derfor som et oplagt sted, at inddrage arbejdsgange, der skal forbedre geodata. Projektet vil derfor udarbejdelse forslag til hvordan der gennem udstykningskontrollen, kan ske en udveksling af data. I den allerede eksisterende kontakt med retlige geodata i forbindelse med udstykningskontrollen skal der tilføjes en proces,

der sikre at geodata i denne forbindelse også opdateres og kvalitetssikres, således der i forbindelse med udarbejdelsen af matrikulære sager sker en forbedring af retlige geodata. Udstykningskontrollen vil derfor ikke alene være en høring af kommunalbestyrelsen, hvor landinspektøren oplyser forhold i sagen, men også et værktøj der gør det muligt for geodata naturligt at følge matrikulære sager. Godkendes dette af kommunalbestyrelse, eller anden ansvarlig myndighed for lovområdet, kan geodata dermed opdateres digitalt når matrikulære forandringer registreres af matrikelmyndigheden.

En ændring af udstykningskontrollen vil kræve at der skal etableres nye arbejdsgange i forbindelse med kontrollen. Her tages udgangspunkt i tankerne bag en VGI-drevet SDI, hvor der indføres en datavedligeholder på det niveau hvor der skabes værdi af data. Denne rolle menes landinspektøren at kunne udfylde, da reguleringen af landinspektørerhvervet opfylder de krav der opstilles til rollen som datavedligeholder i forbindelse med VGI. Samtidig befinder landinspektøren sig netop på det niveau hvor der eksistere et behov og dermed der hvor der skabes værdi af data, hvorved en opdatering og kvalitetssikring af geodata gennem udstykningskontrollen vil ske i takt med at behovet opstår.

Hvis en ændring af udstykningskontrollen skal kunne fungere som et middel mod at opnå målet om retlige geodata af en sådan kvalitet at de kan anvendes som autoritativt datagrundlag, er det vigtigt at der opstilles krav til ændringen, samt at der opstilles velbeskrevne arbejdsgange og metoder for anvendelse af en ændret udstykningskontrol, da den nye anvendelse ikke må påvirke troværdigheden af data og samtidig skal opnå nogle mål.

Det er væsentligt at nævne at udstykningskontrollen samtidig skal beholde det formål den har i dag, og at de foreslåede ændringer vil være en udvidelse af udstykningskontrollen, der stadig skal sikre at de matrikulære forandringer ikke er i strid med anden lovgivning. Udvidelsen af formålet skal hjælpe til at sikre en løbende og behovsdrevet forbedring af retlige geodata, således der kan ske det kvalitetsløft der skal til, for at opnå målet om retlige geodata der kan anvendes som autoritativt datagrundlag.

8.2 Fokusområder

Herunder opstilles en række specifikationer for de områder der skal være fokus på, for at imødekomme tankerne om en ændret udstykningskontrol. Der udpeges ikke én specifik løsning, men nærmere elementer som er hensigtsmæssige at overveje og inkorporere i udstykningskontrollen, for netop at opnå målet beskrevet ovenover. Specifikationerne for fokusområderne er opstilles på baggrund af projektets forståelsesramme og tankerne præsenteret ovenfor og vil så vidt muligt skulle imødekommes i udarbejdelsen af projektets ændringsforslag:

- Dataflow - Data som naturligt følger matrikulære sager skal udnyttes til at opdatere og forbedre datagrundlaget i udstykningskontrollen, og der skal derfor etableres dataflow muligheder imellem involverede registre.
- Landinspektøren skal fungere som en datavedligeholder - Det er væsentligt at aktøren som opdaterer og kvalitetssikrer datagrundlaget er en pålidelig aktør- Landinspektøren kan påtage sig rollen som datavedligeholder, da landinspektøren i forbindelse med matrikulært arbejde arbejder under lov og ansvar, som sikrer det arbejde der foretages.
- Dataansvar - Der skal i forbindelse med en ændring af udstykningskontrollen og landinspektørens opgave som datavedligeholder, ikke ændres på hvem der er dataansvarlig for de pågældende geodata.
- Fokus på datakvalitet - De fem datakvalitetsdimensioner præsenteret i afsnit 4.1 skal være i fokus, når der opdateres data igennem udstykningskontrollen.
    - Komplethed - Der skal indtænkes løsninger, således at der ikke opstår fejl grundet manglende komplethed. I tilfælde hvor datasæt ikke er fuldstændige, skal dette være klart udtrykt.
    - Korrekthed - Data skal være korrekte og repræsentere de faktiske forhold, hvorfor det menes at det er vigtigt at holde data opdateret således at de svarer til forholdene.
    - Aktualitet - Det er væsentligt at data er tidsmæssigt aktuelle, når de skal fungere som autoritativt datagrundlag, og at det indikeres tydeligt hvis data er forældet.
    - Genbrugelighed - Data skal være let forståelige og nemt genanvendelige for andre, både myndigheder, virksomheder, professionelle brugere, men også specielt for borgere som skal kunne forstå og bruge data.
    - Sporbarhed - Da retlige geodata kan have betydning for retlige afgørelser, er det vigtigt at kunne se tidligere ændringer i datalaget. Derudover kan afgørelser være truffet på baggrund af tidligere datagrundlag og disse skal kunne fremfindes.
- Gennemsigtighed - Det skal sikres at grundlag og referencer for data oplyses, således dette er gennemsigtigt og der ikke kan opstå tvivl herom.
- Effektivitet - I digitaliseringsstrategien påpeges det, at offentligt forvaltning skal ske effektivt og gennemsigtigt - Derfor skal den ændrede UKS være effektiv og simpel i udformningen til at opdatere data, og processen skal tilføjes til allerede eksisterende processer.
- Udstykningskontrollen skal beholde sin nuværende funktion - Implementering af nye formål til udstykningskontrollen må ikke betyde at det nuværende formål ændres, og udstykningskontrollen skal beholde sin funktion som værktøj til at oplyse kommunen om sagen og dermed sikre at UL § 20 overholdes.

- Veletablerede processer - Det er nødvendigt at etablere processer og gøre dette til krav at følge, når der igennem udstykningskontrollen opdateres data. Der må ikke være tvivl om hvordan og hvorledes proceduren forekommer, for at sikre troværdigheden samt ensartethed på tværs af kommuner, myndigheder og lovområder.

8.3 Projektets ændringsforslag

Der vil i den næste del af projektet blive udarbejdet to forslag til hvordan udstykningskontrollen kan ændres. De to ændringsforslag vil omhandle de to lovområder; lov om planlægning og lov om offentlige veje og der vil i forslagene blive fokuseret på produktet (datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange) som beskrevet i afsnit 1.1. Derudover vil der være fokus på ovenstående fokusområder og hvordan de kan imødekommes i produktet. Ændringsforslagene vil hver især forholde sig til de tre dele af produktet og hvad der herunder skal fokuseres på, for at imødekomme ovenstående fokuspunkter, således ændringsforslagene kan tilhjælpe at opnå en ændring af udstykningskontrollen. Selvom delene til produktet her er opdelt og vil blive forsøgt opdelt i ændringsforslagene, kan de ikke nødvendigvis altid adskilles, og der kan derfor forekomme overlap mellem dem.

Datakvalitet

Ændringsforslagene vil i forbindelse med datakvalitet indeholde overvejelser omkring hvilke oplysninger om data der skal indgå i metadata, for at holde fokus på de fem datakvalitetsdimensioner. Det er vigtigt i forbindelse med nye processer for data, at kunne sikre både komplethed, korrekthed og aktualitet af datasæt, således at der ikke går data tabt og at der altid træffes beslutninger på baggrund af det på det tidspunkt retligt gældende data. På trods af at dette projekt og de kommende ændringsforslag forholder sig til udstykningskontrollen, vil den geodata der forbedres og kvalitetssikres herigennem også kunne indgå i andre sammenhænge. Den ændrede udstykningskontrol skal netop hjælpe til at data i endnu højere grad kan anvendes på tværs, dette medfører et stort behov for at data er genbrugeligt og sporbart, så der aldrig er tvivl om hvor data kommer fra og til hvilket formål samt med hvilket grundlag det er oprettet.

Form

I forbindelse med form vil der være fokus på at beskrive de ændringer, der skal ske af selve den form UKS i dag har. Som udgangspunkt vil dette være de ændringer der skal ske for at det bliver muligt at udveksle data og sikre et dataflow gennem skemaet, uden at den nuværende funktion med UKS ændres. Der vil være fokus på effektivitet, således det påvirker nuværende processer så lidt som muligt, at der sker en ændring af skemaets form.

Formaliserede arbejdsgange

Det er allerede besluttet er der vil være fokus på landinspektørens rolle i forbindelse med den ændrede udstykningskontrol. Det betyder også at der i ændringsforslagene vil være fokus på at beskrive denne nye rolle som datavedligeholder og hvilke opgaver dette vil medføre for landinspektøren. Ændring af nuværende arbejdsgange vil kræve velbeskrevne processer og krav for at opretholde gennemsigtighed, effektivitet og sikring af datakvalitet i arbejdet. Ændringsforslagene vil også påvirke arbejdsgange for andre aktører i udstykningskontrollen, eks. i forbindelse med godkendelse hos kommunalbestyrelsen, overvejelser om disse ændringer vil også kort blive præsenteret.

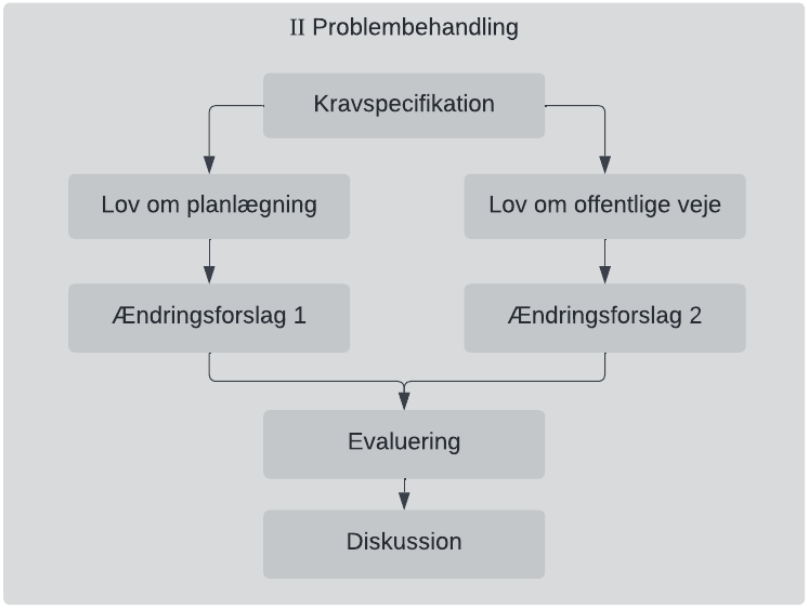

Figur 8.1: *Struktur for problembehandlingen. De to lovområder vil blive præsenteret og ændringsforslagene udarbejdet hver for sig, inden en samlet evaluering*

For at kunne udarbejde ændringsforslag i forhold til lov om planlægning og lov om offentlige veje, vil de to lovområder hver især blive præsenteret i forhold til udstykningskontrollen. På baggrund af dette, fokusområderne opsat her i kapitlet og beskrivelsen af indholdet af ændringsforslagene, vil disse forslag blive præsenteret. Præsentationen af de to lovområder samt ændringsforslagene hertil vil blive udarbejdet sideløbende, som ses af figur 8.1, og begge vil herefter blive evalueret i forhold til tankerne i dette kapitel om en ændret udstykningskontrol og fokusområderne herfor.

Lov om planlægning

9

Jf. planlovens § 1, stk. 1, skal loven sikre en sammenhængende planlægning som forener samfundsmæssige interesser i arealanvendelse, værner om landets natur og miljø samt skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet. Det er bl.a. kommunernes ansvar at sikre planlægningen, og de skal udarbejde en kommuneplan, der omfatter en periode på 12 år. Kommuneplanen indeholder jf. PL § 11, stk. 2, en hovedstruktur med de overordnede mål for udviklingen, retningslinjer for arealanvendelse, samt rammer for lokalplaners indhold. Kommunalbestyrelsen kan jf. PL § 13, stk. 1 tilvejebringe lokalplaner efter PL kapitel 6, der beskriver lokalplaners tilvejebringelse og ophævelse. Derudover er der jf. PL § 13, stk. 2, lokalplanpligt, hvilket indebærer at der skal tilvejebringes en lokalplan før der gennemføres større udstykninger, større bygge- og anlægsarbejder eller når det i øvrigt er nødvendigt for at sikre virkeliggørelsen af kommuneplanen.

1. Lov om planlægning

Oplysning af sagen				Kommunens besvarelse
Spørgsmål	**Landinspektørens forslag til besvarelse**	**Bemærkning**	**Bilag og links**	**Kommunens besvarelse**
1.1 Er der forhold i sagen, der kræver tilvejebringelse af lokalplan, tilladelse/dispensation eller er der nedlagt forbud i henhold til §§ 12 og 14?	Ja: __ Nej: __	(hvis LP indsæt link)		Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.1 Kræver den matrikulære forandring eller den tilsigtede arealanvendelse, at der tilvejebringes en lokalplan?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.2 Er den matrikulære forandring eller den tilsigtede arealanvendelse i strid med gældende lokalplan eller byplanvedtægt?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.2.1 Mangler dispensation?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.3 Foreligger der et offentliggjort lokalplanforslag?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.3.1 Skaber den matrikulære forandring eller tilsigtede arealanvendelse risiko for foregribelse af den endelige plans indhold?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.3.1.1. Mangler en tilladelse efter Planlovens § 17 stk. 2?				
1.1.4 Er der er nedlagt forbud efter Planlovens § 12, stk. 2, 3 eller § 14, som forhindrer den matrikulære forandring eller tilsigtede arealanvendelse?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.5 Kræves der landzonetilladelse til den matrikulære forandring eller tilsigtede arealanvendelse?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.5.1 Mangler landzonetilladelse?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.6 Opføres eller indrettes mere end en bolig på en grund i et sommerhusområde, hvor tilladelse hertil ikke følger af en lokalplan eller dermed ligestillet plan, der er opretholdt i henhold til planlovens § 68, stk. 2?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
1.1.6.1 Mangler en tilladelse hertil?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
Kommunens bemærkning				

Figur 9.1: *Udklip af udstykningskontrollen. Ved punkt 1 skal landinspektøren forholde sig til bl.a. lokalplaner og lokalplanpligt i forhold til den matrikulære sag*

I forbindelse med landinspektørens høring af kommunalbestyrelsen gennem UKS, skal der tages stilling til en række bestemmelser jf. planloven, se figur 9.1. I dette projekt vil der blive arbejdet videre med hvordan landinspektøren kan tilhjælpe en opdatering af lokalplanområder for den matrikulære sags matrikler, kræver sagen det.

Jf. PL § 54b, har Erhvervsministeren ansvar for at oprette et landsdækkende digitalt register, som skal indeholde oplysninger om planer der er tilvejebragt efter planloven, beslutninger, afgørelser og strategier for kommuneplanlægningen samt oplysninger der efter anden lovgivning skal registreres i systemet. Registeret skal være offentligt tilgængeligt jf. § 54b, stk. 2. Det er Erhvervsstyrelsen som fører registeret, i dag kaldet *Plandata.dk*, og har ansvaret for driften heraf. Dog er det kommunernes ansvar at indberette og registrere planer rettidigt og korrekt jf. § 1, stk. 1 og stk. 3 i Bekendtgørelsen om det digitale planregister Plandata.dk (BDP).

Plandata.dk bygger på det tidligere planregister, PlansystemDK, hvis etablering blev beskrevet i et projekt af Servicefællesskabet for Geodata [2004a]. Heri blev der bl.a. beskrevet formålet med et nyt plansystem samt opstillet en række ønsker og krav til systemet. Formålet lå i et behov for at skabe en fælles adgang til landsdækkende information om kommunernes planer samt deres geografiske udbredelse. Kommunernes interesse i et sammenhængende landsdækkende register med ensartede plandata fandtes i behovet for at kunne sammenligne deres planer med andre kommuners, samt analysere råderetsindskrænkende bestemmelser, fx. til brug for byggesagsbehandlingen. Der blev opstillet en række ønsker og krav som plansystemet burde imødekomme for at tilgodese de behov som forskellige involverede parter har [Servicefællesskabet for Geodata, 2004a], herunder;

Krav til datakvalitet
I forbindelse med datakvalitet, skal plansystemet kunne håndtere både traditionelle registeroplysninger, kort og juridiske plandokumenter. Derudover skal planer registreres på matrikel niveau ved brug af GIS, således at de er i overensstemmelse med det digitale matrikelkort. Dette medfører dog den udfordring at matrikelkortet ændrer sig som følge af udstykninger, berigtigelser og korttilpasninger og dermed konstant forandres og forbedres. Ydermere skal der skabes ensartet planinformation på baggrund af en fælles datamodel, som skal indeholde bestemmelser omkring referencedata, egenskabsdata og topologi. Datamodellen bør være obligatorisk for kommunerne, for at sikre ensartethed, og det skal være kommunernes ansvar at data er etableret efter datamodellen.

Adgang til data
Det er kommunerne som skal have ansvaret for at data indmeldes til plansystemet, hvor det skal være enkelt at indmelde planerne ét sted. Der skal være fri adgang til alle landsdækkende planinformationer da disse er centrale råderetsbestemmende informationer. Ydermere skal planernes egenskabsdata, geografiske udstrækning samt samlede plandokument være tilgængeligt for alle.

Genbrug af eksisterende plandata
Plansystemet skal så vidt muligt bygge på data som kommunerne allerede bruger til den daglige planlægning. Ydermere skal data kun registreres én gang for at undgå kopidata.

[Servicefællesskabet for Geodata, 2004a]

9.1 Datamodeller

Som nævnt findes der i projektet af Servicefællesskabet for Geodata [2004a] anbefalinger til at planinformation ensartes ved hjælp af fælles datamodeller. Dette er sidenhen blevet lovkrav i BDP § 1, stk. 2, der fastlægger bestemmelser om at Plandata.dk er bygget op efter datamodellerne PlanDK2+ og PlanDK3. PlanDK2+ er en tilføjelse til den tidligere datamodel PlanDK2, hvor de væsentligste tilføjelser er følgende [Bolig og Planstyrelsen, 2022b]:

- Landzonetilladelser og byggezoner skal indberettes til Plandata.dk.
- Anvendelsesbestemmelser og bebyggelsesregulerende bestemmelser skal også indberettes, hvis de er fastsat i planen.
- Alle planbestemmelser skal georefereres, således at det viser det geografiske område som det gælder for - enten hele planområdet, delområde eller byggefelt.

Det er PlanDK2, med tilføjelserne fra PlanDK2+, som anvendes som datamodel i dag, derfor vil PlanDK2 blive undersøgt i forhold til hvilke bestemmelser der her sættes for lokalplaner og deres oprettelse. Datamodellen PlanDK3 forholder sig til bestemmelserne om kommuneplanlægning i PL § 11a, og der vil derfor ikke blive arbejdet videre med denne datamodel.

I 2001 blev datamodellen PlanDK udsendt af Landplanafdelingen, med det formål at harmonisere etableringen af digitale plandata. PlanDK lagde op til revision af planregisteret, da PlanDK nytænkte de egenskabsdata som var tilknyttet grafiske planobjekter. Derfor burde der havde været en revision af planregisteret, således at der skete en tilpasning i forhold til PlanDK, hvor der især var uoverensstemmelse i forbindelse med registrering af planområders arealanvendelse. Den ringe kvalitet og den ringe brug af det eksisterende planregister, fik Servicefællesskabet for Geodata til at undersøge muligheden for etableringen af et nyt plansystem, og dertil en opdatering af datamodellen for plandata. LIFA Landinspektører A/S blev rekvireret til at udarbejde en datamodel for de kommunale plandata, som skulle mindske det dobbelt arbejde som forekom ved at alle myndigheder ikke arbejder ud fra en fælles datamodel. Herved blev PlanDK2 etableret. Målet med PlanDK2 er at forbedre GIS's anvendelsesmuligheder, specielt i forhold til planernes arealanvendelse. I opbygningen af PlanDK2 har der været fokus på principper om nedarvning af oplysninger imellem de forskellige plantemaer, og der er samtidig implementeret en høj grad af automatik [Servicefællesskabet for Geodata, 2004b].

9.2 Lokalplanlægning

Jf. PL § 24, skal kommunalbestyrelsen, efter at have vedtaget et planforslag, offentliggøre denne med tilhørende redegørelse. Offentliggørelsen af forslaget skal ske i registeret som er oprettet jf. § 54b, altså Plandata.dk. Kommunalbestyrelsen sætter en frist for indsigelser, og hvis ingen indsigelser er kommet indenfor fristen, vedtages planen og offentliggøres i Plandata.dk jf. PL § 30 samt BDP § 4. Forløbet fra kladde til vedtaget, og evt. aflyst, for en lokalplan ses på figur 9.2.

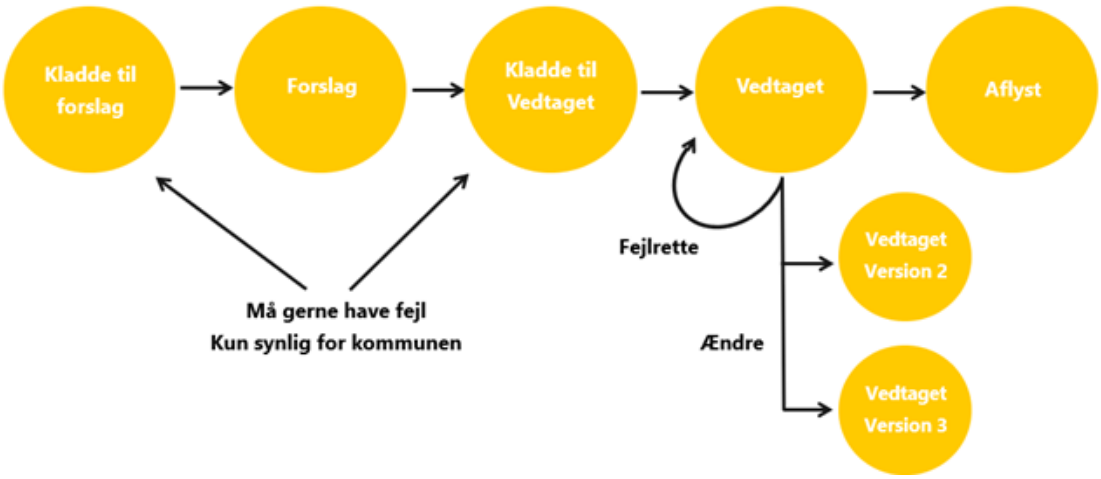

Figur 9.2: *"Livsforløbet" for en lokalplan [Bolig og Planstyrelsen, 2022a]*

En lokalplan starter som kladde til forslag, hvor den ikke er synlig for andre end kommunen. Herefter bliver det et officielt forslag som indberettes til Plandata.dk. Mens den er i høring oprettes en kladde til vedtagelse, hvor eventuelle rettelser kan påbegyndes inden den offentliggøres som vedtaget. Findes der fejl i lokalplanen efter den er vedtaget er det muligt gennem Plandata.dk for kommunalbestyrelsen at fejlrette plandokumentet ved at uploade det korrekte plandokument. Endeligt kan lokalplanen aflyses hvis dette besluttes af kommunalbestyrelsen [Bolig og Planstyrelsen, 2022a].

Lokalplaners område

I en lokalplan skal det tydeligt være angivet for hvilket geografisk område lokalplanen gælder. Herunder gælder, at det skal være angivet i teksten hvilke matrikel numre, eller dele heraf, som planen omfatter, da det ikke er nok at henvise til kortbilag. Lokalplanområder kan være opdelt i delområder, hvor bestemmelserne for eks. udstykning og anvendelse kan være forskellige, og byggefelter, som vist på figur 9.3 [By- og Landskabsstyrelsen, 2009]. Delområder og byggefelter følger lokalplanens status, men kan ændres specifikt. Opdelingen i delområder og byggefelter skal være præcis og skal registreres på Plandata.dk [Bolig og Planstyrelsen, 2022a].

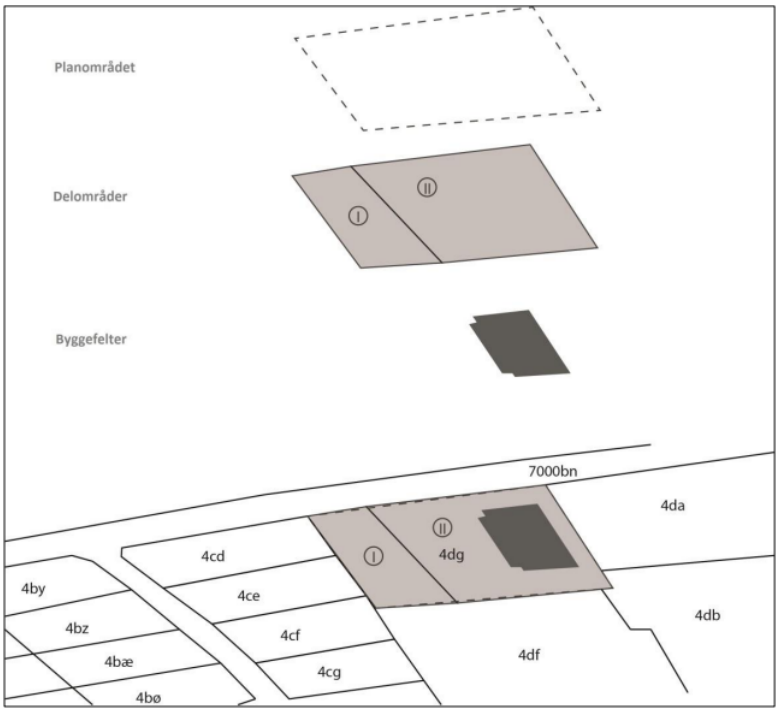

Figur 9.3: *Opbygning af en lokalplan [Bolig og Planstyrelsen, 2022a]*

I PlanDK2 foreslås det at lokalplaner oprettes med matrikelkortet som reference. Der kan dog være steder hvor matrikelkortet ikke stemmer overens med de faktiske forhold. Det anbefales dog i PlanDK2 stadig at matrikelkortet anvendes, for ikke at så tvivl om, for hvilke matrikler lokalplanen gør sig gældende. Sker der berigtigelse, kortopretning og korttilpasning af matriklen, følger lokalplanområdet med. Dette er dog ikke tilfældet ved matrikulære forandringer som arealoverførsel, sammenlægning og udstykning [Servicefællesskabet for Geodata, 2004b].

Kortbilag i lokalplaner skal udarbejdes således at lokalplanens afgrænsning og placering er tydelig og præcis. Det kan være hensigtsmæssigt at udarbejde flere forskellige kort, heriblandt:

- Oversigtskort som viser lokalplanområdet i forhold til bebyggelse, veje og stier, og eventuelle særlige udpegninger.
- Et kort som viser lokalplanen præcise område, hvilket bør ske på baggrund af matrikelkortet. Matrikelnumre skal fremgå på kortet og i tilfælde hvor området kun gælder en del af en matrikel, kan det præciseres ved brug af afstande til skel eller koordinater.
- Kort der viser hvad der fastlægges sammen med bestemmelserne.

Kortene har bindende virkning, når der henvises til dem i bestemmelserne i lokalplanens tekst, men ved uoverensstemmelser imellem tekst og kort, er det teksten der gælder jf. retspraksis [By- og Landskabsstyrelsen, 2009]. Det kan dog medføre uoverensstemmelser med virkeligheden, at teksten, der er statisk og dermed ikke ændres hvis der sker

matrikulære forandringer, er den gældende. Et eksempel herpå er lokalplan 1.15 i St. Arden by. Af figur 9.4 fremgår lokalplanens § 2, afgrænses lokalplanen til at omfatte matr.nr. 22a, St. Arden by, St. Arden. Lokalplanens kortbilag 1 viser lokalplanområdets afgrænsning til denne matrikel, kortbilaget fremgår af figur 9.5. Dette lokalplanområde er registeret i Plandata.dk og afgrænsningen stemmer her overens med kortbilaget i lokalplanen, se figur 9.6.

§ 2 OMRÅDE- OG ZONESTATUS

2.1. Lokalplanen afgrænses som vist på vedhæftede kortbilag, dateret den 1. august 1990 og omfatter matr.nr. 22 a, St. Arden by, St. Arden samt alle parceller der efter den 1. august 1990 udstykkes fra den nævnte ejendom.

2.2. Lokalplanområdet forbliver i landzone.

Figur 9.4: *§ 2 om område- og zonestatus i lokalplan 1.15*

Det kan ses af figur 9.6 at matrikelgrænserne har ændret sig siden udformningen af lokalplanen. En del af matr.nr. 22a er formentlig arealoverført til nabojordstykket matr.nr. 13c. Denne arealoverførsel vil ikke betyde en ændring af lokalplanområdet, men medfører en uoverensstemmelse imellem tekst og kortbilag. Jf. lokalplan 1.15's § 2 omfatter lokalplanen matr.nr. 22a, men i og med at lokalplanområdet ikke ændres ved arealoverførsel, gør dette sig ikke længere gældende. Lokalplanområdet forbliver i dette tilfælde det samme og omfatter derfor nu også en del af matr.nr. 13c. Dette fremgår af Plandata.dk og vil også være muligt at aflæse på kortbilaget i lokalplanen. Dog er teksten i lokalplanen det retligt gældende, hvorfor der i dette tilfælde forekommer en uoverensstemmelse, da teksten ikke er opdateret med de ændringer der er sket til lokalplanområdet.

I lokalplan 1.15 anvendt i dette eksempel er der dog taget forbehold for at der kan ske udstykninger af matr.nr. 22a, og det er indført i lokalplanens § 2, at lokalplanens afgrænsning vil omfatte eventuelle udstykninger af denne matrikel. Teksten vil, i tilfælde af udstykning, derfor stadig stemme overens med lokalplanområdet på kortbilag og Plandata.dk i dette eksempel.

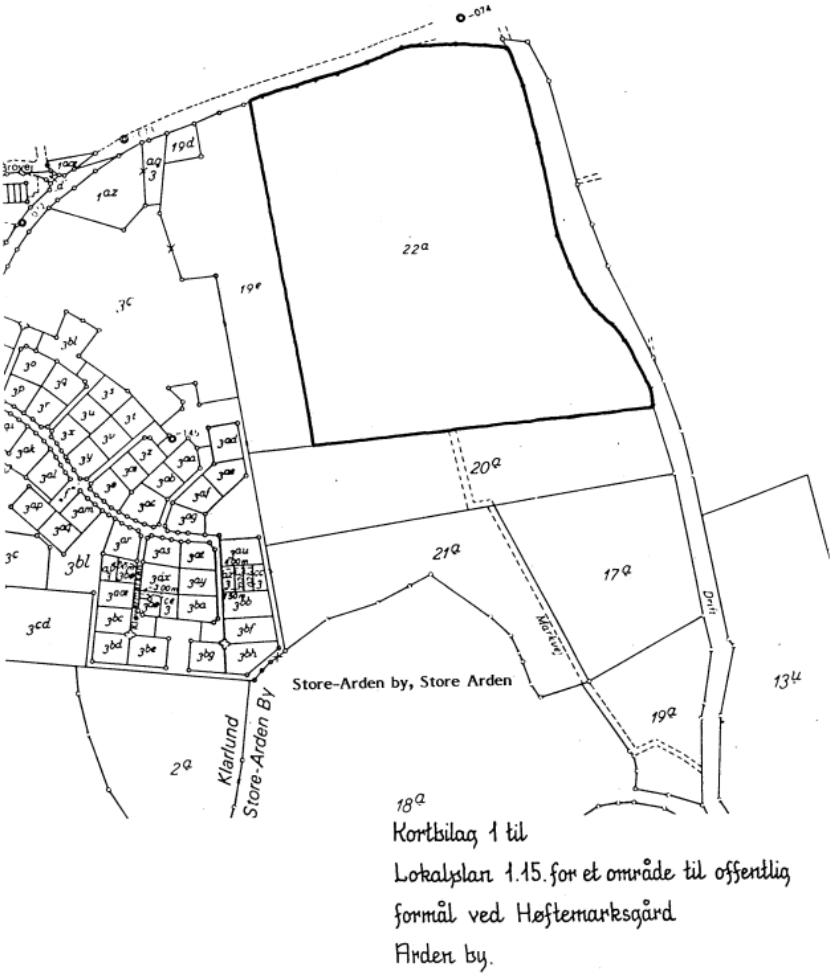

Figur 9.5: *Kortbilag 1 til lokalplan 1.15*

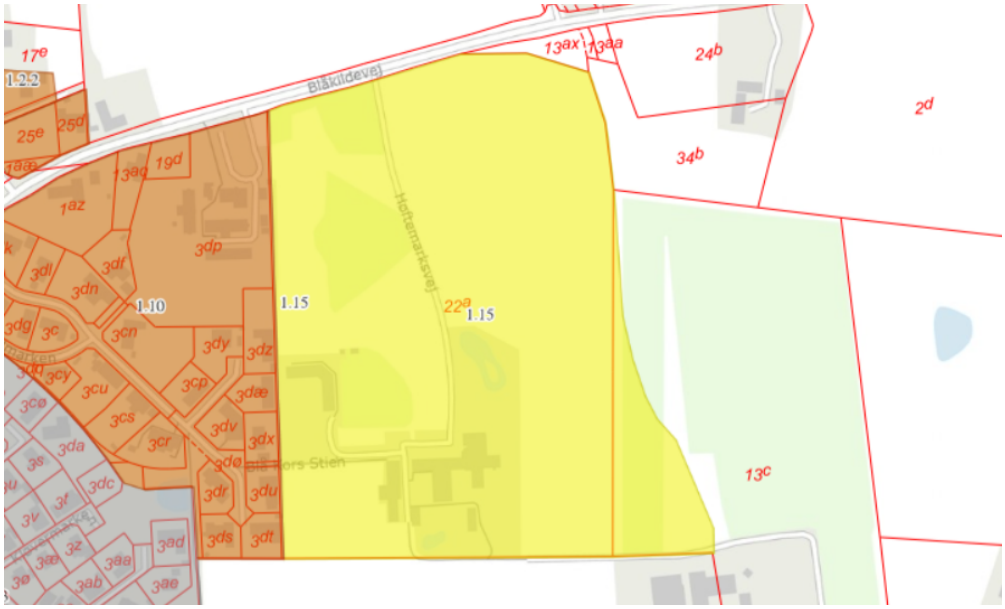

Figur 9.6: *Lokalplan 1.15 i St. Arden, Mariager Fjord Kommune. Udsnit fra Plandata.dk*

Datamodel i forhold til lokalplaner

Ved indberetning af lokalplaner til Plandata.dk anvendes datamodellerne og de er inkorporeret i Plandata.dk's indberetningsværktøj. Datamodellerne er opbygget af en række attributter som hver fortæller noget om planen der indberettes. Datamodellen indeholder *generelle registreringer* som knytter sig til alle planer i Plandata.dk, *fælles registreringer* som gør sig gældende for forskellige plantyper og sidst *specifikke registreringer*, som kun gør sig gældende for bestemte plantyper eksempelvis lokalplaner. Nogle af registreringer udfyldes automatisk i Plandata.dk, mens andre skal udfyldes manuelt, når planen indberettes [Bolig og Planstyrelsen, 2021].

Af appendiks B fremgår en oversigt over de attributter som indgår i datamodellen for lokalplaner og indberetningen heraf. Oversigten beskriver for hver attribut hvad feltet skal indeholde, reglerne herfor, typen af felt og om det er et krav at udfylde feltet eller ej. Det ses, at ved nogle af felterne er der krav til at det skal udfyldes, uanset status på lokalplanen. Samtidigt er der ved nogle af felterne krav til at feltet skal udfyldes, afhængig af hvad status lokalplanen har, herunder om lokalplanen er et forslag, vedtaget, aflyst eller kladde til enten forslag eller vedtagelse. Her er der taget højde for at felter som relaterer sig til en lokalplans status, derved kun skal udfyldes hvis det gør sig gældende. Yderligere er der flere felter omkring bestemmelser som fx. bebyggelsesprocent eller bevaringsbestemmelser, hvor der kun oplyses herom hvis det gør sig gældende i lokalplanen.

Den geometriske registrering af lokalplaner bør ske som lukkede flader, og som tidligere nævnt bør det registreres med det digitale matrikelkort som baggrund. Dette kommer i og med at lokalplaner før 2009 blev tinglyst på de pågældende ejendomme, hvorfor det var naturligt at bruge matrikelkortet som baggrund. Steder hvor lokalplanen afviger fra matrikulære skel, udnyttes administrative skel, som herefter vedligeholdes i forbindelse med ændringer i matrikelkortet [Servicefællesskabet for Geodata, 2004b].

Ved oprettelse af lokalplaner der afviger fra matrikulære skel, kan der med fordel bruges naturlige grænser som hegn eller lignende, hvor ortofoto eller tekniske vektorkort kan bruges som baggrundskort for dette. Planområder bør følge rettelser i matrikelkortet, men der er ikke veletablerede processer for denne opdatering. Det anbefales dog, at steder hvor matrikelkortet trænger til en kortopretning eller ejendomsberigtigelse, at dette gøres inden man vedtager lokalplanen, netop for at have et bedre opdateret grundlag for planen [Servicefællesskabet for Geodata, 2004b].

I datamodeller for fx. kommuneplanretningslinjer eller forsyningsplan, findes et felt med *Oprindelse*, hvor det er muligt at angive hvilket kortgrundlag der er benyttet ved digitaliseringen af retningslinjen eller planen. Dette felt findes dog ikke for lokalplaner, hvor der derfor ikke er mulighed for at oplyse om planens kortgrundlag. Selvom det anbefales at lokalplaner oprettes med matrikelkortet som reference, er der situationer hvor lokalplaner går på tværs af matrikler og er mere komplekse, fx. ved lokalplaner angående ledningsan-

læg, og derfor ikke kan oprettes efter matrikelkortet. Disse lokalplaner oprettes efter anden metode, og dette skaber et behov for at datamodellen for lokalplaner indeholder muligheden for at informere om lokalplanens grundlag.

Ændringsforslag 1

10

Dette ændringsforslag vil omhandle hvordan udstykningskontrollen kan ændres i forhold til lov om planlægning, nærmere lokalplaner. Ændringsforslaget vil tage udgangspunkt i de punkter som blev opstillet i kapitel 8, datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange, samt hvilke ændringer der skal til for at imødekomme de opstillede fokusområder til en ændret udstykningskontrol.

Som nævnt i kapitel 9 er alle lokalplaner indberettet til Plandata.dk, hvor afbildning af deres geografiske område kan ses og tilhørende plandokument kan fremfindes. Der er veletablerede datamodeller og procedurer for hvorledes en lokalplan indberettes og hvilke standarder som skal følges i den forbindelse, datamodellerne indeholder dog ingen procedurer for opdatering og vedligeholdelse af lokalplaner, ændrer grundlaget herfor sig. Lokalplaner oprettes som udgangspunkt med matrikelkortet som reference, og matrikulære ændringer kan derfor betyde at lokalplanen registreret i Plandata.dk, ikke længere afspejler det egentlige lokalplanområde. Dette ændringsforslag vil beskrive de ændringer der menes at kunne tilhjælpe en forbedring af digitale lokalplaner, således de vil kunne fungere som autoritativt datagrundlag. I eksemplet med lokalplan 1.15 i Arden by, kapitel 9, blev problemstillingerne omkring at lokalplanens tekst gør sig gældende ved uoverensstemmelser med kortbilag, beskrevet. Dette eksempel skal være med til at vise at lokalplaner, som de fremstilles i dag, kan blive forældede og det derfor vil kræve en digital fremstilling at holde lokalplaner opdateret i en sådan grad, at de kan fungere som autoritative data.

10.1 Datakvalitet

For at arbejde imod at lokalplaner i Plandata.dk er retligt autoritativt materiale, stilles der krav til datakvaliteten. Generelt er der med datamodellen for lokalplaner krav og regler om hvilke informationer der skal oplyses om lokalplaner ved indberetning. Der skal dog ske visse ændringer hertil, for at opnå at alle fem datakvalitetsdimensioner imødekommes, og for at forbedre lokalplaner registreret i Plandata.dk, i en sådan grad at de kan anvendes som autoritative data. For at imødekomme sporbarhed opstilles der krav om, at der ved forbedring af lokalplaner i forbindelse med matrikulære sager, skal oplyses journalnummer for den matrikulære sag, således dette fremgår af datalaget efterfølgende. Dette vil sikre sporbarhed i ændringerne af lokalplanområdet, da det der muligt at fremfinde tidligere sager og dermed baggrunden og dokumentationen for ændringen.

Der vil ikke være forhold i ændringsforslaget som forholder sig til kompletheden, da der allerede eksisterer regler jf. BDP § 3, om at kommunalbestyrelsen skal indberette alle gældende planer til Plandata.dk.

Som nævnt findes der for andre kommunale plantyper muligheden for at oplyse om kortgrundlaget anvendt ved digitalisering. Dette burde også være et krav i forbindelse med digitalisering af lokalplaner. Selvom det i mange tilfælde vil være matrikelkortet der er datagrundlag, vil det stadig forhøje kvaliteten af data, at tilføje denne oplysning, da der i så fald ikke vil kunne opstå tvivl om grundlaget for lokalplanens registrering. Derudover skal der tilføjes flere oplysninger omkring de egentlige skel, der er anvendt til registrering. Skel er registeret i matriklen efter tre kvalitetsklasser, kvalitetsklasserne 1-3 jf. vejledning om matrikelkortet og dets ajourføring (VMKA), hvoraf klasse 3 har en nøjagtighed på op til 5 m. Det er derfor ikke nok alene, at oplyse matrikelkortet som grundlag, da nøjagtigheden heraf varierer og dermed kan betyde at lokalplaner registreres med en usikkerhed på op til 5 m. Oplysningen om skels kvalitetsklasse vil dermed kunne give indikation af hvor nøjagtige lokalplanområder kan forventes at være, da de ikke vil blive mere nøjagtige end de skel som de er tegnet efter. Dette vil sikre gennemsigtigheden af datas grundlag og datakvalitetsdimensionen omkring korrekthed kan samtidig imødekommes mere hensigtsmæssigt herved, da det vurderes at viden om datas nøjagtighed her er væsentligt.

En opdatering af lokalplaner ved berigtigelser, kortopretninger og korttilpasninger i matriklen, vil sikre en forbedring af datas aktualitet og korrekthed. Det må formodes, at lokalplaner på Plandata.dk der ikke er tilpasset disse ændringer i matriklen, i mange tilfælde ikke afspejler de faktiske forhold og dermed ikke er korrekte og aktuelle i en høj nok grad. Derudover skal genbrugeligheden af data sikres, ved bl.a. at opnå en højere aktualitet og korrekthed, men også ved at tilføje oplysninger om lokalplaners datagrundlag og kvaliteten heraf, som nævnt ovenfor.

10.2 Form

For at muliggøre brugen af UKS til at opdatere og kvalitetssikre retlige geodata, skal der ske ændringer til udformningen og karakteren af den nuværende UKS. Ved udarbejdelsen af UKS, med den form den har i dag, skal der tages højde for om der er forhold i sagen som kræver tilvejebringelse af lokalplan eller om sagen er i strid mod gældende lokalplan. Dog skal det sikres at en lokalplans område opdateres, kræves dette, selvom den matrikulære sag ikke er i strid med lokalplan eller kræver tilvejebringelse af en ny. Derfor forslås med dette ændringsforslag, at der i UKS tilføjes et punkt, hvor der skal tages stilling til om der findes lokalplaner, for sagens berørte ejendomme. Svares der ja hertil, vil der gennem UKS skulle være mulighed for at tilgå Plandata.dk, for herigennem at opdatere lokalplanområder og delområder, når der udføres matrikulære ændringer som medfører at lokalplanområdet, tilpasset matrikelkortet, også ændres. Der findes i

Plandata.dk et tegneværktøj, der gør det muligt at redigere i eksisterende geometrier, se figur 10.1. Her er det bl.a. muligt at snappe til skel og dermed tilpasse lokalplanområdet manuelt til nye matrikelgrænser. Dog forslås, at der kunne indtænkes en mulighed for at en lokalplan automatisk tilpasser sig nye skel, hvis det er dette forholdene i sagen medfører.

Det vil betyde, at der skal tilføjes et link mellem UKS og tegneværktøjet, således det er muligt at redigere i eksisterende planer. Samtidig vil der skulle være mulighed for, gennem Plandata.dks tegneværktøj, at inddrage de i sagen oprettede, tilpassede eller berigtigede skel, således lokalplanen kan tilpasses efter det forbedrede datagrundlag. Ændringerne til et lokalplanområde, vil skulle være *under tilblivelse* indtil den matrikulære sag er gennemført og godkendt af GST. Derfor bør det opdateres i Plandata.dk som en midlertidig ændring, som først er officielt godkendt og dermed gældende, når den matrikulære sag er godkendt og registreret i matriklen.

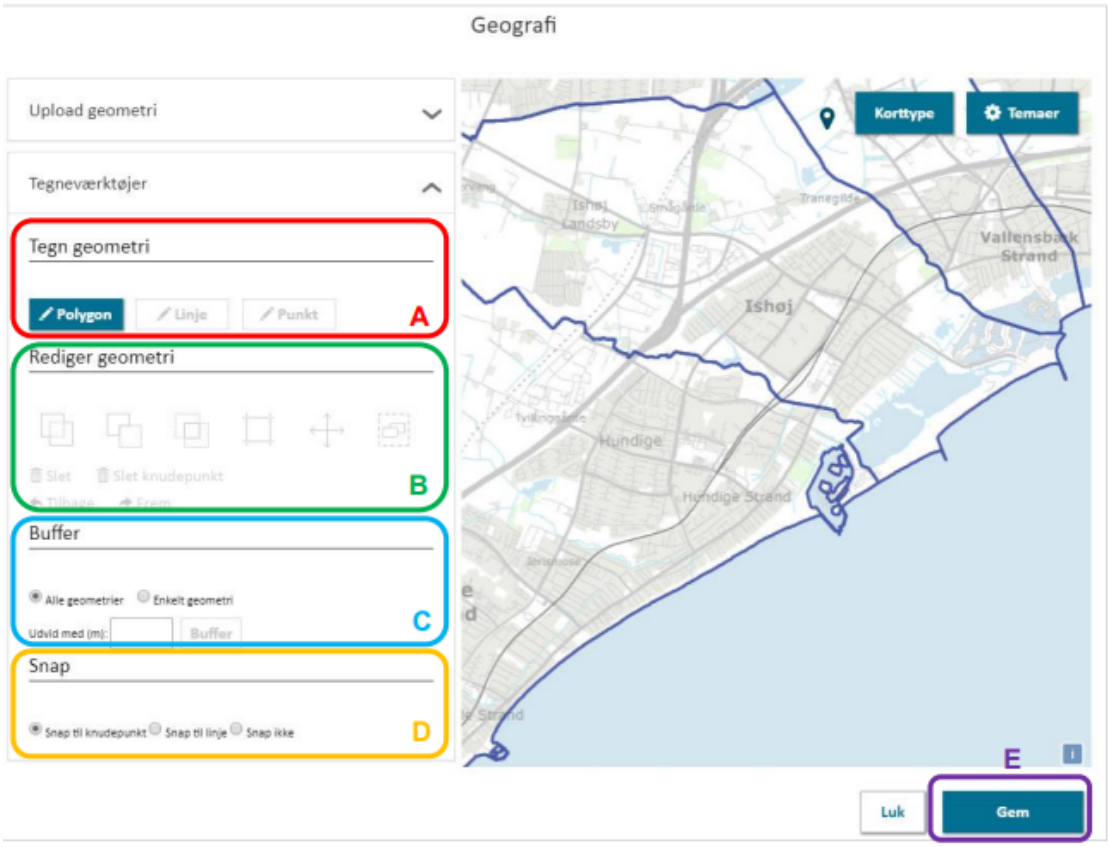

Figur 10.1: *Tegne og redigeringsværktøj når der indberettes lokalplaner i Plandata.dk [Erhvervsstyrelsen, 2019]*

10.3 Formaliserede arbejdsgange

For at landinspektøren igennem udstykningskontrollen kan vedligeholde og forbedre registrerede lokalplaner i Plandata.dk, kræver det en ændring af landinspektørens arbejdsgange. Processen i landinspektørens nye arbejdsgang er forsøgt illustreret på

figur 10.2. Her illustreres det, at landinspektøren i forbindelse med udstykningskontrollen, herunder UKS, skal forholde sig til om lokalplaner påvirkes af de matrikulære ændringer der udføres i sagen. Påvirkes lokalplanen, skal lokalplanområdet tilpasses efter beskrivelserne i forrige afsnit omkring form, og tilpasningen skal herefter godkendes af kommunalbestyrelsen, som her er dataansvarlig. Er der derimod ikke forhold i sagen der betyder at lokalplaner skal tilpasses, fortsætter udarbejdelsen af den matrikulære sag som sædvanligt. I begge tilfælde skal den matrikulære sag godkendes ved GST og i de tilfælde hvor sagen har medført opdatering af lokalplaner, ville disse nye områder herefter gøre sig gældende i Plandata.dk.

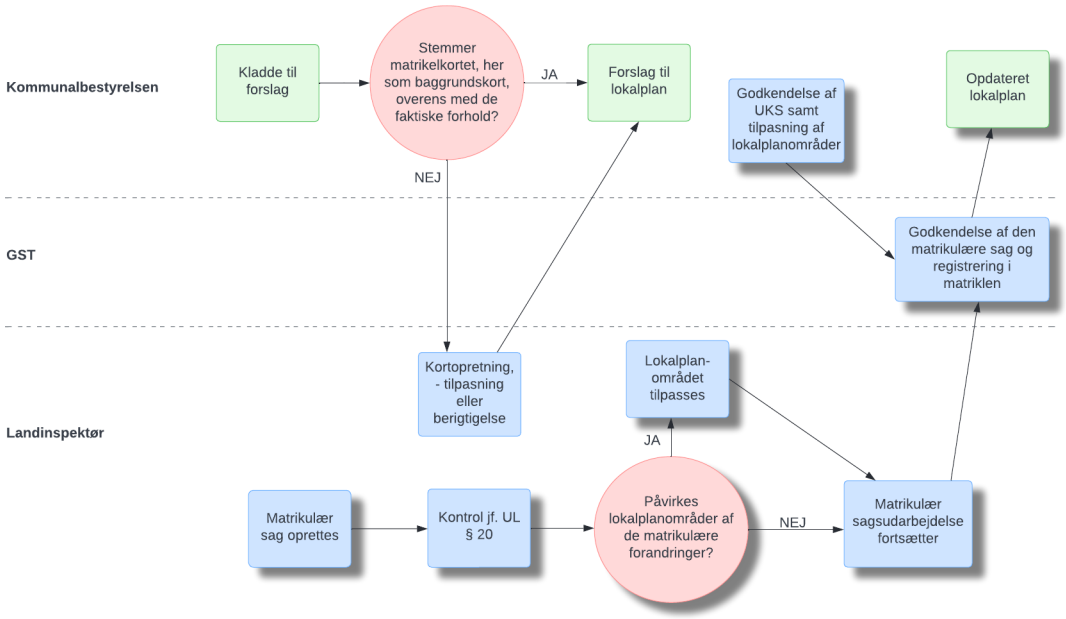

Figur 10.2: *Nye arbejdsgange i forbindelse med forbedring af lokalplaner i Plandata.dk. De blå kasser er processer, de grønne illustrere lokalplaner, her i tre forskellige stadier og til sidst illustrerer de røde kasser, at der skal tages stilling til henholdsvis påvirkningen af en lokalplans område og matrikelkortets aktualitet. Processer forbundet med udstykningskontrollen er fremhævet i figuren*

Skal det opnås at lokalplaner i Plandata.dk kan benyttes som autoritative data, skal det være et krav at landinspektøren følger denne proces ved matrikulære sager. Hvis ikke det er et krav at forbedringen indgår i landinspektørens arbejdsgange, vil der være langt til ensartethed og korrekthed i lokalplandatalaget på Plandata.dk. Den i dette projekt foreslåede ændring til udstykningskontrollen vil ikke sikre korrekthed i datalaget med det samme, men der vil blive arbejdet i mod dette, da forbedringen af data dermed indgår i en formaliseret proces.

Derudover skal der, for at opnå korrekthed, også tilføjes en ændring til kommunalbestyrelsens arbejde med nye lokalplaner. Denne ændring fremgår også af figur 10.2. Denne ændring af arbejdsgange er ikke forbundet med udstykningskontrollen, men er vigtig er tilføje, for at opnå korrekthed. Denne ændring medfører at kommunalbestyrelsen

skal forholde sig til om den del af matrikelkortet der skal anvendes som baggrund for nye lokalplaner, stemmer overens med de faktiske forhold. Findes der uoverensstemmelser skal der ske en korttilpasning, -opretning eller berigtigelse inden forslaget til lokalplan kan blive udarbejdet, således lokalplanens område tilpasses et grundlag af høj kvalitet. Dette tilføjer også en opgave til landinspektøren, der dog heller ikke er forbundet med høring gennem udstykningskontrollen.

Til sidst ses GST som aktør på figuren. Det er GST's ansvar at vurdere om matrikulære sager kan registreres i matriklen og i så fald godkende sagerne, når de indsendes af landinspektøren. Denne rolle ændres ikke, det skal dog tilføjes at GST skal sikre sig at kommunalbestyrelsen har godkendt evt. opdateringer til lokalplaner i UKS. Herefter vil de opdaterede lokalplaner fremgå af Plandata.dk.

Med de ændrede arbejdsgange forbliver kommunalbestyrelsen den ansvarlige datamyndighed, og opdateringer i lokalplanområder skal godkendes her, inden der sker en godkendelse ved GST og dermed en ændring i datagrundlaget.

Opsamling af hovedpunkter

Herunder findes en opsamling på de vigtigste punkter i ændringsforslaget. Disse punkter vil være udgangspunktet for en evaluering af ændringsforslaget i forhold til fokusområderne og beskrivelserne i kapitel 8. Skal der ske en ændring af udstykningskontrollen, således kvaliteten af lokalplaner i Plandata.dk forbedres, skal der være fokus på følgende:

- Oplysning om matrikulære journalnummer ved ændring af lokalplanområder for at sikre sporbarheden.
- Oplysning om kortgrundlaget for lokalplanen, således der ikke kan opstå tvivl herom og gennemsigtigheden i forhold til datas oprettelse forbedres.
- Oplyse om kvalitetsklasserne på de skel der anvendes som baggrund for lokalplaners oprettelse, igen for at forbedre gennemsigtigheden i forhold til oprettelse af data.
- Muligheden for at tilgå ændringsværktøjer i Plandata.dk gennem UKS, således ændringerne udføres, når dette kræves efter sagens forhold.
- Ændringen af lokalplaner gennem UKS skal anses som midlertidige, indtil kommunalbestyrelsen og herefter GST godkender UKS og selve den matrikulære sag.
- Der skal være krav om at landinspektøren opdaterer lokalplaner i forbindelse med en matrikulære sag, er der forhold i sagen der taler herfor.
- Skal der opnås korrekthed af lokalplaner registreret i Plandata.dk, skal kommunalbestyrelsen ved udarbejdelse af forslag til nye lokalplaner, sikre at kortgrundlaget stemmer overens med faktiske forhold.

Lov om offentlige veje 11

Vejloven (LOV) har jf. § 1 til formål at sikre et velfungerende og sammenhængende vejnet hvor trafiksikkerheden og afviklingen fremmes gennem planlægning. Loven finder anvendelse på offentlige veje og stier jf. § 2, der er de veje og andre færdselsarealer der er åbne for almindelig færdsel. De offentlige veje i Danmark er inddelt i kommuneveje og statsveje, der begge administreres efter vejloven, men af forskellige vejmyndigheder. Kommuneveje administreres af en kommunalbestyrelse og statsveje af Vejdirektoratet og vejloven indeholder bestemmelser der skal sikre et samarbejde mellem de to vejmyndigheder.

I forbindelse med landinspektørens høring af kommunalbestyrelsen gennem UKS, skal der tages stilling til bestemmelserne om vejadgang i LOV kapitel 6 og om sikring af vejanlæg i kapitel 5, da disse kan have betydning for matrikulære forandringer [Geodatastyrelsen, 2021].

3. Lov om offentlige veje

Oplysning af sagen				Kommunens besvarelse
Spørgsmål	**Landinspektørens forslag til besvarelse**	**Bemærkning**	**Bilag og links**	**Kommunens besvarelse**
3.1 Er lov om offentlige veje relevant i forhold til den kommunale vejmyndighed?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.1 Afventer den matrikulære forandring eller tilsigtede arealanvendelse vejmyndighedens tilladelse i relation til adgang til offentlig vej?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.2 Er der tinglyst adgangsbestemmelser på de berørte ejendomme?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.2.1 Opstår der forhold i strid med tinglyste adgangsbestemmelser på de berørte ejendomme?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.2.1.1 Mangler dispensation fra tinglyste adgangsbestemmelser?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.3 Er der tinglyst byggelinjebestemmelser på de jordstykker, der indgår i de matrikulære ændringer?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.3.1 Opstår der forhold i strid med tinglyste byggelinjebestemmelser?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
3.1.3.1.1 Mangler dispensation fra tinglyste byggelinjebestemmelser?	Ja: __ Nej: __			Ja: __ Nej: __ Ufuldstændig oplyst: __
Kommunens bemærkning				

Figur 11.1: *Udklip af udstykningskontrollen. Ved punkt 3 skal landinspektøren forholde sig til vejadgang og vejbyggelinjer i forhold til den matrikulære sag*

I dette projekt vil der blive arbejdet videre med bestemmelserne i lovens kapitel 5 og hvordan landinspektøren gennem udstykningskontrollen kan tilhjælpe en forbedring af geodata grundlaget for disse bestemmelser. Der vil ikke blive arbejdet med andre byggelinjer pålagt langs veje, eks. i lokalplaner, men alene med de vejbyggelinjer der pålægges jf. LOV kapitel 5.

11.1 Vejbyggelinjer

Vejlovens kapitel 5 fastlægger bestemmelser i forbindelse med sikring af vejanlægget gennem vejbyggelinjer. En vejbyggelinje er defineret i LOV § 3, nr. 8 som en sikringslinje med vejmyndigheden som påtaleberettiget, som indebærer begrænsninger i ejerens eller andre rettighedshaveres råden over et nærmere defineret areal. Vejbyggelinjer skal sikre, at der i fremtiden er mulighed for udvidelse eller flytning af vejen eller sikre frit udsyn, alt sammen af hensyn til trafikken. Vejbyggelinjer betyder, jf. LOV § 40, stk. 2, at der på de arealer der ligger foran en vejbyggelinje bl.a. ikke, uden tilladelse fra vejmyndigheden, må opføres ny bebyggelse eller foretages væsentlig ændring af eksisterende bebyggelse, samt at der ikke må etableres nogen anlæg og indretninger af blivende art. Dette har til formål at sikre, at fremtidig udvidelse eller ændring af vej ikke fordyres for vejmyndigheden.

Pålægges vejbyggelinjer for at sikre fremtidig udvidelse af eksisterende vej gøres dette efter bestemmelserne i LOV § 40, hvorimod § 41 gør sig gældende hvis vejbyggelinjerne pålægges for at sikre fremtidige vejanlæg, fremtidige flytninger af eksisterende vej eller for at sikre udsyn. Pålægges vejbyggelinjerne for at sikre fremtidige vejanlæg, skal vejanlægget være optaget på en vejplan efter vejlovens kapitel 3. Ved pålæg af vejbyggelinjer efter § 41, gør bestemmelserne i § 40, stk. 2 sig stadig gældende for arealerne foran byggelinjerne. Udarbejdelsen af vejplaner tilfalder de enkelte vejmyndigheder jf. § 18 og skal udarbejdes for samtlige af de veje vejmyndigheden har under sin administration. Vejplanerne er planlægning af veje og er ofte en del af lokalplaner eller anden planlægning efter planloven. Vejbyggelinjer efter § 41 gør sig gældende i max 10 år, hvorefter det skal vurderes om de skal forlænges i forhold til om det stadig giver mening at friholde arealet til sikring af vejanlæg jf. § 41, stk. 3. Til sidst kan der nedlægges forbud mod handlingerne i § 40, stk. 2, hvis en vejs optagelse på en vejplan er under forberedelse eller hvis der planlægges pålæg af vejbyggelinjer jf. § 42, stk. 1. Dette forbud kan dog maksimalt nedlægges for en periode på 1 år og kan ikke forlænges jf. § 42, stk. 2.

Også for vejbyggelinjerne gælder det, at administrationen tilfalder de to forskellige vejmyndigheder. Vejbyggelinjer pålagt statsveje af Vejdirektoratet fremgår af Plandata.dk hvor det også er muligt at hente tabeldata om de specifikke vejbyggelinjer. Af figur 11.3 fremgår eksempel på en attributtabel vedrørende vejbyggelinjer på Statsvej 407. Tabellen indeholder informationer om hvilken bestemmelse i vejloven der ligger til grund for vejbyggelinjen, hvornår vejbyggelinjen er tinglyst samt hvilket lovgrund der var gældende på tidspunktet og som vejbyggelinjen eventuelle højde- og passagetillæg skal administreres efter. Derudover fremgår det af tabellen hvilken slags vejbyggelinje der er tale om og hvor bred den er i forhold til referencelinjen, der er den registrerede vejmidte. Til sidst kan der i tabellen findes links til Vejdirektoratets egen beskrivelse af vejbyggelinjerne, kontaktinformationer og vejledning til beregning af højde- og passagetillæg, samt link til de tinglyste deklarationer.

Figur 11.2: *Udklip fra Plandata.dk med vejbyggelinjer pålagt statsveje*

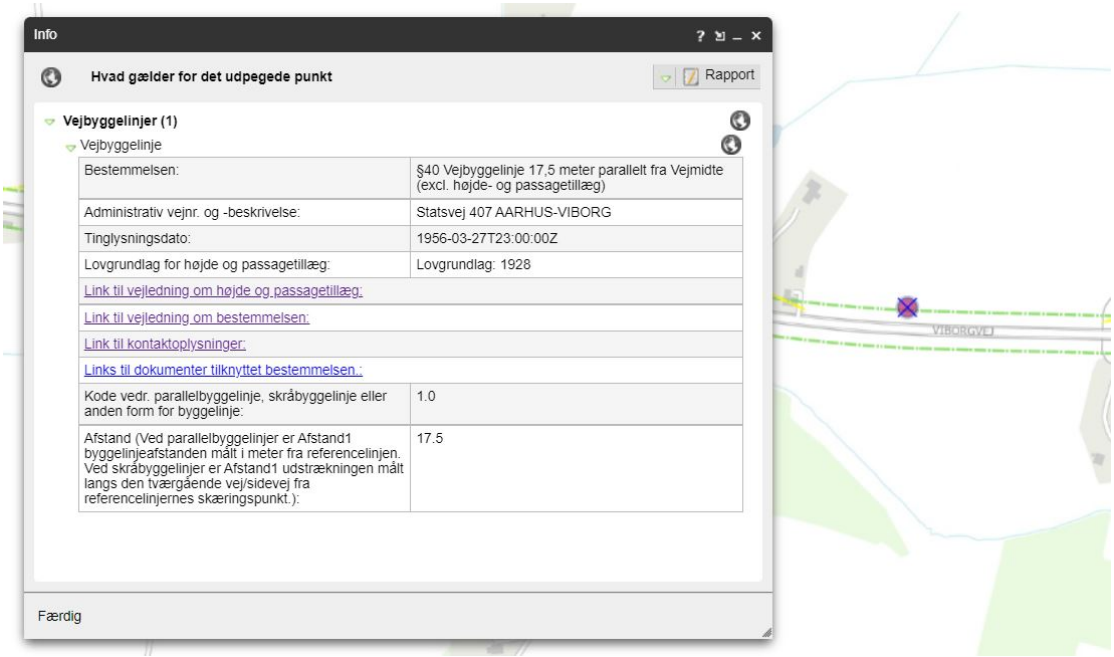

Figur 11.3: *Udklip fra Plandata.dk. Eksempel på tabelindhold for Vejdirektoratets registrerede tinglyste deklarationer om vejbyggelinjer*

Som det fremgår af figur 11.3 er bestemmelsen excl. højde- og passagetillæg. Højde- og passagetillæg tillægges den pålagte vejbyggelinje, hvis opførelse af bygning i vejbyggelinjen ikke med sin jordlinje får samme højde som vejhøjden jf. vejloven § 40, stk. 5. Ved tillægning af højde- og passagetillæg, skal bygningen rykkes tilbage i en sådan grad at det svarer til to gange højdeforskellen samt nødvendig bredde til passage på mindst 1,5 m [1]. Er vejbyggelinjen tinglyst med andet lovgrundlag kan der gøre sig anden beregning gældende, eks. er passagetillægget på 1 m hvis det er pålagt mellem 1972 og 2014. Af figur 11.4 fremgår en principskitse for beregningen af højde- og passagetillæg. Som nævnt fremgår højde- og passagetillæg ikke af Vejdirektoratets tinglyste vejbyggelinjer på Plandata.dk, dog kan ejer af ejendommen hvorpå bestemmelserne gør sig gældende, kræve den præcise placering af vejbyggelinjen udleveret jf. § 43, stk. 5.

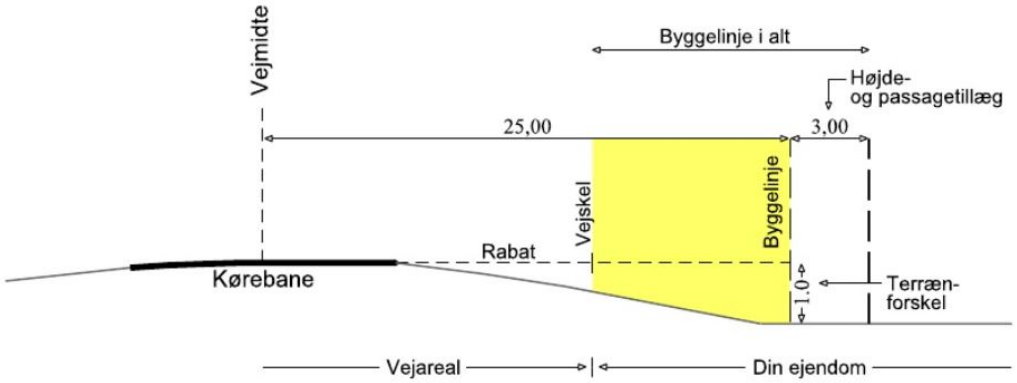

Figur 11.4: *Principskitse for beregning af højde- og passagetillæg til byggelinje pålagt mellem 1972 og 2014. Højdetillægget er her 2 x 1 meter + 1 meter i passagetillæg = i alt 3 meter i tillæg. Det med gult markerede byggelinjebelagte areal forøges således med 3 meter ind på ejendommen [Vejdirektoratet, 2022]*

Vejbyggelinjer pålagt kommuneveje af kommunalbestyrelsen fremgår ikke af Plandata.dk og skal heller ikke fremgå af andre portaler. Disse vejbyggelinjer er tinglyst jf. § 43, stk. 4 og der gives meddelelse herom til ejere og brugere af ejendommen jf. § 43, stk. 1. Derudover er det op til den enkelte lodsejer eller rettighedshaver til en ejendom, at undersøge om der kan være vejbyggelinjer på ejendommen, ønskes der information om dette. Dette projekt vil derfor udarbejde et ændringsforslag til hvordan landinspektøren, gennem udstykningskontrollen, kan tilhjælpe oprettelsen af et datagrundlag der viser hvor kommunalbestyrelsen har pålagt vejbyggelinjer langs kommuneveje, således det i fremtiden ikke alene skal fremsøges i tinglyste deklarationer på ejendommen og således borgere og andre myndigheder let kan tilgå denne information visualiseret på et kort.

[1] Ved LOV nr 1520 af 27/12/2014

Ændringsforslag 2 12

Dette ændringsforslag vil omhandle hvordan udstykningskontrollen kan ændres i forhold til lov om offentlige veje, nærmere bestemt vejbyggelinje bestemmelserne heri, som redegjort for i forrige kapitel 11. Ændringsforslaget vil tage udgangspunkt i datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange som beskrevet i kapitel 8 samt hvilke overvejelser og ændringer der her skal til for at forslaget vil kunne imødekomme de opstillede fokusområder i forhold til den ændrede udstykningskontrol.

Som nævnt i kapitel 11 findes der for statsveje, administreret af Vejdirektoratet, allerede en mulighed for at se tinglyste deklarationer om vejbyggelinjer illustreret på et kort. Samtidigt er det muligt at hente tabeldata om disse vejbyggelinjer, med informationer om datalaget. Dette ændringsforslag vil derfor arbejde ud fra, hvordan landinspektøren gennem udstykningskontrollen vil kunne tilhjælpe udarbejdelsen af en lignende løsning for vejbyggelinjer tinglyst langs kommuneveje, med kommunalbestyrelsen som vejmyndighed. Der vil blive taget udgangspunkt i Vejdirektoratets løsning med registrering af vejbyggelinjer, for at opnå en ensartethed i fremstillingen af data med samme lovgrundlag.

Udgangspunktet for dette ændringsforslag vil derfor også være et andet end for ændringsforslag 1 præsenteret i kapitel 10. Ændringsforslag 1 i forhold til lov om planlægning handlede om opdatering og vedligeholdelse af eksisterende geodata, i forbindelse med matrikulære forandringer. Dette forslag vil i stedet omhandle oprettelsen af nyt geodatalag, og arbejdsprocessen for landinspektøren vil derfor være anderledes. Der vil være langt til komplethed af dette geodatalag, da oprettelsen af vejbyggelinjer gennem udstykningskontrollen vil betyde at vejbyggelinjer først oprettes, når matrikler, hvorpå de er tinglyst, indgår i en matrikulær sag. Dog vil datagrundlaget med tiden blive bedre, da oprettelsen og forbedringen heraf i gennem den ændrede udstykningskontrol vil blive en del af en formaliseret proces. Derudover vil der blive beskrevet hvordan kommunalbestyrelsen ligeledes kan tilhjælpe et mere komplet datasæt.

12.1 Datakvalitet

Fordi der allerede eksisterer et datagrundlag for vejbyggelinjer pålagt statsveje, vil der blive taget udgangspunkt i de oplysninger der findes om dette datagrundlag, for sikre en ensartethed mellem statslige og kommunale vejbyggelinjer, da de er pålagt med hjemmel i samme lov.

For statsveje er det på Plandata.dk muligt at finde oplysninger om hvilken bestemmelse i vejloven, der ligger til grund for vejbyggelinjen, hvornår vejbyggelinjen er tinglyst samt hvilket lovgrundlag der var gældende på tidspunktet. Derudover fremgår det hvilken type vejbyggelinje der er tale om og bredden herpå. Til sidst findes der links til Vejdirektoratets egen beskrivelse af vejbyggelinjerne, kontaktinformationer og vejledning til beregning af højde- og passagetillæg, samt link til de tinglyste deklarationer. Oplysningerne i tabellen på Plandata.dk fremgår af figur 12.1 der er en kopi af figur 11.3 og de blev oprindeligt beskrevet i kapitel 11.

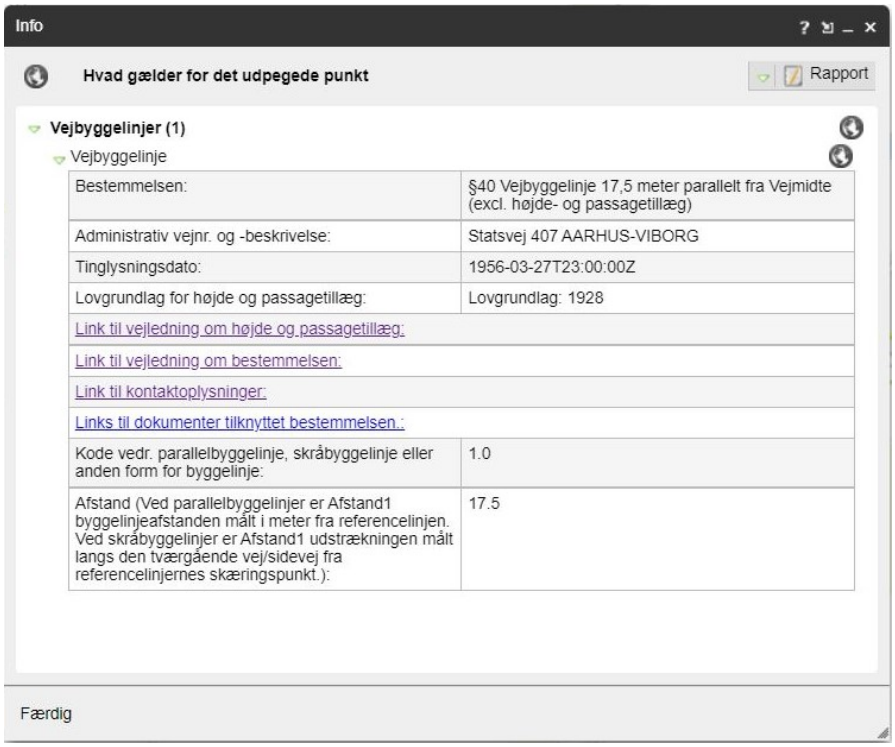

Figur 12.1: *Udklip fra Plandata.dk. Kopi af eksempel på tabelindhold for Vejdirektoratets registrerede tinglyste deklarationer om vejbyggelinjer vist i kapitel 11*

Oplysninger, som dem der fremgår i tabellen, medvirker til gennemsigtighed i datakvaliteten, da det er muligt for brugere af data at finde oplysninger om data. Oplysninger om hvilke bestemmelser geodata er skabt med hjemmel i, hvilket lovgrundlag og her et link til tinglyste deklarationer sikre lovgrundlaget, så der ikke kan opstå tvivl om hvilke bestemmelser der formidles gennem datagrundlaget. Dette er nødvendigt for at kunne anvende data som autoritativt datagrundlag. For at sikre genbrugelighed og gennemsigtighed af data, skal der dog tilføjes oplysninger om kortgrundlaget for registreringen af nye vejbyggelinjer. Da vejbyggelinjerne findes som tinglyste deklarationer på ejendomme, vil det være optimalt at anvende matrikelkortet som grundlag for registreringer. Dette betyder samtidig, som beskrevet i forhold til ændringsforslag 1, at der tillige skal tilføjes informationer om kvalitetsklassen, for de skel der er anvendt, da disse har betydning for usikkerheden af registreringer.

Derudover kommer med dette forslag til en ændring, at der skal oplyses journalnummer på den matrikulære sag, som har medført at der tilføjes data til et datalag omkring kommunale vejbyggelinjer, for at sikre sporbarheden. Det skal være muligt at aflæse hvilken sag og hvilke ændringer der har lagt til grund for oprettelsen af vejbyggelinjen, samt hvem der har udført disse dataopdateringer.

I forbindelse med vejbyggelinjer, pålagt både kommuneveje og statsveje, opstår dog en usikkerhed omkring de egentlige gældende vejbyggelinjer, da der ikke er tillagt højde- og passagetillæg til tinglyste deklarationer om vejbyggelinjer. Manglen på dette tillæg påvirker datas korrekthed og komplethed, da datagrundlaget ikke til fulde formidler lovgrundlaget, og derfor ikke kan anvendes som autoritativt datagrundlag. Skal vejbyggelinjer som datalag opnå at blive autoritative, skal der derfor ske ændringer i forhold til hvordan vejbyggelinjer i dag tinglyses, således at højde- og passagetillægget indgår heri. Der vil ikke blive taget forbehold for inddragelse af højde- og passagetillæg i dette ændringsforslag, da en ændring af dette ligger udover projektets fokus på produktet. Dog vil en ændring i forhold til disse tillæg blive diskuteret senere i projektet.

12.2 Form

Da der skal oprettes et nye geodatalag for at afbilde vejbyggelinjer, vurderes det optimalt at udnytte Plandata.dk til at oprette vejbyggelinjer for kommuneveje, da der allerede her er registreret vejbyggelinjer for statsveje.

For at oprette geodatalaget skal der igennem UKS være mulighed for, når der siges ja til at der er tinglyste vejbyggelinjebestemmelser på sagens berørte ejendomme, at indberette disse. Her foreslås det, at når der svares ja, føres der videre til indberetningsværktøj i Plandata.dk, hvor de fremfundne vejbyggelinjer kan digitaliseres. Det digitaliserede geodatalag bør dog være indlagt som et midlertidigt lag indtil kommunalbestyrelsen har godkendt det, da de ved kommunale vejbyggelinjer er dataansvarlig. I modsætning til ændringsforslag 1 som omhandler planloven, er det her ikke nødvendigt med godkendelse fra GST, da vejbyggelinjerne som udgangspunkt ikke er afhængige af udformningen af den matrikulære sag.

12.3 Formaliserede arbejdsgange

I forbindelse med oprettelsen af et geodatalag med vejbyggelinjer pålagt kommuneveje gennem udstykningskontrollen, skal der ske ændringer til selve den matrikulære sagsudarbejdelse for landinspektøren. Samtidigt skal der ske en ændring af arbejdsgangene for kommunalbestyrelsen, da de er vejmyndighed for kommuneveje. Processerne for de nye arbejdsgange er illustreret på figur 12.2.

Her illustreres det at landinspektøren, som en del af udstykningskontrollen, herunder UKS, skal forholde sig til om der findes tinglyste vejbyggelinjebestemmelser på

de pårørte ejendomme. Landinspektøren vil tidligere i processen have fremfundet eventuelle tinglyste deklarationer ved en servitutundersøgelse. Findes der ingen tinglyste vejbyggelinjer, fortsættes den matrikulære sag som sædvanligt. I tilfælde hvor der findes tinglyste vejbyggelinjer på de berørte ejendomme, skal disse digitaliseres og tilføjes til datagrundlaget for kommunale vejbyggelinjer i Plandata.dk. Herefter fortsættes den matrikulære sag for landinspektøren. Når landinspektøren har registreret tinglyste vejbyggelinjer, skal de godkendes af kommunen som vejmyndighed. Dette gøres samtidig med at kommunalbestyrelsen godkender UKS. Sagen skal endelig godkendes af GST som normalt, men GST's godkendelse er ikke et præmis for at vejbyggelinjerne kan indberettes, da de matrikulære ændringer som udgangspunkt ikke ændrer på vejbyggelinjerne.

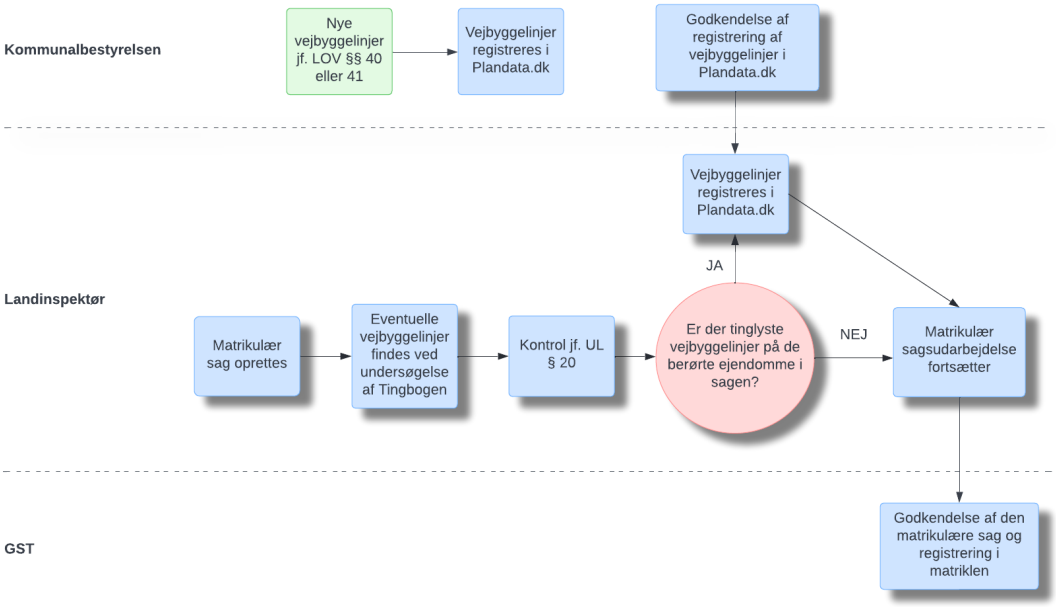

Figur 12.2: *Nye arbejdsgange i forbindelse med oprettelse af vejbyggelinjer i Plandata.dk. De blå kasser er processer, den grønne illustrerer vejbyggelinjers oprettelse jf. LOV §§ 40 og 41, til sidst illustrerer den røde kasse, at der her skal tages stilling til hvorvidt der er vejbyggelinjer på jordstykker som indgår i sagen. Processer forbundet med udstykningskontrollen er fremhævet i figuren*

Løsningsforslaget vil derudover også kræve, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med sit virke som vejmyndighed for kommunale veje, indberetter og registrere nye vejbyggelinjer i Plandata.dk når disse tinglyses. Dette er en nødvendighed for at sikre, at alle vejbyggelinjer på sigt vil være digitaliseret i Plandata.dk, og derved nå komplethed når alle nuværende vejbyggelinjer er digitaliseret.

På samme måde skal der være processer for når vejanlæg slettes fra vejplaner. Der findes på nuværende tidspunkt bestemmelser i LOV § 22, stk. 2, der bestemmer at vejmyndigheden har ansvar for at vejbyggelinjer ophæves og at forholdene berigtiges i tingbogen, når et anlæg fjernes fra vejplanen. Her skal det tilføjes at når vejbyggelinjer ophæves og forholdende berigtiges i tingbogen, skal de pågældende vejbyggelinjer

samtidig fjernes fra Plandata.dk. Dette er vigtigt for at sikre aktualiteten af de registrerede vejbyggelinjer og derved undgå at der ikke er tinglyst, eller i Plandata.dk registreret, vejbyggelinjer som ikke længere er gældende. Derudover kan tilføjes at vejbyggelinjer pålagt jf. LOV § 41, der gør sig gældende i 10 år, skal forlænges af kommunalbestyrelsen på Plandata.dk, besluttes dette. Forlænges de ikke af kommunalbestyrelsen, aflyses de automatisk på Plandata.dk for at sikre aktualiteten.

Opsamling af hovedpunkter

Herunder findes en opsamling på de vigtigste punkter i ændringsforslaget. Disse punkter vil være udgangspunktet for en evaluering af ændringsforslaget i forhold til fokusområderne og beskrivelserne i kapitel 8. Skal der ske en ændring af udstykningskontrollen, således at tinglyste kommunale vejbyggelinjer kan oprettes som geodatalag, skal der være fokus på følgende:

- Datalaget skal indeholde samme informationer som kan findes i Vejdirektoratets registreringer af vejbyggelinjer langs statsveje, da der skal sikres ensartethed af registreringer efter samme lovgivning.
- Vejbyggelinjerne skal fremgå af Plandata.dk, da der her allerede findes vejbyggelinjer langs statsveje, igen for at sikre ensartethed i registreringer efter samme lovgivning.
- Oplysning om matrikulært journalnummer ved registrering af vejbyggelinjer, for at sikre sporbarheden.
- Oplysning om datagrundlag for registreringen for at forbedre genbrugelighed og gennemsigtighed. Her skal matrikelkortet så vidt muligt anvendes.
- Oplyse om kvalitetsklasserne på de skel, der anvendes som baggrund for oprettelsen af vejbyggelinjer, igen for at forbedre gennemsigtigheden.
- Muligheden for at tilgå indberetningsværktøjer i Plandata.dk gennem UKS, således vejbyggelinjer oprettes, når dette kræves efter sagens forhold.
- Der skal være krav om at landinspektøren indberetter vejbyggelinjer tinglyst langs kommuneveje i forbindelse med den matrikulære sag, er der forhold i sagen der taler herfor.
- Indberetning af vejbyggelinjer gennem UKS skal godkendes af kommunalbestyrelsen, og kan herefter fremgå af Plandata.dk.
- Når kommunalbestyrelsen pålægger nye vejbyggelinjer, skal disse ligeledes registreres i Plandata.dk for at sikre en fremtidig komplethed.
- Aflyses vejbyggelinjer, skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med berigtigelse af forholdene i tingbogen samtidig slette registrerede vejbyggelinjer i Plandata.dk.

- Vejbyggelinjer efter LOV § 41 aflyses på Plandata.dk efter 10 år, medmindre andet besluttes af kommunalbestyrelsen.

Evaluering 13

I dette kapitel vil det blive vurderet hvordan de to ændringsforslags forholder sig til de tanker og fokusområder der blev opstillet i kapitel 8.

Ved ændringen af udstykningskontrollen bliver der lagt vægt på at udstykningskontrollen ikke alene skal anvendes til høring af kommunalbestyrelsen, men også skal være et værktøj til opdatering og kvalitetssikring af de geodata der indgår i matrikulære sager. Dette skal dog ske uden at udstykningskontrollen nuværende formål ændres. Derudover medfører ændringen bl.a. at der skal ske et dataflow gennem udstykningskontrolskemaet. Begge ændringsforslag forholder sig til, hvordan opdatering af geodata skal følge landinspektørens arbejde med UKS, og hvilke links der skal være i mellem skemaet og i disse tilfælde Plandata.dk. Hvordan selve dataflowet skal ske mellem UKS og Plandata.dk, vil dog kræve egne velbeskrevne processer, skal dette opnås.

Et andet fokusområde var etableringen af processer der skal følges for at forbedre geodata gennem udstykningskontrollen. I begge ændringsforslag præsenteres forslag til nye arbejdsgange og processer, hovedsageligt for landinspektøren, men også relevante ændringer til kommunalbestyrelsens arbejdsgange. Ændringsforslagene beskriver ikke de nye arbejdsgange i dybden, men kommer med et forslag til nye processer. Skal disse kunne implementeres og udnyttes fuldt ud til en ændring af udstykningskontrollen, skal de beskrives i dybden og med mere viden om praksis inden for området. Derudover skal det sikres at disse processer etableres de rigtige steder og med det forarbejde dette vil kræve. Dette projekt forholder sig til produktet og har afgrænset sig fra både økonomi og organiseringsdelen i forhold til de ændringer der kræves. Skal nye arbejdsgange etableres fuldt ud, kræver det også visse ændringer og overvejelser i forhold til økonomi og organisering.

I begge ændringsforslag er der fokus på landinspektøren som datavedligeholder og de processer der her følger med, for gennem UKS at kunne forbedre og kvalitetssikre geodata. For både lokalplaner og vejbyggelinjer, skal der være et krav om at landinspektøren forholder sig til eventuelle opdateringer eller indberetninger til Plandata.dk i forbindelse med den matrikulære sag. Derudover præsenteres ændringer til kommunalbestyrelsens arbejde med henholdsvis lokalplaner og pålæg af vejbyggelinjer, da der her skal ske en ændring for at opnå komplethed af geodata.

Det gør sig gældende at opdateringer og indberetninger til Plandata.dk i begge ændringsforslag skal godkendes ved kommunalbestyrelsen, da denne i begge tilfælde er dataansvarlig. For lokalplaner gælder herudover at opdateringer ikke skal registreres

endeligt inden også den matrikulære sag er godkendt ved GST, da opdateringer her afhænger af nye registreringer i matriklen.

Begge ændringsforslag forholder sig til hvordan datakvalitetsdimensionerne imødekommes. For begge lovområder gør det sig gældende at journalnummeret for den matrikulære sag skal oplyses, således det er muligt at spore de ændringer der kan være sket ved tidligere matrikulære forandringer. Komplethed af lokalplaner er allerede sikret igennem eksisterende regler, hvor der er krav til at kommunalbestyrelsen indberetter alle planer i Plandata.dk. For vejbyggelinjer betyder komplethed at der skal indføres krav om at kommunalbestyrelsen, ved pålæg af nye vejbyggelinjer, har ansvar for at disse indberettes, således det ikke først er når de pågældende ejendomme indgår i matrikulære sager, at vejbyggelinjerne indberettes.

Aktualiteten af lokalplaner kommer med at der sker en opdatering af lokalplanområder, sker der berigtigelse, kortilpasning og -opretning af matrikelkortet. For vejbyggelinjer vil aktualiteten stige samtidig med at vejbyggelinjer registreres i Plandata.dk, men det betyder også at det skal tilføjes til kommunalbestyrelsens ansvar for berigtigelse af forhold i tingbogen ved ophævelse af vejbyggelinjer, at registreringer skal slettes samtidig med. Derudover skal kommunalbestyrelsen forlænge vejbyggelinjer efter LOV § 41 i Plandata.dk, ved beslutning herom, ellers vil disse automatisk aflyses efter 10 år. Genbrugeligheden og gennemsigtigheden for begge lovområder betyder at der skal være fokus på oplysning af datagrundlaget for registreringerne i Plandata.dk, således der ikke kan være tvivl herom. Hertil kommer at det skal oplyses hvilken kvalitet skel har, når matrikelkortet anvendes som grundlag. Herudover kommer til vejbyggelinjerne, at det skal oplyses hvilket lovgrundlag de er pålagt efter.

For at opnå korrekthed er der for lokalplaner tilføjet til kommunalbestyrelsens arbejdsgange, at der inden udarbejdelse af forslag til lokalplaner skal tages stilling til om matrikelkortet stemmer overens med de faktiske forhold, således at der kan ske eventuelle kortopretninger og korttilpasninger af matrikelkortet, inden dette anvendes som grundlag for registrering af lokalplanen. I ændringsforslag 2 omkring vejbyggelinjer blev der ikke taget forbehold for inddragelse af højde- og passagetillæg, der skal dog tages forbehold for hvordan dette skal inddrages i registreringen af vejbyggelinjer, skal disse registreringer være komplette og korrekte og i fremtiden kunne anvendes som autoritative data.

Diskussion 14

I dette projekt har der været fokus på at udarbejde ændringer i forhold til produktet, herunder datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange. Dette blev gjort for at kunne gennemføre projektet med det tid der var til rådighed. Det har dog også betydet at der gennem projektet er set bort fra andre parametre, der menes at være væsentlige i forhold til at nå målet om retlige geodata af tilstrækkelig kvalitet til, at de kan anvendes som autoritative data. Disse to parametre blev i starten af projektet præsenteret som værende organisering og økonomi. Det er ikke muligt i realiteten at adskille disse tre parametre, på en sådan måde som det er gjort i dette projekt. Derfor vil der her også følge en diskussion af, hvilken betydning de andre parametre har, samt hvilke initierende tanker projektet har herom, i forhold til de ændringsforslag der er blevet præsenteret.

I ændringsforslagene er det bl.a. et hovedpunkt at det skal være et krav at landinspektøren opdaterer lokalplaner og indberetter vejbyggelinjer i forbindelse med matrikulære sager, når der er forbehold i sagen der taler herfor. Derudover benævnes også ændringer til kommunernes arbejdsgange i forhold udarbejdelse af nye lokalplaner og pålæg af vejbyggelinjer. Disse ændringer i arbejdsgange vil komme til at overlappe med ændringer i organisation, da det vil kræve mere end bare en beskrivelse af nye arbejdsgange at indføre ændringerne. Skal der tilføjes krav til nye arbejdsprocesser, vil det kunne medføre en ændring i lovgivningen, og det er netop nødvendigt at der indføres krav, for at kunne opnå en tilstrækkelig kvalitet at retlige geodata.

Et andet eksempel på at der skal foretages ændringer på organiseringsniveau, ses ved problematikken om højde- og passagetillæg ved vejbyggelinjer. Her kræves der ændringer af lovgivning, da det ikke her er muligt at opnå retlige geodata på autoritativt niveau, med de regler der findes for tinglysning i dag. Det vil her kræve en ændring af tinglysningen af vejbyggelinjer, hvis de retlige geodata skal være let forståelige, brugbare og let operationelle. Skal vejbyggelinjer kunne blive et autoritativt datagrundlag, må der ikke være variabler i tinglyste rettigheder og dette kræver ændringer i regelsæt. En løsning her kunne være en udvidelse af vejbyggelinjer, således at eventuelle højde- og passagetillæg sikkert var indregnet, og der derved pålægges vejbyggelinjer som lodsejere, udviklere osv. kan arbejde ud fra.

Ændringerne i forhold til organisering kan dog ikke alle nødvendigvis gennemføres samtidig. Opbygningen af et geodatalag der indeholder vejbyggelinjer for kommuneveje vil tage tid, og vil ikke optimalt kunne offentliggøres førhen det er mere fuldstændigt, da det i så fald vil fejlinformere mere end det vil formidle de retlige geodata korrekt. Denne

problematik kan også ses i forhold til lokalplaner. Her nævner projektet hvordan teksten i lokalplaner med matrikulære ændringer kan blive misvisende, på trods af at teksten jf. retspraksis er gældende ved uoverensstemmelser med kortbilag. Denne retspraksis skal gentænkes, men det kan ikke fuldføres førhen lokalplanområder i Plandata.dk er af tilstrækkelig kvalitet til at fungere som autoritativt datagrundlag for lokalplanreguleringer.

Det andet parameter, økonomi, er også vigtig at overveje, og især vigtigt i forhold til hvordan der skal skabes incitament til at skabe ændringer som dem beskrevet i dette projekt. Som det første vil en ændring af udstykningskontrollen medføre, at der skal ske en opdatering af selve udstykningskontrolskemaet, og den form det har i dag. Der skal oprettes et link mellem UKS og Plandata.dk (i forhold til de lovområder og dele heraf der fokuseres på i dette projekt. Havde der været fokus på anden lovgivning, vil det kunne være en anden ændring der skulle til), der gør det muligt for landinspektøren let at tilgå værktøjer til opdatering og indberetning af geodata. Der skal lægges ressourcer i en opdatering af programmerne der anvendes af landinspektøren, således de stemmer overens med de udvidede formål de kan få, ved at gennemføre ændringer til forbedring af retlige geodata.

Udover en ændring i programmer medfører projektets ændringsforslag også en tilføjelse til landinspektørens opgaver og landinspektøren vil få udvidet ansvar som datavedligeholder i en VGI-drevet SDI. Disse udvidede opgaver og nye ansvar i matrikulære sager, skal også finansieres. Tankerne om en VGI-drevet SDI beskriver at finansieringen af datavedligeholdelsen ligger hos slutbrugere, her rekvirenten, således den følger værdiskabelsen af geodata. Rekvirenten ses derfor som én af flere muligheder for, hvor finansieringen skal findes. Og formålet er da også at skabe et mere moderne, brugervenligt, effektivt og gennemsigtigt service- og forvaltningssystem, der kan komme netop borgerne til gode. At lægge finansieringen her, vil dermed også betyde at betalingen falder hos dem der øger behovet for forbedring af retlige geodata. Finansieringen kunne også findes hos de myndigheder der har ansvaret for geodata, i dette projekts eksempler vil dette være den pågældende kommunalbestyrelse. Disse myndigheder vil også have en fordel i at behandlingen og arbejdet med retlige geodata effektiviseres. For selvom det i dag kræver udvidede og ændrede arbejdsgange, skal det netop føre til en mere effektiv forvaltning i fremtiden, hvor der så måske er penge at hente. Hvor finansieringen skal hentes og i hvilket omfang, er en vigtig diskussion i arbejdet med forbedring af retlige geodata, og dette skal besluttes for at skabe det rigtige incitament til den videre udvikling.

I begge projektets ændringsforslag har kommunalbestyrelsen været dataansvarlig for de pågældende geodata, dette er dog ikke altid tilfældet i den lovgivning der indgår i udstykningskontrollen. Skal der gennem udstykningskontrollen indhentes tilladelser fra anden myndighed end kommunalbestyrelsen og GST, påhviler dette ansvar også landinspektøren jf. BUK § 2, stk. 1. I ændringsforslag 2 arbejdes der med vejbyggelinjer

pålagt kommuneveje, da der i forvejen findes registreringer af vejbyggelinjer pålagt statsveje. Havde dette ikke været tilfældet, ville Vejdirektoratet her skulle indarbejdes i procesbeskrivelserne. Her ville en oprettelse af vejbyggelinjer langs statsveje kræve en godkendelse fra Vejdirektoratet, inden udstykningskontrollen herefter skal godkendes ved kommunalbestyrelsen.

I projektet er der taget udgangspunkt i artikler om behovsdrevet forbedring af retlige geodata i fagbladet *Landinspektøren* af tre fagfolk. Derudover har artiklernes forfattere også bidraget til projektet som henholdsvis vejleder og gennem møder undervejs i projektet. Projektets udarbejdede ændringsforslag kan derfor også bære præg af at input hovedsageligt kommer fra de samme tre fagfolk, men skal også samtidig ses som ét eksempel på hvordan en ændring af udstykningskontrollen kan gribes an. Projektets indhold kan ses som et debatoplæg, der på baggrund af input fra fagfolk, litteratur, vejledninger og strategier, giver ét bud på et skridt i mod en mere digitaliseret lovgivning, hvor retlige geodata kan fungere som autoritativt materiale. Ideelt kunne ændringsforslagene være blevet udarbejdet med input fra forskellige aktører på området, indhentet gennem interviews undervejs. Dette blev dog ikke en realitet i projektet.

Konklusion 15

I Danmark har der været fokus på digitalisering siden starten af årtusindskiftet, og i 2012 blev den første officielle fælles infrastrukturmodel introduceret med grunddataprogrammet. Med øget fokus på digitalisering steg muligheden for at anvende data på tværs af registre og myndigheder, hvilket betyder at data ofte anvendes til formål de ikke oprindeligt var tiltænkt, og dette udfordrer datakvaliteten. Samtidig er der mangel på formaliserede processer der sikrer vedligeholdelse og kvalitetsforbedring af data. Dette gør sig også gældende for retlige geodata, der er geodata som bliver brugt eller skabt med hjemmel i lovgivningen. Når disse stedfæstes i lovgivningen kan det ske på forskellige måder, hvoraf ingen af disse indebærer en digital kundgørelse af retlige geodata. Dette betyder at digitale data ofte mindskes i kvalitet ved kundgørelse, og dette kan påvirke retssikkerheden. For at opnå retlige geodata af en høj nok kvalitet til at de kan anvendes som autoritative data, kræver det et kvalitetsløft.

I dette projekt har der været fokus på landinspektøren, hvis faglighed og regulererede erhverv stemmer overens med rollen som datavedligeholder, der præsenteres i en VGI-drevet SDI. Datavedligeholderen skal sikre, at der sker en behovsdrevet forbedring af retlige geodata, der hvor der skabes værdi. Landinspektørens arbejdsopgaver giver derudover en mulighed for at udnytte allerede eksisterende arbejdsprocesser til opdatering og kvalitetssikring af retlige geodata, bl.a. gennem arbejdet med matrikulære sager, der indebærer en høring af kommunalbestyrelsen gennem udstykningskontrollen, der skal sikre at matrikulære sager ikke strider imod anden lovgivningen.

Udstykningskontrollen fungerer dog i dag alene som oplysning af kommunalbestyrelsen, men menes at kunne nytænkes, så den som værktøj i udarbejdelsen af matrikulære sager kan anvendes til at opdatere og kvalitetssikre geodata. I dette projekt er der derfor udarbejdet ændringsforslag til hvordan udstykningskontrollen kan ændres for at opnå dette, i forhold til lokalplaner og vejbyggelinjer langs kommuneveje. Der er i begge forslag fokus på landinspektøren som hovedaktør og på hvilke ændringer der skal ske i forhold til datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange for, gennem udstykningskontrollen, at forbedre retlige geodata.

Begge ændringsforslag forsøger at imødekomme opsatte fokusområder, som menes væsentlige for at opnå målet med en nytænkt udstykningskontrol. Nogle fokusområder menes at kunne imødekommes på lignende vis i forhold til begge lovområder, dog reguleres og udstilles geodata i de to områder i dag forskelligt, og der vil derfor også være forskelle i hvordan udstykningskontrollen skal tilpasses for at opnå målet. For

begge lovområder gælder vigtigheden af, at data ikke alene skal anvendes gennem udstykningskontrollen, men også i mange andre sammenhænge. Det er derfor vigtigt, at der skabes en gennemsigtighed og sporbarhed i oprettelsen, grundlaget og opdateringerne af de retlige geodata, således de efterfølgende kan anvendes på tværs, uden at kvaliteten udfordres på ny.

For lokalplaner og vejbyggelinjer gælder, at der ikke kan opnås henholdsvis korrekthed og korrekthed og komplethed med det samme, men at en ændring i udstykningskontrollen kan hjælpe dette på vej, ved at data dermed indgår i formaliserede processer. Derudover gælder at kommunalbestyrelsen også i forbindelse med ændringsforslagene får nye arbejdsopgaver, der skal sikre, at data allerede ved oprettelse kvalitetssikres. Derudover ændres kommunalbestyrelsens rolle som dataansvarlig ikke, hvilket medfører at ændringer og opdateringer af retlige geodata, med kommunalbestyrelsen som dataansvarlig, udført at landinspektøren skal godkendes heraf.

Udstykningskontrollen kan gennem de ændringer der er fremlagt i dette projekt nytænkes, således der herigennem sker en opdatering og kvalitetssikring af retlige geodata. Dog kan disse ændringer ikke stå alene. Projektet har afgrænset sig til at fokusere på produktet, og dermed fravalgt et fokus på organisering og økonomi. Det er dog ikke muligt at se bort fra disse parametre, skal det overordnede mål nås og skal en nytænkt udstykningskontrol realiseres, da dette kræver regelændringer samt at der skabes et økonomisk incitament for at gennemføre ændringerne.

Perspektivering 16

Med de ændringsforslag der er præsenteret i projektet, opstilles forslag til hvordan udstykningskontrollen kan nytænkes, for at udarbejde et middel som forsøger at imødekomme en forbedring af retlige geodata, så de med tiden kan få en kvalitet der gør, at de kan anvendes som autoritativt materiale. De ændringsforslag som er udarbejdet i projektet nytænker udstykningskontrollen i forhold til to lovområder; lov om planlægning og lov om offentlig veje. Ændringsforslagene peger på, hvilke ændringer der skal udføres i forhold til datakvalitet, form og formaliserede arbejdsgange, således at geodata opdateres og kvalitetsforbedres gennem landinspektørens udarbejdelse af udstykningskontrollen. Der er fokus på at udnytte eksisterende arbejdsgange og processer i matrikulære sager, til at skabe en større nytteværdi af udstykningskontrollen. Udstykningskontrollen er dog ikke det eneste sted, der skal indføres ændringer, skal målet med retlige geodata opnås. Det er derfor heller ikke altid landinspektøren, der vil være den rigtige til at udfylde rollen som datavedligeholder. På andre områder vil der kunne findes andre fagpersoner, der, på samme måde som landinspektøren, arbejder under professionelt ansvar, og dermed kan varetage opgaven, evt. også indenfor allerede eksisterende arbejdsgange. I andre tilfælde vil det kunne blive en nødvendighed at oprette nye fagprofiler til datavedligeholde, for at sikre kvalitet og troværdighed i arbejdet med retlige geodata.

Ændringsforslagene afspejler også, at der er væsentlig forskel på, hvordan forskellige lovområder i dag reguleres i forhold til registrering og eventuel fremstilling af retlige geodata. Dette betyder, at det ikke er muligt at anvende projektets ændringsforslag direkte på andre lovområder og i andre sammenhænge, da de er udarbejdet efter lov om planlægning og lov om offentlige veje og i forhold til hvordan disse lovområder indgår i udstykningskontrollen. Skal der udarbejdes ændringsforslag i forhold til andre lovområder, kræver det et kendskab til lovgivningen og de processer geodata skal forbedres igennem.

På trods af at projektets ændringsforslag er udarbejdet efter et parameter; produkt, skal det fremhæves at alle fem parametre, der i dette projekt er vurderet relevante i forhold til forbedring af retlige geodata, skal indgå og ikke kan skilles ad. De fem parametre er afhængige af hinanden og der skal ske ændringer indenfor alle, for at komme helt i mål. Økonomien spiller dog den største rolle i forhold til at skabe incitament til at igangsætte ændringer. Hvis retlige geodata skal forbedres i en sådan grad at de kan anvendes som autoritative data, vil det kræve væsentlige proces- og regelændringer under organisering. Dette vil nødvendiggøre at de fornødne ændringer kommer fra toppen og ned, hvor stat og myndigheder udarbejder digitaliseringsstrategier og implementerer

planer for, hvordan arbejdet med optimering af digitalisering af lovgivning og forbedring af retlige geodata skal påbegyndes. Dog kan artikler som dem udgivet i Landinspektøren og projekter som dette være med til at sætte fokus på vigtigheden af forbedring af retlige geodata, og derved hjælpe til at skubbe udviklingen i gang.

I slutfasen af projektets udarbejdelse, offentliggjorde regeringen en ny digitaliseringsstrategi *Danmarks digitaliseringsstrategi - Sammen om den digitale udvikling*. Her præsenterer Regeringen initiativer til den digitale retning for Danmark, hvilket kræver at der løftes i samarbejde på tværs af den offentlige sektor, det private erhvervsliv, civilsamfundet, organisationer og forskere. I forhold til geografi i lovgivningen lyder et initiativ:

» *Løsning til digitalisering af retsgeografi - Der udvikles en model og metode til udvidelse af Retsinformationssystemet med en løsning til digitalisering af geografi i lovgivningen, så grundlaget bliver mere præcist og giver øget retssikkerhed til både borgere og virksomheder. Med digital retsgeografi bliver det mere præcist og effektivt at forvalte og afgøre tvister.* «

[Finansministeriet, 2022]

Med dette initiativ ses et fokus på *retsgeografi*, hvor der skal udvikles en udvidelse af mulighederne for formidling af retsgrundlag, denne gang til digitalisering af geografi i lovgivningen. En udvidelse der også stemmer overens med Henrik Ørum Svendsens udtalelser omkring behovet for udstillingen af retlige geodata [appendiks A]. Regeringen tager med strategien initiativ til en udvikling inden for forbedring af retlige geodata. Dog er det væsentligt at der ikke alene skal ske en udvidelse af eksisterende systemer, processer og regler, men også en ændring og nytænkning. Her kan nævnes eksemplet om tinglysnings processer i forhold til vejbyggelinjer, som diskuteres i projektet, hvor variabler i tinglyste rettigheder udfordre datakvaliteten. Skal et datasæt som vejbyggelinjer opnå status som autoritative data, kræver dette en ændring af hvordan rettigheder tinglyses i dag.

Litteratur

Aarhus Universitet, **U.D**. Aarhus Universitet. *Metodeguiden: Interviews*. U.D. URL https://metodeguiden.au.dk/interviews. (Tilgået d. 22-03-2022).

Baaner, **2010**. Lasse Baaner. *Geodata - et nyt område for miljøretten*. Tidsskrift for Kortlægning og Arealforvaltning, 45, 2010. doi:https://doi.org/10.5278/ojs.tka.v118i45.586.

Baaner et al., **2017**. Lasse Baaner, Asger Janfelt og Helle Tegner Anker. *Stedfæstet lovgivning: Retlige rammer, lovtekniske løsninger, administration og offentlighed*. Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet. IFRO Rapport Nr. 261, 2017.

Baaner et al., **2019**. Lasse Baaner, Helle Tegner Anker og Line Hvingel. *Stedfæstelse i retsregler i dansk lovgivning*. Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet. IFRO Rapport Nr. 282, 2019.

Bolig og Planstyrelsen, **2022a**. Bolig og Planstyrelsen. *Lokalplaner*. 2022a. URL https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/lokalplaner-0. (Tilgået d. 10-05-2022).

Bolig og Planstyrelsen, **2022b**. Bolig og Planstyrelsen. *Om Plandata.dk*. 2022b. URL https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/om-plandatadk?fbclid=IwAR2kKhmWsd8-zKpe79ali96jvy0GEy4FX3z6Fny_j0ozS3RV8JdIVQu8I5Q. (Tilgået d. 05-05-2022).

Bolig og Planstyrelsen, **2021**. Bolig og Planstyrelsen. *Datamodeller*. 2021. URL https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/datamodeller-0. (Tilgået d. 15-05-2022).

Brinkmann, **2013**. Svend Brinkmann. *Qualitative Interviewing*. Oxford University Press, 2013. ISBN 978-0-19-986139-2.

By- og Landskabsstyrelsen, **2009**. By- og Landskabsstyrelsen. *Vejledning om lokalplanlægning*, Miljøministeriet, 2009. URL https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/publikation/vejledning_om_lokalplanlaegning_hwu.pdf. (Tilgået d. 31-05-2022).

Digitaliseringsstyrelsen, **U.D.** Digitaliseringsstyrelsen. *20 års fælles digitaliseringsstrategier*. U.D. URL https://digst.dk/strategier/

digitaliseringsstrategien/20-aars-faelles-digitaliseringsstrategier/. (Tilgået d. 25-04-2022).

Digitaliseringsstyrelsen, **2019**. Digitaliseringsstyrelsen. *Grunddataprogrammet er i drift*, 2019. URL https://digst.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2019/november/grunddataprogrammet-er-i-drift/. (Tilgået d. 31-03-2022).

Digitaliseringsstyrelsen, **2018**. Digitaliseringsstyrelsen. *Vejledning om digitaliseringsklar lovgivning*, 2018. URL https://digst.dk/media/20161/vejledning-digitaliseringsklar-lovgivning-juli-2018_publikation.pdf.

Digitaliseringsstyrelsen og SDFE, **2020**. Digitaliseringsstyrelsen og SDFE. *Vejledning om geografi i lovgivningen*, 2020. URL https://sdfe.dk/media/6601/20200708_vejledning1.pdf.

Digitaliseringsstyrelsen og Styregruppen for data og arkitektur, **2022**. Digitaliseringsstyrelsen og Styregruppen for data og arkitektur. *Vejledning til deklaration af datasæt med kernedimensioner*, 2022. URL https://arkitektur.digst.dk/node/1092. (Tilgået d. 28-04-2022).

Erhvervsstyrelsen, **2019**. Erhvervsstyrelsen. *Plandata.dk's tegneværktøj*, 2019. URL https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/plandatadks-tegnevaerktoej. (Tilgået d. 18-05-2022).

Finansministeriet, **2022**. Finansministeriet. *Danmarks digitaliseringsstrategi - Sammen om den digitale udvikling*. 2022. URL https://fm.dk/media/25845/danmarks-digitaliseringsstrategi-sammen-om-den-digitale-udvikling_web.pdf. (Tilgået d. 31-05-2022).

Friderichsen, **2020**. Julie Borch Friderichsen. *Stedbestemt administration i Landbrugsstyrelsen*. Geoforum, 214, 2020.

Geodatastyrelsen, **2021**. Geodatastyrelsen. *Vejledning om udstykningskontrollen*, 2021. Ajourført 16. juni 2021.

Geodatastyrelsen, **2022**. Geodatastyrelsen. *MIA, ERPO og SER*, 2022. URL https://gst.dk/matriklen/matrikulaer-sagsbehandling/mia-erpo-og-ser. (Tilgået d. 30-03-2022).

Hansen et al., **2020**. Lærke Christina Hansen, Kevin Lyng, Angelina Ageenko og Rune Besser. *Dannelse og forandring af bestemt fast ejendom*, 2020.

Hansen, **2019**. Thorben Hansen. *Transforming SDI using platform business model*. 2019. URL https://geoadvice.dk/transforming-sdi-using-platform-business-model. (Tilgået d. 18-04-2022).

Hansen et al., 2021. Thorben Hansen, Lennart Hansen og Bent Hulegaard Jensen. *Demand-driven improvement of government geodata - How digitization can help increase quality of and societal benefits from spatio-legal data*. Kart og Plan, 2021. doi:https://doi.org/10.18261/issn.2535-6003-2021-03-04-07.

Holm, 2016. Andreas Beck Holm. *Videnskab i virkeligheden*. Samfundslitteratur, 2016. ISBN 978-87-593-1506-4.

Horst et al., 2014. Nicolas Lemcke Horst, Sara Bjerre, Morten Lind og Line Hvingel. *Grunddataprogrammet - en dansk infrastrukturmodel for offenlige data*. Geoforum Perspektiv, 13, 2014. doi:https://doi.org/10.5278/ojs.persk..v13i24.628.

Hu, 2017. Yingjie Hu. *Spatial Data Infrastructures*. Geographic Information Science & Technology Body of Knowledge, 2017, 2017. doi:10.22224/gistbok/2017.2.1.

Jensen, 2004. Bent Hulegaard Jensen. *Basisdata - forståelsesramme og analysemodel til kategorisering af basisdata : Afrapportering fra Udvalg til nytænkning vedrørende basisdata*. Servicefællesskabet for Geodata, 2004.

Jensen and Brande-Lavridsen, 2006. Bent Hulegaard Jensen og Hanne Brande-Lavridsen. *Udvikling af en Dansk Infrastruktur for Stedbestemt Information (DAISI) under den digitale forvaltnings vinger*. Perspektiv, 10, 2006.

Jensen et al., 2020. Bent Hulegaard Jensen, Lennart Hansen og Thorben Hansen. *Behovsdrevet forbedring af retlige geodata*. Landinspektøren, 6, 36–41, 2020.

Jensen et al., 2021. Bent Hulegaard Jensen, Lennart Hansen og Thorben Hansen. *Behovsdrevet forbedring af retlige geodata - opfølgning og uddybning*. Landinspektøren, 5, 14–18, 2021.

Klausen, 2005. Søren Harnow Klausen. *Hvad er videnskabsteori*. Akademisk forlag, 2005. ISBN 978-87-500-3851-1.

Regeringen og KL, 2012. Regeringen og KL. *Gode grunddata til alle - en kilde til vækst og effektivisering*, 2012. URL `https://fm.dk/media/15120/WEB_Grunddatatilalle_vaekstogeffektivisering_okt2012.pdf`.

SDFE, 2020. SDFE. *TEMA: Grunddataprogrammet – et tværoffentligt initiativ, der skaber værdi*, 2020. URL `https://sdfe.dk/data-skaber-vaerdi/maanedens-anvender-cases-og-temaer/grunddataprogrammet`. (Tilgået d. 16-02-2022).

SDFE, 2017. SDFE. *Effekten af de frie geodata - eftermåling*. 2017. URL `https://sdfe.dk/media/6825/de-frie-geodata-eftermaaling.pdf`. (Tilgået d. 31-03-2022).

Servicefællesskabet for Geodata, **2004a**. Servicefællesskabet for Geodata. *Et nyt plansystem*. 2004a. URL https://www.kl.dk/media/2464/pof7uhmhxbyjckmh1th6.pdf. (Tilgået d. 08-05-2022).

Servicefællesskabet for Geodata, **2004b**. Servicefællesskabet for Geodata. *PlanDK2*. 2004b. URL https://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_36847/cf_202/Model_for_Kommunale_Plandata_-_PlanDK2.PDF/. (Tilgået d. 03-05-2022).

Skop, **2020**. Eli Skop. *Geodata i lovgivningen*, Geoforum nr. 214, 2020. URL https://issuu.com/geoforum5/docs/geoforum_214_issue.

Søndergard and Andersen, **2012**. Katrine Raae Søndergard og Henrik Schelde Andersen. *Systemisk projektledelse*. Samfundslitteratur, Frederiksberg, 2012. ISBN 9788759314715.

Vejdirektoratet, **2022**. Vejdirektoratet. *Vejbyggelinje(Statsvej)*, 2022. URL http://geocloud.vd.dk/help/Naboretsdata/vejbyggelinjestatsvej.htm. (Tilgået d. 15-05-2022).

Transskription

A

Transskription af interview med Henrik Ørum Svendsen d. 28/2-2022

H: Regeringen og det øvrige Folketinget besluttede i 2018 en aftale om at ny lovgivning skal være digitaliseringsklar og på sigt skal eksisterende lovgivning revideres til at være digitaliseringsklar. Brugt min tid i SDFE på delvist at måle egen organisation på at der er er noget med geografier og den måde de indgår i lovgivningen i dag, er ikke særlig hensigtsmæssig og efter eget hus kom med, har jeg forsøgt at samle alle interessenter – typisk de meget teknisk orienterede styrelser, Landbrugsstyrelsen, Miljø- og Fødevarestyrelsen, andre højintensitets brugere af geodata osv. De har nogen forskellige bekymringer og ønsker til det her emne. Før SDFE har jeg arbejdet i kommuner, så kender også sagen fra den anden vinkel, har været GIS-koordinater. Har skulle stille viden til rådighed for sagsbehandlere, kender frustrationerne hvor man sidder og kigger på PDF kort med forskellige udlæg af arealer, forsøge at lave skøn om det er det samme område vi snakker om, hvilke regler gælder her. Kender til nederlag som kommunerne må leve med, fordi tvivlen kommer borgeren til gode, betyder at kommunerne har mange sager der går om. Frustration om hvorfor man ikke bare kan blive ved de digitale kort som udarbejdes til ny lovgivning, men som omdannes til PDF ved kundgørelse. Har taget meget tid at få Justitsministeriet med. Er ved at være klar til at rykke på noget og har fået lavet et fælles indspil med Justitsministeriet. Håber på at kunne have et initiativ med når Regeringen skal beslutte sig for en ny digitaliseringsstrategi.

H: Digitale økosystemer - er et begreb man er ved at danne sig en mening om, men handler om at de data som man bruger, bliver opdateret og indgår i en cyklus hvor de ender tilbage til registret og kommer til glæde for nye brugere. Men så er der det retlige – problemet er her at data bliver opdateret. Når Folketinget har besluttet sig for noget, gælder dog ikke matriklen, så skal det se sådan ud. Så nytter det ikke at nogen vedligeholder datasæt og så kan man ikke finde tilbage til hvad der blev besluttet tidligere. Så har man mistet retsgrundlaget. Så har man kun noget ajourført. Her bliver Justitsministeriet bekymret. ’

H: Det første er et eksempel på noget af det vi har arbejdet med, jeg har to eksempler med kortbilagene, det her er taget fra planlovens bilag 1. Til venstre ses en A4-side, det er dét som man administrerer kystbeskyttelseszonen på baggrund af. Til højre ses dét som Erhvervsstyrelsen selv siger på det tidspunkt hvor det blev kundgjort af Miljøministeriet, i den her skala kan man finde noget med nøjagtighed på +/- 10 km. Det er jo lidt sjovt når man skal finde en zone som er 3km bred. Hvis man lagde en lineal på og

zoomede ind på stregen, så ville der være i visse dele af landet ligge 150 parcelhusgrunde indenunder bredden af sådan en streg. Hvad gælder så under sådan en streg, er man med i beskyttelseszonen, er man udenfor den? Man kan altid tage ud i virkeligheden og måle det op, men det er dét her som er besluttet og det er dét her som Justitsministeriet er blevet opmærksomme på at der er en retssikkerhedsmæssig udfordring med. Vi har bemærket at Justitsministeriet begynder at have et behov for at digitalisere.

H: Hvad så hvis man bare zoomer tættere på? Det kunne være en fin måde at gå kritisk til det her bilag, kan man ikke bare lave en masse små kort i stedet for? Derfor har jeg endnu et eksempel fra Erhvervsstyrelsen. En gastransmissionsledning som skal gå fra Nordsøen hen over Jylland og Sjælland. Den ses som den klare røde på kort bilaget, hvilket de selv har anført.

H: I teksten har jeg farvet nogle forskellige farver. Det ene er matrikler, farvet med brun, hvor de siger at arealet man må bygge på, er i hvert fald en del af disse matrikler. De angiver også nogle veje osv. Så hvis man kigger på kortbilaget nu, det er sådan man stedsangiver i lovgivning i dag. Og der er ingen som bliver klogere af det her. Det er et godt billede på hvordan man har et lovkvalitetskontor i Justitsministeriet i dag, som sidder og kigger helt ned i detaljen på det grammatiske samt den bedst betydning af lovens ordlyd. Men ingen kigger på, hvor gælder loven henne. Udfordringen er at hvis man har kundgjort noget, man kan kun retsforfølge folk for noget man har kundgjort. Man kan ikke retsforfølge folk for noget, hvis ikke de vidste de gjorde det forkert.

H: På matriklerne ses, at der er nogle vej litra, 7000 1, 7000 b og 7000 c. Det er et meget godt eksempel, for 7000 1 den findes ikke, og der skal formentligt stå 7000 a, men nogle har fået lavet a om til 1. Men den er gået lige igennem lovkvalitetskontoret. Ingen har opdaget, at der står en matrikel reference som ikke eksisterer. Så der er ingen der laver kontrol omkring hvor loven gælder henne.

H: Så siger Justitsministeriet om vi ikke bare kan zoome ind. På pdf dur det ikke, men digitalt kan man godt zoome ind og se noget mere. Men man kan også se at den måde man laver lovgivningen i dag, er slet ikke forberedt til at man skal kunne zoome ind. Der er jo ingen der har tænkt sig at matrikelgrænsen skal stikke ud på vejen. Det bliver slet ikke lavet i detaljeniveau i dag til at det er meningen man skal kunne zoome ind. Justitsministeriet er interesserede i et få fat på den oprindelige røde streg, som er lavet digitalt, og kundgøre den.

H: Her er der 2 Eksempler på om det ikke kunne være muligt at henvise til et register. Det gør man jo klogt nok i matriklen. Her henvises der blot til et register hver gang man har noget, og så er der en række procedurer som garanterer kvaliteten. Men hvis vi tager fat i ledningen igen. Det som man almindeligvis gør, det er at man udstiller i Lovtidende en lovtekst og eksemplet fra før har nogle stedsangivelser i kapitel 2, 3 og 4. Så ligger det i systemet og det er beskyttet mod utilsigtede ændringer. Der er parlamentarisk kontrol.

H: Så er der de varianter hvor man siger gældende tekst er i virkeligheden udstillet af Civilstyrelsen, og den er så beskyttet mod de her utilsigtede ændringer. Men man gør så det at man henviser til et register. Og det kunne så her være plandata. Det kan lade sig gøre ved matrikelregisteret for der er aftalt en årelang governance hvor man er enig om kvaliteten og man skal være beskikket for overhovedet at kunne oprette noget derinde.

H: Det der er udfordringen ved områder hvor der ikke er et regime, er at det er udenfor parlamentarisk kontrol. Man kunne forestille sig en situation hvor Erhvervsstyrelsen vil være den ene part i en konflikt. Så har man en situation hvor den ene part kan gå ned i kælderen og få flyttet en streg for 2 flasker rødvin. Det er et problem at dem som er part i en sag, også har hånden på retsgrundlaget. Det er dét man gør, når man lader en central styrelse som Civilstyrelsen opbevare alle retstekster og kortbilag. Det betyder at ingen kan ændre i grundlaget. Men hvis man ligger det ud til forskellige styrelser, så har den ene part mulighed for at gå rundt og ændre i tingene.

H: Data vedligeholdes og ændres løbende, Line (Hvingel) har kigget på hvordan dataene bliver opbevaret og der er fundet flere eksempler på at de bliver vedligeholdt løbende, hvilket er rigtig godt. Så har man da det senest gældende. Men så har man på en måde også mistet det som Folketinget vedtog i sin tid. Så er der den udfordring at hvis man skal have løst en sag og endnu værre hvis ikke man er professional bruger, men privat menneske, hvordan navigerer man så hen til det rigtige datagrundlag. Og det er ikke så godt at det er uigennemskueligt hvad der gælder i Danmark. Det er også en af de ting som Justitsministeriet mener skal være meget tydeligt.

H: Der findes også eksempler på at data bliver slettet. Hvor en som vedligeholder en kortløsning ude i styrelsen, holder øje med om kortbilaget får "kliks". Og hvis ikke kan man rydde op på serveren. Det betyder at der findes lovgivning i dag som er vedtaget, men hvor man ikke længere kan finde kortbilaget, fordi det er blevet slettet. Retsgrundlaget er væk.

H: Ressortændringer udfordrer også kvaliteten, når retskilderne ligger ude hos styrelserne hvor der bliver skiftet regime hvert 4. år. De ændrer jo gerne på forskellige områder. Da vi lavede det her arbejde sammen med Erhvervsstyrelsen, ligger planområdet der, men de havde ikke adgang til alle data, fordi de lå under Miljøstyrelsen. Og i dag hvor de ikke har adgang til alle deres data, er de røget videre til at være en del af Bolig- og Planstyrelsen. Så det med at man har data liggende ude i nogle systemer hvor man laver om i organiseringen løbende, det udfordrer også. Det er også styrken ved at have data liggende centralt.

H: Og så er der den helt forfærdelige, der ligger et kortbilag som er trykt i Lovtidende, det er dét der gælder, men der ligger en digital kopi på Erhvervsstyrelsens hjemmeside. Og der er ingen tvivl om at man bruger det digitale grundlag. Hverdagen ved kommunerne i dag er så presset på ressourcer og tid, så man vælger selvfølgelig at bruge det bedst mulige grundlag. Men det er kortbilaget som er retsgrundlag. Så hvis der opstår tvist, vil

dommeren kigge i pdf'en og sige at i det her zoom niveau, kan man ikke sige at noget ligger inden eller ude for den her linje. Så borgeren får ret. Det er jo lidt ærgerligt, når man har et grundlag hvor man kan zoome ind og se at det måske var det andet som var det klogeste/mest korrekte.

H: Den anden udfordring ved henvisninger er mere strukturel. Her er et eksempel fra Lovtidende at regeringen offentliggør ny lovgivning. Det er ret centralt at det er dem som har hånden på knappen. Det sikrer bl.a. at man kan udgive det på samme tid som teksten kommer ud. Principielt skal alle jo have det at vide på samme tid, så der ikke er nogen der kan optimere ved at få informationerne inden loven kommer ud. Det andet er at det er vigtigt for dem at der er ét sted man kan finde lovgivning. Der skal være ét sted at gå tilbage til retskilden, det skal være under Justitsministeriet. Andre må gerne genudstille det, men retskilden skal være ét sted. I dag er det ved at være lidt for mange steder.

H: Hvis ikke det er muligt at lægge data op på egen hjemmeside, hvad gør man så? Så tager man de her data og gør det til en pdf. Det er der mange eksempler på med koordinatbekendtgørelser. Her er et eksempel fra Landbrugsstyrelsen, de skal lave jordbundsklassifikation på kommune niveau. De er sådan set gået i stå fordi de kan ikke få det igennem retsinformation. Hvis de skal lave sådan en koordinatliste, så fylder retsbekendtgørelsen 300.000 sider. Det er et eksempel på hvorfor koordinatlister ikke er den rigtige vej at gå. Og det andet eksempel er nogle nitratfølsomme habitat naturtyper, samt natura 2000. Der har vi en bekendtgørelse hvor man har meget mindre data, der er kun 3.500 sider data og én side tekst. Den kan man med relativ ny computer godt hente ned uden at systemet går ned. Men udfordringen med det er ikke så meget mængden, men det kræver en særlig software at kunne omsætte koordinater til at være noget der giver mening for almindelige mennesker. Det forudsætter nogle kompetencer og noget hardware. Det svarer lidt til ikke rigtigt at kundgøre og man fortæller ikke de almindelige borger hvor loven rent faktisk er gældende.

H: Lidt opsummerende: Der mangler noget systematik i lovtekster, der er kursivtekst, indrykninger, paragraftegn, man er slet ikke i tvivl om at det er en lovtekst som skal tages alvorligt. Og så er det her hvor man nogle gange bruger koordinater, nogle gange kortbilag, nogle gange henvisninger. Det er lidt noget rod. Især hvor vi er i dag sagtens kunne lave et digitalt register hvor de her ting blev opbevaret.

H: De analoge formater, Justitsministeriet er også klar over at de skal optimere på hele digitaliseringen af Danmark. Så har de uoverskueligt informationslandskab, noget ligger ved Miljøstyrelsen, noget ligger ved Landbrugsstyrelsen, der ligger noget alt for mange forskellige steder. Det er et problem.

H: Det her med Justitsministeriet siger at der skal være én retskilde i Danmark. Nu er der ikke én, nu er der rigtig mange. Kan man så tale om ét sted, nej det kan man ikke rigtigt.

H: Hvem interesserer sig for det? Der er ingen tvivl om at dem der ejer systemer og er procesejer, f.eks. Justitsministeriet og Civilstyrelsen, de synes det er vigtigt og interessant. Det handler meget om at de har behov for at retssikkerheden bliver bedre, at der er én indgang og at det bliver digitalt.

H: Så er der en række fagministerier som udarbejder noget der har geografi indblandet. Det er ikke alle sammen ministerier, der er fx Danmarks Miljøportal. Der findes også portaler som finder det interessant. De vigtigste er ridset op her, listen er ikke udtømmende (slides s. 10). De har også gevinster. Det ene er at de er rigtig glade for at deres lovgivning bliver implementeret korrekt. Det er dels andre styrelser som skal kunne gøre det, men også kommunerne. Kommunerne indrømmer at vi får implementeret forkert nogle gange, men det er i hvert fald for sent at den nye lovgivning kommer. Fordi det er så besværligt at dataene ikke bare ligger der, da man skal ud at skabe sit nye datagrundlag på baggrund af pdf'en.

H: De her fagministerier har jo også nogle udfordringer, det ville være rart for dem hvis andre tog formidlingsopgaven på sig centralt. Fx hvis Justitsministeriet byggede en løsning. Og lovvedholdeligheden er vigtig for dem, de er selv i tvivl om hvor meget af deres data der skal kundgøres. Nogle gange er data jo en del af lovgivningen andre gange er den ikke. Landbrugsstyrelsen har rigtig meget behov for at komme ud med deres datagrundlag i forhold til EU-støtteordningen osv. De arbejder i hvert fald også på hvordan de kunne få glæde af sådan et system.

H: Så er der dem som forvalter, de samme fagministerier som tidligere nævnt, regionerne har en del på jordforureningsområdet og KL som repræsenterer den største forvalter i Danmark – 98 kommuner med mange medarbejdere, hvor der træffes mange afgørelser. De kunne godt tænke sig øget kvalitet, hvilket de kunne få hvis de havde et mere entydigt og digitalt optimeret arbejdsgrundlag. De vil gerne kunne give afgørelser hurtigere, da de sådan set er til for at servicere borgere, og det er jo frustration for dem at de sidder og skal nørkle rundt i papirarkiverne. De vil gerne reducere deres eget tidsforbrug. Der er blevet meget færre ansatte på rådhusene de sidste 10-15 år. Så de løber hurtigere og har brug for at arbejde klogere.

H: Så er der hele offentligheden, borgere, virksomheder, foreninger, de har også behov for kortere sagsbehandlingstider og transparens. Det er svært at være borger i en tvist og man aner ikke hvad datagrundlaget er for den afgørelse der kommer, fordi det ligger på mange forskellige platforme. Og bare det at kunne møde det offentlige med tidssparende løsninger.

H: Løsninger som skal virke på kort sigt – Vejledning om geografi i lovgivningen. Der er nogle anbefalinger til hvordan gør man det klogt, givet at vi er i en analog verden i dag. Så man skal ikke misforstå vejledningen til at sige "så er vi i mål". Når vi nu har det her system, hvordan gør man det så fornuftigt hvis man laver kort. Der er jo fundet mange eksempler på kort i lovgivningen hvor "højkantsformattet" gjorde at det var rigtig rart at

man havde et rektangulært opstående kort, men måske er kortet taget fra 35 grader og man har glemt at fortælle nord nu er en anden vej, og ikke opad længere. Så mangler der en nordpil eller skala, der er ingen henvisning til hvad baggrundskortet er. Så hvis man som sagsbehandler vil genskabe, er det ikke rigtig muligt.

H: Kortbilagene på matriklen, som jeg nævnte før, der er man jo rigtig langt, der har man god governance. Anbefalingen her, hvis man henviser til andre registre. Et eksempel på dette: et landbrug er jo et landbrug når man i matrikelregisteret er opført som landbrugsejendom. Der tager man en klog beslutning om ikke at lave et nyt register om hvor landbrugsejendomme er, men i stedet henviser man til noget som eksisterer i forvejen og som er godt, og det fungerer fordi alle ved hvorledes kvaliteten af matrikelregisteret er. Nogle gange er det højt, nogle gange dårligt, men det kan man tage højde for.

H: Her er et screenshot fra havplanen (slides s. 11), de har fået en dispensation til at lave deres egen kundgørelsesportal. Det de gør derinde, er at kundgøre når der er en ny arealreservation her til vedvarende energi eller lignende, så skal de ikke ind i Lovtidende eller Retsinformation. Så foregår det herude. Det passer jo ikke helt til det med én indgang til lovgivning i DK, men det er dog digitalt. Spændende projekt og de har vist at det godt kan lade sig gøre at have noget digitalt til kundgørelse og love.

H: Men det vi har gjort her, er at vi har lavet et baggrundskort til deres løsning. Og lige nu er det afstemt med det behov som findes for havplanen. Og det er jo noget der foregår primært ude på vandet. Det er klart at hvis nogle skal til at lave lovgivning som gælder inde på land, skal der nok ændres på farver og objekttyper osv. Men vi er langt med at lave et baggrundskort som kan være det retlige baggrundskort. Grunden til at det er smart at have sådan et er at det viser konteksten for reglen. Så hvis vi er enige om at hver gang vi kigger på lovgivning, så er det dét her baggrundskort vi kigger på. Det betyder ikke at man ikke kan hente andre baggrundskort ind, men det er væsentligt at man ved, hvad var grundlaget for at beslutte den her lov. Men vi er langt med det her baggrundskort, dog er det ikke færdigt. Det skal videreudvikles til også at have indtænkt de anvendelsesbehov der er. Så udstiller det også en anden problemstilling, vi laver landkortlægning, GST laver vandkortlægning og de to kort passer ikke rigtig sammen. Fx bruger vi hver vores kystlinje.

H: Det er først nu hvor vi har fået havplanen med et konkret anvendelsesbehov, at det har været rimeligt at sætte ressourcer af til at kigge på en fælles kystlinje. Kystlinje er jo bare et øjebliksbillede af noget man har vedtaget. I morgen er der skyllet mere vand og sand osv. Men det er vigtigt at man administrativt er enige om en linje som bruges.

H: Det er jo ikke bare lige til at lave et retligt baggrundskort. Der ligger nogle udfordringer i det. Og på et tidspunkt skal man bare beslutte sig for hvad det så er man bruger.

H: Et målbillede som vi har drøftet sammen med Justitsministeriet. Vi skal have lavet en kortviser på en af de hjemmesider (Retsinformation, Lovtidende), men det betyder

at det eksisterende system skal åbnes, og det har Justitsministeriet ikke lyst til. Vi har nemlig noget som er ret unikt, et system hvor man kan lave lovgivning hvor der er fuld sporbarhed. Det har man ikke lyst til at åbne op, det eksisterer ikke i andre lande. I andre lande bliver det flyttet frem og tilbage, hvilket betyder at sporbarheden forsvinder. Der er en problemstilling i ikke at kunne gå tilbage og kigge på hvorfor lovgivningen er som den er. Det kan man i Danmark, og derfor skal de eksisterende være som de er.

H: Derfor skal der laves ny infrastruktur – Vi kalder det "Retsgeografi". Den skal kunne løse to opgaver. Man skal kunne se som almindelig borger, hvor gælder en lov. Ligesom man kan se det hvis man finder kortbilagene fra lovteksten. Og man skal, som professional bruger, kunne hente data ud og bruge i sit eget forvaltningssystem. Fx hvis man er en kommune som har et digitalt forvaltningsgrundlag til sine sagsbehandlinger. Det ville være et kæmpe skridt fremad. Det kan også være man er en portal, en hjemmeside. Fx miljøportalen, de kan genudstille det retlige grundlag. Det ville være rigtig fint at have sådan noget udstillet, sammen med datagrundlaget som ligger hvis man har sagsbehandlet på det her i 20 år. Hvordan ser det ud i dag, hvordan så det ud da man vedtog det.

H: Så er der en drone, det er jo lidt ironisk at hele grundlaget for droneloven lige så godt kunne have været digitalt, men nu er det analogt. Det kunne være fint at indlæse de data så man kunne sige her må du flyve, her må du ikke flyve. Men det findes ikke desværre.

H: Autonome enheder, skulle der en dag være robotter der fejer, eller biler der kører selv, så har de brug for digitalt input.

H: Mobiltelefon som indeholder selvbetjening, kan man selv lave de første skridt i sin sagsbehandling, ansøge om et eller andet. Det ville være meget mere tilgængeligt hvis der var digitale løsninger.

H: Der skal være en kobling fra den eksisterende infrastruktur, allerede når noget går i høring så skal man kunne se, hvor skal det gælde henne. Og når man offentliggør ny lov i Lovtidende, så skal man stadig kunne se hvor det gælder, eller når man bruger Retsinformation. Når lovgivningen bliver forvaltet, kan man logge på historisk lovgivning, hvor gjaldt det henne, hvordan har det udviklet sig, så er det det samme kortgrundlag. Der skal være mulighed for at bruge det ude ved slutbrugerne.

H: Så det vi arbejder med her, er at vi skal lave et system hvor man kan danne de her geografier og man kan melde dem ind og de kan blive opbevaret og hvorfra de kan blive hentet igen. Vi skal kunne noget med geografi, det er klart, den her geografi vil have nogle attributter. Vi ved ikke endnu hvad der skal stå, men der skal være en eller anden form for henvisning til hvilken bekendtgørelse den hører til. Formentlig noget om hvornår det er gyldigt fra og til, hvilke ressort det er fra, osv. Men for at man kan lave en datamodel, så skal man have lavet en begrebsmodel. Og så bliver det lidt større end bare at gå i gang.

H: Så skal vi have skabt et troværdigt link til lovteksten, så skal det skal være sådan at man ikke er i tvivl om at det er korrekt det man finder, og at man ikke kan bevæge sig forkerte steder hen når man bevæger sig fra tekst til kort. Der skal være en form for intelligent styring mellem bekendtgørelse og lovtekst, til den geografi der hører til.

H: Det skal kunne vise den afgrænsning af reglerne samt data til den professionelle bruger. Hvad det helt præcist er, vides ikke endnu. H: Lige nu er der søgt midler til, sammen med Justitsministeriet i et år, og sammen med et forhåbentligt bredt udsnit af de interessenter som jeg viste tidligere, at kunne bore ud, hvad skal denne her kunne, hvordan skal det virke. Og så bruge et år på at lave et beslutningsgrundlag til Folketinget så de kan beslutte sig for at gøre det. Det er der mit projekt står lige nu.

H: Spørgsmål?

K: Det er nogle spændende problematikker – Det er dé problematikker vi skal tage hånd om. Vi kigger primært på hvordan vi kan forbedre de data som allerede ligger, men stadig hvordan det hele skal spille sammen. Hvordan geodataene skal være en del af retlige processer. Ende ud i nogle anbefalinger.

H: I har den fordel at I kan tale om ”hvad ville være det rigtige, hvad ville være det kloge”. Min udfordring er jo at der sidder nogle med nogle særhensyn som de også skal have med og det hele bliver politisk. Jeg arbejder i en anden verden hvor jeg skal tage nogle forbehold. Jeg synes i skal være udfordrende og sige hvad ville være rigtigt og klogt. Og så møder det en virkelighed en dag, men det er jo spændende at få lov at gøre sig klog på tænker jeg.

L: Hurtige, transparente og korrekte løsning for både borgere og kommuner, i forhold til skema om interessenter, hvordan udstykningskontrollen for os bare er ét område. Det handler jo om digitalisering af kort som retsgrundlag hvor udstykningskontrollen bare er en indsnævring for os, det er bare én måde at gøre det på. Men der er jo f.eks. lokalplaner hvor misvisende kort.

K: Også miljøportalen, kortbilaget er det retlige gældende, men som borger går man ind og kigger på miljøportalen. Der er noget som ikke stemmer overens. Så der skal være en overordnet regel, som du kalder ”Retsgeografi”. Skulle ”Retsgeografi” være en kortløsning for alt der hedder retlige geodata som bliver afbildet som kort, eller ville det være indsnævret til nogle områder?

H: Jeg tror ikke Justitsministeriet er interesseret i at eje en portal der indeholder andre data end dem der skal kundgøres i forhold til Grundlovens §22. Det er lovgivning. Det er så fx ikke lokalplaner. Kunne man forestille sig sådan en løsning? Hvis man stod i en verden hvor man ikke havde bygget noget på forhånd og skulle starte helt forfra, så ja. Se på Grønland, der er de kommet rigtig langt med NunaGIS, de er jo faktisk startet fra scratch og kunne tage alle de erfaringer der findes fra hele verden, og så gøre det rigtigt første gang. Jeg tror de lander et sted hvor det bliver et geodata nirvana. Det bliver rigtig

godt.

H: Hvis I bare spørger mig, så tror jeg der er for meget historik, kultur og afhængighed af tidligere beslutninger til at man kan få sådan en. Vejledningen kan måske sætte fokus på at nu når der findes et plansystem.dk og de andre registre, hvordan får vi så fokus på at de skal kunne spille sammen. Og hvordan gør vi det, det kan godt være der findes et sted som hedder "Retsgeografi" en dag, men når man er miljøportal, så skal man nok have en kultur hvor man forpligtiger sig til at sige "her er retsgrundlaget" det kan du klikke til. De skal nok ikke over på en anden portal, men det kan bare hentes som service. Så kan udgangspunktet vises, men samtidig hvor kloge vi er blevet siden og hvordan det er blevet opdateret.

H: Så jeg tror mere det bliver at vi bliver bedre til at spille sammen og vise ting sammen, end det bliver én portal. Der er jo ingen tvivl om at min egen styrelse arbejder med at gøre data mere tilgængeligt og gøre at data kan sammenstilles, men jeg tror mere at det bliver som hjælper.

K: Det er også interessant hvad du nævner med sporbarhed, vi har kigget på automatisering af opdateringsprocesser i matrikulære sager, kunne man opdatere nogle af de dataregistre når man er i gang. Men der er det klart at vigtigheden af hvordan fundamentet var før, da der kan være sager i gang omkring tvists osv.

H: Det er der matriklen er så stærk, overvejende kan man jo finde tilbage til hvad var der tidligere, men hvis man forestiller sig at man slettede alt det andet hver gang man lavede nyt i matriklen, det er jo helt absurd. Men der er vi desværre på nogle områder.

H: Jeg kan ikke komme nogen steder hen og sige noget om det her, uden nogen råber "se på matriklen". Den er et godt eksempel. Det er også klogt af Bent og de andre som lavede artiklen, at man rent faktisk skeler den vej og bliver bedre til at udnytte det. Det er også derfor jeg har tænkt meget til at det her også grænser op til de digitale økosystemer. Man har en masse kapacitet, kompetencer og systemer som bare kan det. Så lad os få sat den kæde på, det er jeg helt enig i.

Datamodel for lokalplan

B

Datatyper

Datatype	Beskrivelse
Heltal(X)	Et helt tal uden decimaler bestående af maks. X cifre.
Numerisk(X,Y)	En numerisk værdi angivet som et decimaltal bestående af et heltal og et antal decimaler adskilt af et decimalkomma. Antallet af cifre i heltallet begrænses af X, mens antallet af decimaler begrænses af Y.
Boolean	Bolsk værdi, det vil sige et feltet hvor værdien kan angives som 'sand' eller 'falsk'. I Plandata.dk angives'true' eller 'T' for sande værdier og 'false' eller 'F' for falske værdier. I de følgende tabeller benyttes værdierne 'true' og 'false', selvom 'T' og 'F' også tillades i indberetningen.
Streng(X)	En tekstværdi som er begrænset til X antal tegn.
Text¤	Der er ikke begrænsninger for hverken datatypen eller antallet af tegn som feltet må indeholde når den indberettes til databasen. Der kan dog være andre begrænsinger i Plandata.dk, som gør at teksten forkortes.
Time stamp	Tidsangivelse der udfyldes af systemet.

Til toppen

Status-flow

Kort statusnavn	Status	Beskrivelse
KF	Kladde til forslag	Når nye planer oprettes, har planerne denne status. Der er meget få systemregler for planer i denne status. Planer i status 'Kladde til forslag' kan ikke ses af offentligheden.
F	Forslag	Når planforslag offentliggøres ved høringsperiodens start, har de status 'Forslag'. Der kan ikke ændres eller rettes i planer i status 'Forslag'.
KV	Kladde til vedtagelse	Der kan oprettes en 'Kladde til vedtagelse' af planer i status 'Forslag', uanset om høringsperioden er afsluttet eller ej. Stort set alle værdier kan ændres eller rettes for planer i status 'Kladde til vedtagelse'. Planer i status 'Kladde til vedtagelse' er ikke synlige for offentligheden.
V	Vedtaget plan	Når en plans høringsperiode er afsluttet, kan status ændres til 'Vedtaget'. Der er muligt at rette de fleste betstemmelser for vedtagne planer. Planer i status 'Vedtaget' er synlige for offentligheden.
A	Aflyst	Det er muligt at aflyse planer i status 'Forslag' og status 'Vedtaget'. Aflyste planer er generelt synlige for offentligheden.

1.1. Lokalplaner

GIS-skabeloner til lokalplaner kan findes under følgende link **lokalplan (shape)** og **lokalplan (mapinfo)**

Feltnavn	Type	Krav	Valgfri	Feltbeskrivelse	Regelbeskrivelse
Planid	Heltal	Alle	Ingen	Planens unikke identifikator. Genereres af Plandata.dk.	Når nye planer oprettes, skal **Planid** udelades. Ved upload til eksisterende planer, skal **Planid** altid angives.
Versionsnr	Heltal	Ingen	Alle	Nummeret på den version af planen der uploades til.	Hvis feltet udelades, uplaodes tl den nyeste version af planen
Datogstart	Heltal yyymmdd	Ingen	Alle	Startdatoen for gyldighedsperioden for den aktuelle version af planen.	**Datogstart** er tilknyttet versionsnummeret, og kan ikke ændres.
Datoslut	Heltal yyymmdd	Ingen	Alle	Slutdatoen for gyldighedsperioden for den aktuelle version af planen.	**Datogslut** er tilknyttet versionsnummeret, og kan ikke ændres.
Objektkode	Heltal	Ingen	Alle	Kode for generel plantype. Hvis feltet udelades, udfyldes feltet af systemet.	Objektkoden for lokalplaner er 20
Plantype	Streng	Alle	Ingen	Koden for plantypen.	Plantypen for lokalplaner er '20.1'.
Plannavn	Streng (130)	F, V, A	KF, KV	Planens navn. Hvis der uploades til en plan, og det eksisterende plannavn skal bevares, kan feltet udelades.¤	
Plannr	Streng (30)	F, V, A	KF, KV	Planens plannummer. Hvis der uploades til en plan, og det eksisterende plannr skal bevares, kan feltet udelades.¤	
Komnr	Heltal (3)	Ingen	Alle	Det trecifrede kommunenummer for den kommune som planen findes i.	**Komnr** kan kun indeholde kommunekoden for den aktive bruger. Hvis **komnr** efterlades tomt, indsættes kommunekoden for den aktive bruger af systemet.
Datoforsl	Heltal ÅÅÅÅMMDD	F	KF	Datoen hvor kommunalbestyrelsen vedtog forslagets udformning.	Ved offentliggørelse af planforslaget må **datoforsl** ikke være efter dags dato. Hvis **status** = 'KV', 'V' eller 'A', kan **datoforsl** ikke ændres. Hvis **status** = 'KV', 'V' eller 'A', kan feltet udelades.
Datovedt	Heltal ÅÅÅÅMMDD	KV	V	Vedtagelsesdato for planen.	Ved offentliggørelse af den vedtagede plan, må **datovedt** ikke være efter dags dato. Hvis **status** = 'V' eller 'A', kan **datovedt** ikke ændres. Hvis der uplaodes til allerede vedtaget plan, kan feltet udelades.
Datoaflyst	Heltal ÅÅÅÅMMDD	A		Dato for aflysning af planen.	**Datoaflyst** skal være senere end **datoikraft**. Ved aflysning kan **datoaflyst** ikke være senere end dags dato.
Datoikraft	Heltal ÅÅÅÅMMDD	V, A	KV	Dato for planens ikrafttrædelse.	**Datoikraft** kan ikke være tidlgiere end **datovedt**. Ved indberetning af den vedtagen plan kan **datoikraft** ikke være tidligere end dags dato.
Status	Streng	Alle	Ingen	Angivelse a planens status.	**Status** skal have en af følgende værdier: 'KF' for "kladde til til forslag", 'F' for "forslag", 'KV' for "kladde til vedtagelse", 'V' for "vedtaget" eller 'A' for aflyst. De forskellige status og deres regler er uddybet under **statusflow**.
Distrikt	Streng(50)	Ingen	Alle	Plandistirktets navn.	
Doklink	Streng(255)	F, V, A	KF, KV	Link til plandokumentet. Kan ikke indberettes gennem upload	Dokumentlinket kan ikke rettes gennem upload. Feltet kan udelades eleir efterlades tomt.
Anvgen	Heltal(2)			Kode for planens generelle anvendelse.	**Anvgen** kan ikke angives hvis **kompleks** = 'true' eller **iavnreg** = 'true' **Anvgen** kan kun indeholde værdier fra følgende **liste** under "generel anvendelse".
Sforhold	Streng	Ingen	Alle	Angivelse af "særlige forhold" i planen. Særlige forhold i Plandata.dk er beskrevet i **vejledningen til indberetning af lokalplaner**.	Kan ikke angives hvis KOMPLEKS = 'true'.
Nedbrydsf	Streng	Ingen	Alle	Angives = 'T' hvis de særlige forhold medfører et behov for, at bestemmelser korrigeres på deljordstykkeniveau. Angives = 'F' hvis de særlige forhold medfører ikke behov for, at bestemmelser korrigeres på deljordstykkeniveau.	Nedbrydsf kan kun angives som 'T' hvis Sforhold er angivet.
Iomfangreg	Boolean	F, V, A	KF, KV	Angiver om planen ikke regulerer omfang. Sættes per default til 'false'.	Må ikke angives hvis KOMPLEKS = 'true'. Hvis IOMFANGREG = 'true' må følgende felter ikke udfyldes: BEBYGPCT, BEBYGPCTAF, BEBYGPCTAR, EAREAL, EAREALH, M3_M2, M3_M2H, MAXETAGER og MAXBYGNHJD.

Ianvreg	Boolean	F, V, A	KF, KV	Angiver om planen ikke regulerer anvendelse. Sættes per default til 'false'.	Må ikke angives hvis KOMPLEKS = 'true' Hvis IANVREG = 'true', må ANVGEN ikke udfyldes og der kan ikke tilføjes specifikke anvendelser til planen.
Kompleks	Boolean	F, V, A	KF, KV	Angives hvis delområdet er så kompleks, at det ikke kan registreres i Plandata.dk. Sættes per default til 'false'.	Hvis KOMPLEKS = 'true', skal felterne IANVEREG, IOMFANGREG og IUDSTYKREG være udfyldt med værdien 'true'. Hvis KOMPLEKS = 'true', kan ingen af følgende felter udfyldes: ANVGEN, BEBYGPCT, BEBYGPCTAF, BEBYGPCTAR, EAREAL, EAREALH, MAXETAGER, MAXBYGNHJD, MINMILJO, MAXMILJO, MINUDS, M3_M2, M3_M2M, UDSTYKFORBUD, ANVTYPE.
Kbeskriv	Streng			Beskrivelse af hvorfor delområdet er komplekst.	KBESKRIV skal angives, hvis KOMPLEKS = 'true'. KBESKRIV kan ikke angives, hvis KOMPLEKS = 'false'.
Zone	Heltal(1)			Kode for delområdets zonestatus.	Kan kun angives hvis IZONEREG = 'false'. Der vælges mellem følgende værdier: '1' for "byzone" og '3' for "sommerhusområde".
Izonereg		F, V, A	KF, KV	Markering af at zonestatus for planområdet ikke reguleres entydigt som enten "byzone" eller "sommerhusområde".	Hvis planen ikke regulerer zone på lokalplanniveau, skal IZONEREG udfyldes 'true'. Hvis feltet udelades, tolkes det som IZONEREG = 'false'.
Minmiljo	Heltal(1)	Ingen	Alle	Mindste tilladte miljøklasse (talværdi fra 1-7).	Minmiljo må ikke være større end Maxmiljo Skal angives hvis MAXMILJO er angivet.
Maxmiljo	Heltal(1)	Ingen	Alle	Højeste tilladte miljøklasse (talværdi fra 1-7).	Maxmiljo må ikke være mindre end Minmiljo. Skal angives hvis Minmiljo er angivet.
Megawatt	Numerisk(6,2)	Alle	Ingen	Angivelse af hvor hvor stor effekt i MW det er planlagt for i en lokalplan der omhandler vindmøller.	Kan kun angives hvis **anvspec1-10** indeholder værdien '8111'.
Iudstykreg	Boolean	F, V, A	KF, KV	Angiver om planen ikke regulerer udstykning. Sættes per default til 'false'.	Hvis IUDSTYKREG = 'true', må felterne MINUDS og UDSTYKFORBUD.
Anvspec	Heltal	F, V, A	K, KF, KV	Specifik anvendelses kode	Der skal minimum angives 1, hvis ianvreg ikke er sat til true for at angive, at planen ikke regulerer anvendelse. Det er muligt at angive op til 10 Specifik anvendelse. Derudover kan følgende værdier vælges fra **tabellen over specifik anvendelse**
Bebygpct	Heltal(3)			Den højeste tilladte bebyggelsesprocent i planområdet.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.

Bebygpctaf	Heltal(1)			Arealenheden som **Bebygpct** beregnes ud fra.	Værdien vælges ud fra følgende **liste** under "bygberegnaf". Skal angives hvis **Bebygpct** er angivet. Kan ikke angives hvis **Bebygpct** ikke er angivet.
Bebygpctar	Heltal(3)			Den højeste andel (%) af grundarealet som må bebygges.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.
Eareal	Heltal (3)			Det størsrte tilladte etagearreal i området angivet i etagekvadrarmetre.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.
Earealh	Heltal(1)			Arealenheden som **Eareal** er gældende for.	Værdien vælges fra følgende **liste** under "bygberegnaf". Skal angives hvis **Eareal** er angivet. Kan ikke angives hvis **Eareal** ikke er angivet.
m3_m2	Numreisk(6,2)			Det størst tilladte bygningsrumfang per arealenhed, angivet i m^3 per m^2.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.
m3_m2h	Heltal(1)			Arealenheden som **m3_m2** er gældende for.	Værdien vælges fra følgende **liste** under "bygberegnaf". Skal angives hvis **m3_m2** er angivet. Kan ikke angives hvis **m3_m2** ikke er angivet.
Maxbygnhjd	Numerisk(3,2)			Den højeste tilladte bygningshøjde agivet i metre.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.
Maxetager	Numerisk(3,1)			Det højeste tilladte antal etager. Udnyttet tagetage angives som en halv etage.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'. Der kan kun angives hele og halve talværdier.
Minuds	Heltal(3)			Den mindste tilladte grundstørrelse ved udstykning.	Må ikke angives, hvis **Iudstykreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.
Udsbefor	Boolean			Angivelse af om planen forbyder udstykning i planområdet.	Må ikke angives, hvis **Iudstykreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'.
Abestem1	Heltal(4)	Ingen	Alle	Angives hvis planen indeholder bestemmelser vedrørende skilte eller facader.	Hvis planen indeholder bestemmelser om skilte eller facader, skal **Abestem1** have værdien '4150'.¤
Abestem2	Heltal(4)	Ingen	Alle	Angives hvis planen indeholder bevaringsbestemmelser.	Hvis planen indeholder bevaringsbestemmelser, skal **Abestem2** have værdien '4160'.
Abestem3	N/A	N/A	N/A	Feltet benyttes ikke.	

Bevarbest	Streng(α)	Ingen	Kort valgfri beskrivelse af bevaringsbestemmelserne i planen.	**Bevarbest** kan kun angives, hvis **Abestem2** = '4160'.
Anvspec1-10	Heltal(4)		Angivelse af specifik anvendelse. Der kan angives op til 10 specifikke anvendelser gennem uplaodmodulet. Disse angives hver især i felterne "**Anvspec1**", "**Anvspec2**" ... "**Anvspec10**".	Må ikke angives, hvis **Ianvreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'. Hvis **Ianvreg** = 'false', skal der angives mindst én værdi i **Anvspec1-10**. Der kan kun vælges som findes på **listen over specifikke anvendelseskategorier i Plandata.dk**.
Bygpct1-10	Heltal(3)		Bebyggelsesprocent tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis **Iomfangreg** = 'true' eller hvis **Kompleks** = 'true'. Kan kun angives hvis der er angivet en anvendelse i det tilsvarende **Anvspec1-10**.
Bygpcth1-10	Heltal(1)		Arealenheden som Bebygpct beregnes ud fra tilknyttet en specifik anvendelse.	Værdien vælges ud fra følgende **liste**. Skal angives hvis Bebygpct er angivet. Kan ikke angives hvis Bebygpct ikke er angivet.
Bygpctar1-10	Heltal(1)		Det størsrte tilladte etagearreal i området angivet i etagekvadrarmetre tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iomfangreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'.
Eareal1-10	Heltal(1)		Det største tilladte etagearreal i området angivet i etagekvadratmeter tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iomfangreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'.
Earealh1-10	Heltal(1)		Arealenheden som Eareal er gældende for tilknyttet en specifik anvendelse.	Værdien vælges fra følgende **liste**. Skal angives hvis Eareal er angivet. Kan ikke angives hvis Eareal ikke er angivet.
M3_m21-10	Numerisk(6,2)		Det størst tilladte bygningsrumfang per arealenhed, angivet i m3 per m2 tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iomfangreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'.
M3_m2h1-10	Heltal(1)		Arealenheden som m3_m2 er gældende for tilknyttet en specifik anvendelse.	Værdien vælges fra følgende **liste**. Skal angives hvis m3_m2 er angivet. Kan ikke angives hvis m3_m2 ikke er angivet.
Maxbhjd1-10	Numerisk(3,2)		Den højeste tilladte bygningshøjde agivet i meter tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iomfangreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'
Maxetage1-10	Numerisk(3,1)		Det højeste tilladte antal etager. Udnyttet tagetage angives som en halv etage tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iomfangreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'. Der kan kun angives hele og halve talværdier.
Minuds1-10	Heltal(1)		Den mindste tilladte grundstørrelse ved udstykning tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iudstykreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'.
Udsbefor1-10	Boolean		Angivelse af om planen forbyder udstykning i planområdet tilknyttet en specifik anvendelse.	Må ikke angives, hvis Iudstykreg = 'true' eller hvis Kompleks = 'true'.